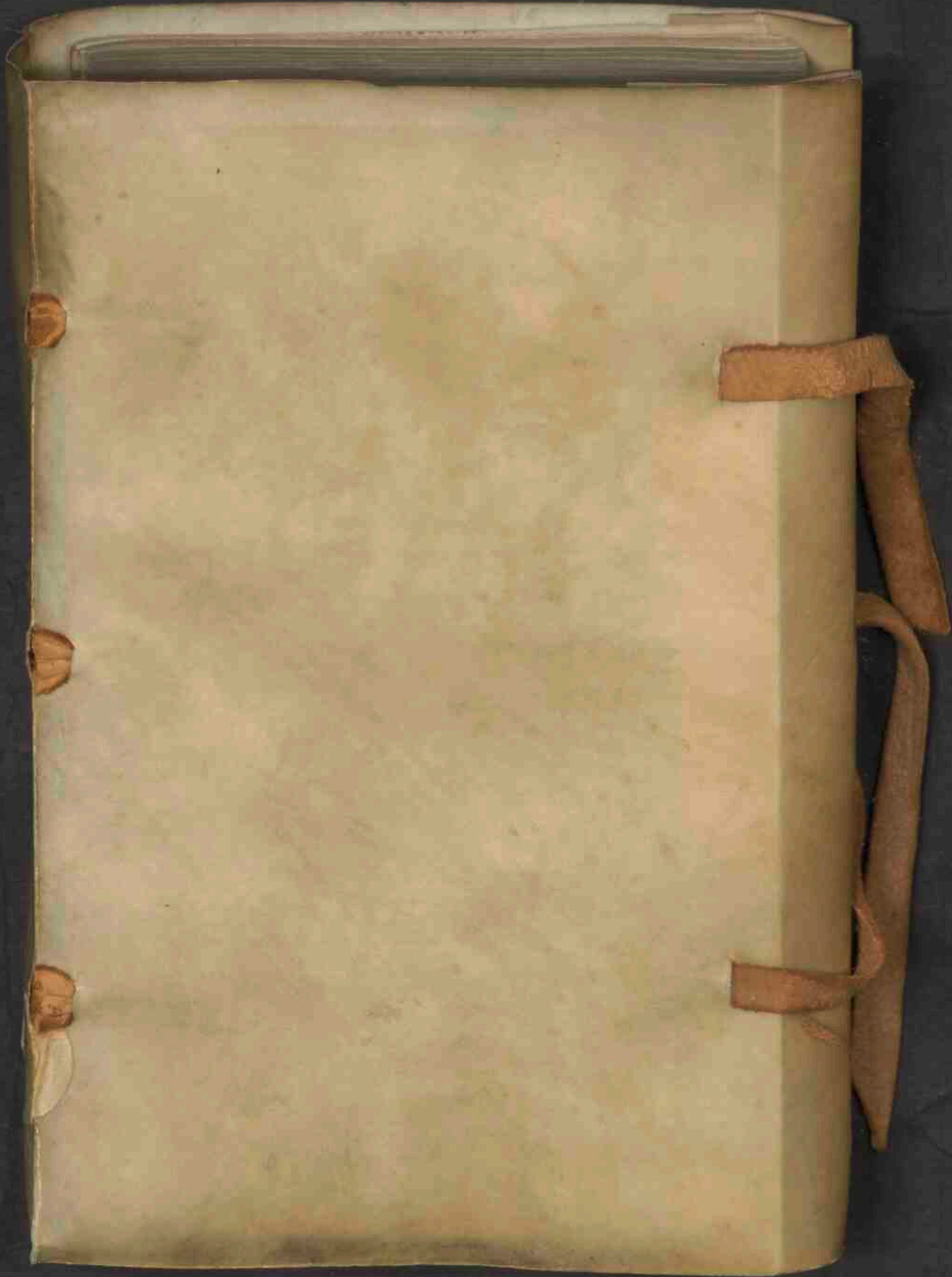

In Q. Horatium Flaccum Henrici Glareani Helvetii, po. lau. annotationes.

<https://hdl.handle.net/1874/456605>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

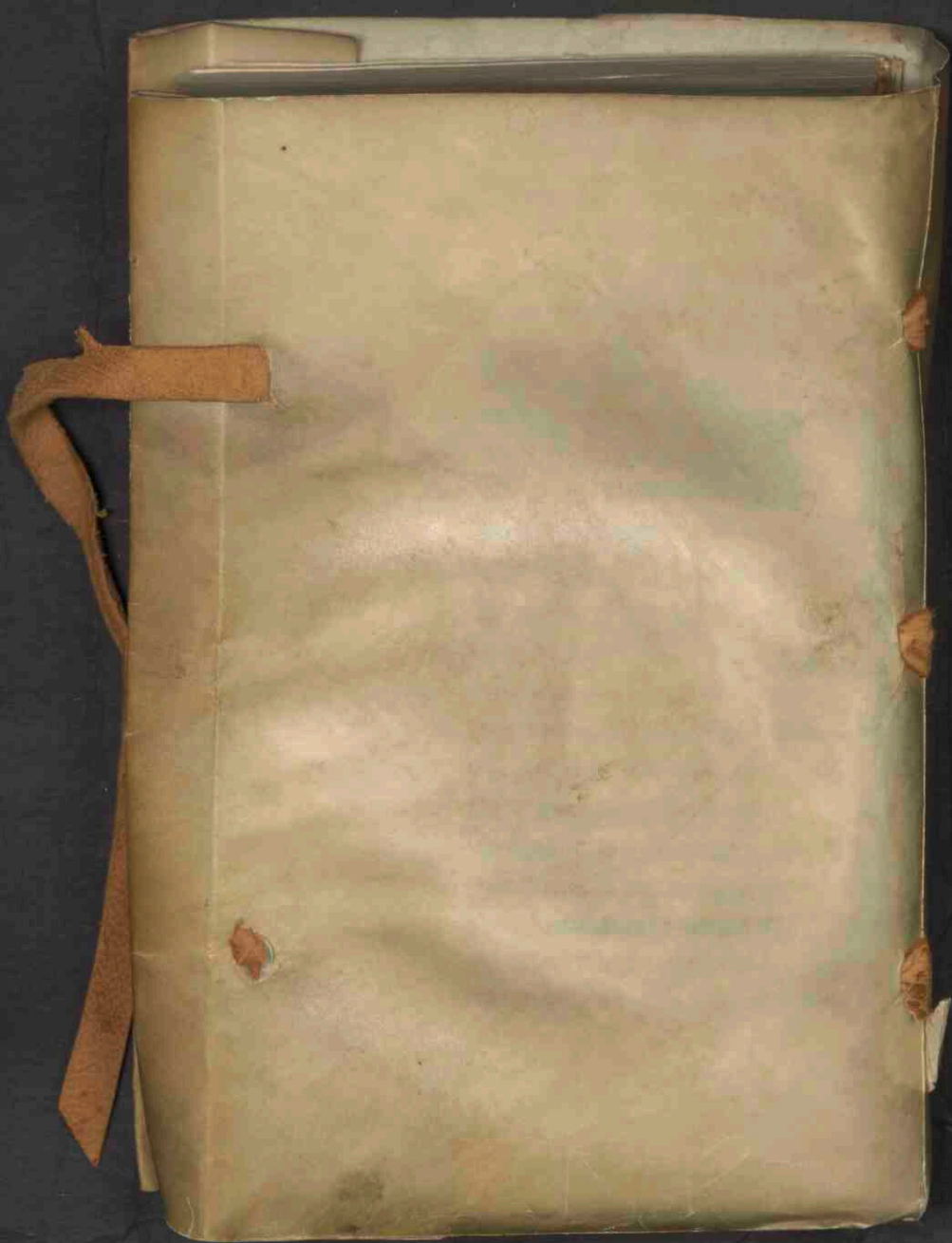
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

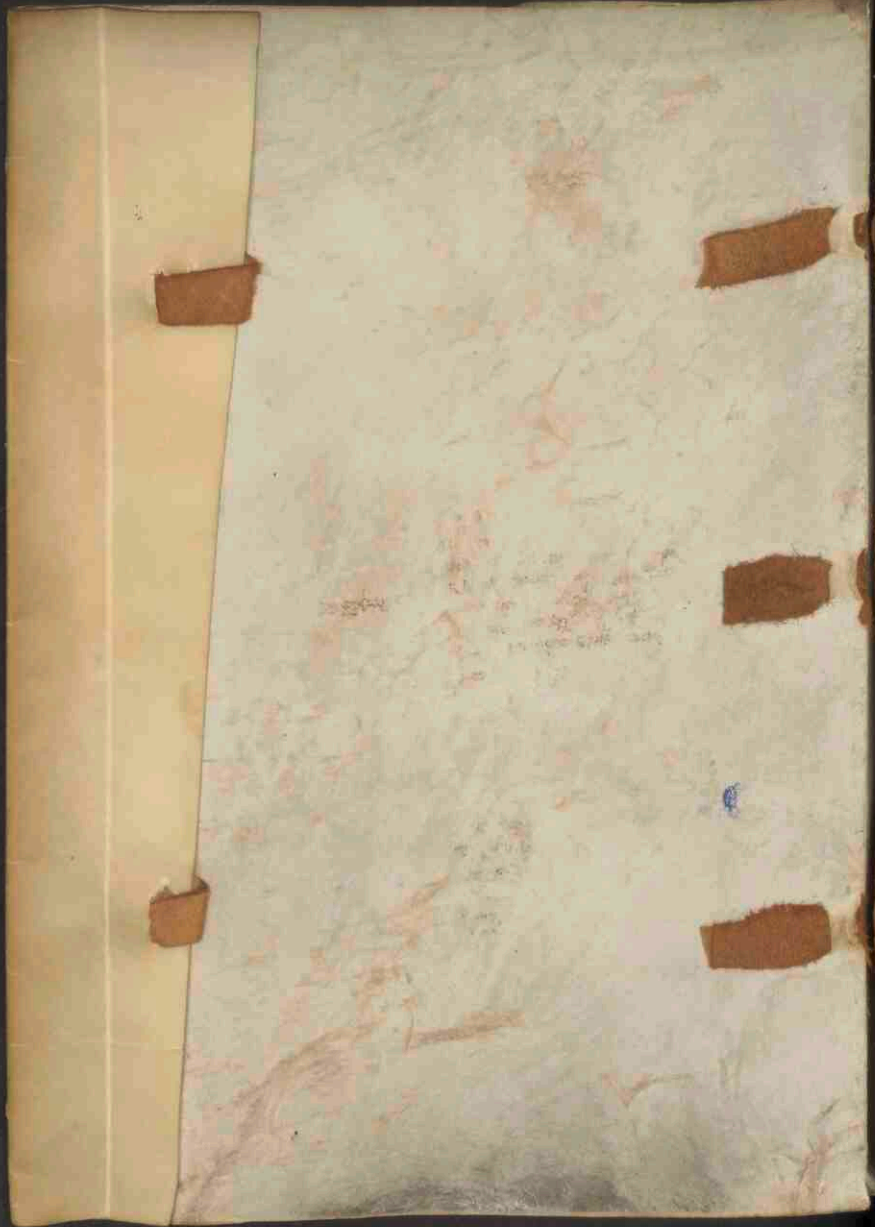
X. oct.
195

May 195

Litterae Latinae

Octavo n°. 195.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

195. n. octavo. Litterae Latinae.

Fragment of a Latin manuscript page, showing the right edge of the text. The text is written in a Gothic script and is partially obscured by the binding of the book. The visible text includes words like "Litterae Latinae" and "Octavo n°. 195." repeated in various orientations.

L. Let.

8-195.

X/g.c.

81
X. 8°/195
IN Q. HORA

TIVM FLACCVM HENRICI
GLAREANI HELVETII, PO.
LAV. ANNOTA-
TIONES.

FRIBV RGI BRISGOIAE,
ANNO M. D. XXXIII.

Ex domo Buchelii

Cautum est Reg. Maiest. edicto
ne quis hasce in Horatium Annotationes intra sex an-
nos uel separatim, uel cum alijs aut imprimat, aut alibi
impressa, in Rom. Imperij fines uendenda deuehat, sub
pœna centum aureorum, & amissionis librorũ.
Reliqua iuxta tenorem Originalis.

THE HORROR

THE HORROR
OF THE
MOUNTAINS

THE HORROR
OF THE
MOUNTAINS

THE HORROR
OF THE
MOUNTAINS

THE HORROR
OF THE
MOUNTAINS

REVEREN-

DISSIMO IN CHRISTO PATRI

ac Domino, D. IOANNI, Episcopo Vien-

nensi, à Consilijs & Secretis Inuictissimi Cæsaris

FERDINANDI, uiro eruditissimo, Pa-

trono suo omnibus modis colendo, HEN-

RICVS GLAREANVS S. D.

TSI neq; ingenij est mei, neq; cō
suetudinis quenq̄ bonum uirū scri-
ptis laceſſere integerrime Præſul,
tantū abeſt, ut de optimis ſtudijs be-
ne meritos proſcindere uelim, ta-
mē mirari ſatis nequeo, qd uenerit

in mentē Chriſtophoro Landino, uiro haud dubie eru-
dito, et cui in philoſophicis, honeſtiſq; ſtudijs nō infelix
nomen partū erat, ut uoluerit in hūc Poētā cōmentariū
ſcribere, tanta incuria, ac negligentia, ut pauca ſint
oda, in quibus ab æmulis non ſaltem unius erroris con-
uinci queat, paſſimq; nūc uulgo laceretur, perinde atq;
nunquam didicerit literas. Si enim in manus hominum,
non ipſe hæc commenta uulgauit, ſed alius quiſpiam i-
pſius nomie, manifeſta impoſtura eſt: Sin ipſe edidit, ut
præſationes ſerè conuincunt, ac in re ſeria tam negli-
gens fuit, culpa non uacat, etiamſi iuuandi ſtudio hoc
fecerit ut mihi non ſit dubium. Nam bonum uirum fuiſſe

EPISTOLA

ac bonorum morū, scripta indicant. Cæterum meminisse oportuit, quod ab hoc Poeta dictum est, non poema scripturis duntaxat, sed quibuscunq; rem pro uiribus maiorem aggredientibus.

Sumite materiam uestris qui scribitis æquam
Viribus, & uersate diu quid ferre recusent,
Quid ualeant humeri.

Sed ego huius erroris culpā magna ex parte in temporum istorum, quibus uixit, mores conijciendam puto. Nam fuit proximo seculo mos scribendi ita commentaria, ut omnia infulcires, quæcunq; unquam uel didicisses, uel alicubi apud authores scriptis prodita inuenisses. Quod uidere est apud hunc Landinum atq; Nicolaum Perottum. Nam cum Vergilius diceret: *Musa mihi causas memora: statim tota de Musis historia adnectebatur. Vbi idem: Vrbs antiqua fuit: Ibi uero ratio condendæ urbis ex antiquissimo Thuscorum ritu explicatur, ut iurares illum aliquando conditurum urbem. Item: Augurijs agimur diuūm: Ibi augurandi disciplina tota exponitur, ut nullus augur ex professo melius. Auriq; talenta: Ibi demum omnium ponderum examen in lancem tot uerbis ponitur, ut illum libros aliquot de arte scribere uoluisset crederes, licet tertium quodq; uerbum ea in re non intellexerit. Ad hunc modum nihil facilius erit, quàm commentarium scribere. Mirum uero cur non honoratum illum, ac citra controuersiam doctum grammaticum Seruium sibi imitandum proposuerit, aut*

DEDICATORIA.

erit, aut Lactantium illum, qui in Thebaida Statij commentarium scripsit lectu dignissimū. Deniq; huius Poëtae commentatorem Porphyrionem. Sed malumus noua sequi et commentatores re uera uocari, cōmenta cōmentis accumulantes οὐδὲρ πρὸς ἕπος. Sed hæc de Landino satis. Cæterum quid ego de alijs quattuor sentiam studiosus lector in his nostris annotatiōibus planè uidebit: neq; enim sum ignarus quantum mihi inuidie conflauerim, quod ausus sim Acronis scripta, magnæ existimationis, & plurimæ authoritatis apud quosdam uiri tot locis taxare. Mihi uero quis Acron fuerit, non tam curæ fuit, quàm conatus sum à me reprehensa fulcire & rationibus & maiorum authorum scriptis. Res ipsa clamat, & lector priusquam nos temeritatis damnet, nostra legat, deinde iudicet, ne odij suspitione uideatur non lecta damnare. Porphyrionem autem (si quid in eius cōmentario iure reprehendendū uidebitur) haud dubie excusat temporum iniuria. Nam illum certum est fuisse eximie doctum, & in enarrando hoc Poëta primas tenuisse, sed post eum hunc racematorem Acronem uenisse, quem non puduit integros uersus ex illius cōmentario in suum legere, ac nugacissimas nugas subinde assuere, ut id multis locis in his nostris annotationibus luculenter ostendimus. Vt merito reprehendendi mihi uideantur, qui nuper Horatium in publicum emittentes unū Acronem, omisso Porphyrione, in uulgus edidère, cum eleganti scilicet nec minus hercle exacti iudi-

EPISTOLA

cij præfatione. Sed hi sunt nostri seculi mores. Manciat
 nellum, ut bonum & diligentem uirū probo, quanquam
 eum uideo quædam docere uoluisse magis, quam po-
 tuisse. Restat Badius, de quo nihil dicturus sum: quippe
 qui nobis notus sit, & nimis criticorum dentibus lacere-
 tur. In huius Poætæ odis, quia posterior fuit ea editio,
 mea quidem sententia egregie se gessit, & quædã eruit,
 quæ priores latuere. Nos & in his, & in alijs huius Poæt-
 tæ operibus ab eo aliquot locis dissentimus, sed absq;
 conuicijs, quod ipse, quo est in literas fauore, boni con-
 sulet. Nã ueritatis amore nõ reprehendendi studio nos
 hoc fecisse optimus quisq;, simul ac nostra legerit, uide-
 bit. Sed hæc de commentatoribus satis. Vnus nostra æta-
 te annotator fuit, post ea quæ ab Aldo aut Benedicto
 quodam pauca notata uidimus, homo impense sibi pla-
 cens, cæterum adeo ineptus, ut uehementer miratus sim,
 cur Badius in editione sua hunc aliquo dignatus fuerit
 loco: hominem adeo audacem, adeo nihil adferentem
 lucis authori, adeo omnia absq; iudicio immutantem,
 ut singularis impudentiæ uideri queat, quempiam talia
 uel cogitare ausum. Hunc aliquot locis tractamus non
 pro dignitate, sed ut materiæ breuitas exigebat. Hoc
 unum tamen uehementer dolemus, Horatium cum mul-
 to dignissimus sit, cui contigisset eximius aliquis enar-
 rator, solum hunc inter latinis Poëtis digno exposito-
 re carere, quem unum oportebat memoriæ commena-
 dare, quo nullus tersior, nullus minus habens uerruca=

DEDICATORIA

rum, totus nitidus, elegans, & dictionis felicissime, quo hodie lingua latina merito gloriari potest, Cum Græci omnes in hoc poëmaticis genere nobis perierint, Alcæus, Stesichorus, Sapphò, Simonides, Anacreon, Hipponax & alij. Vnus Pindarus, non prorsus huius generis, ad huc restat. Sed propositum nostrum non est nunc huius Poëtæ uirtutes enarrare, quippe qui ipse satis clarus est absq; omni encomio, tantum abest ut meo indigeat. Tu præstantissime Præsul, et huius seculi ingens decus, has meas lucubrationes boni consulas etiam atq; etiam oro: Nam ut publice pro mea uirili bona iuuarem studia, cū potissimum suscepi laborem: quem tibi dedicare uolui, quod cum dignitate, quæ tibi tuo merito est amplissima, etiam rectum iudiciū, ac eruditio contigerit haud uulgaris. Præterea alia quoq; suscepti laboris ratio est, quod uideam omnes bonas disciplinas pessum ire, paucisq; nunc cordi esse rectas ac honestas artes, quod clamatoribus illis debemus Qui Curios simulât ac bacchanalia uiuunt, qui suum nō CRISTI quærent commodum, qui per bonas literas euecti, eas tamen oderunt canepius & angui. At de his nunc satis. De me etiam nihil amplius addam: nosti enim Glareanum. Deus Opt. Max. Reuerendam Clementiam tuam nobis diutissime incolumem ad Christianæ Reip. commodum seruare dignetur. Amē. Friburgi Brisgoiæ Anno à Christi natali.

M. D. XXXIII. Calendis Martij.

AVTHORVM, QVOS

IN HIS ANNOTATIONIBVS

citauimus, nomenclatura.

GRAECI.

Homerus.
Aristoteles.
Plutarchus.
Herodotus.
Strabo.
Ptolemæus.
Dionysius Halicar.
Diodorus Siculus.
Laertius Dioge.
Polybius.
Eusebius.
Pausanias.
Herodianus.
Suidas.
Hesychius.

LATINI.

Vergilius.
Cicero.
Liuius.
Sallustius
C. Cæsar
Lucanus
Quintilianus
Seneca. Ouidius

Plinius.
Syllius Italicus.
Statius.
Plautus.
Columella.
A. Gellius.
Suetonius.
L. Florus.
Seruius.
Macrobius.
Boetius.
Festus Pomp.
Diomedes.

RECENTIORES.

D. ER. A Smus Roterod.
Laurentius Valla.
Guilielmus Budæus.
Nicolaus Perottus.
Angelus Politianus.
Philippus Beroaldus.
Catalogus Coss.

COMMENTATORES

Porphyrius. Acron
Landinus. Mancinell.
Io. Badius.

IN Q. HORA

TII FLACCI LIBRVM I. CAR-
MINVM HENRICI GLAREA-

ni Poëtae Lau. Annotationes.

ODE PRIMA.

DIFFICILIS EST HAEC
Ode, quæ Procemij uice fungitur.
Exprimit aut uaria hominū inge-
nia ac studia. Beneuolentiā captat
primis duobus carminibus: sequēti-
bus aut quatuor, gloriæ ac uictor-
iæ cupiditatē in plurimis hominibus comonstrat: Am-
bitionem duobus deinde sequentibus: Rursus duobus se-
quentibus diuitiarū amorem: Porro deinde rusticæ rei
studiū. Pendent aut supiora à uerbo iuuat: sequētia uero
ab, Hunc si mobilium, à uerbo dimoueas: nec coniungen-
dum, illum Gaudentem, sed in Gaudentem nouū genus
incipit. Quæ obiter admonuimus, ut eo diligētius à scri-
bentibus distinguerentur.

¶ (Terrarum dominos.) Manifesta amphibologia.
Verū ut Comici mēsis gaudēt, ita hic fecundis uocibus.
quæ multis exponi possunt modis: ut est uox, tergemini
honorib. quæ ordinē triplicem populi, Senatoriū, Eque-
strem, & Plebeium significare potest, ut quibusdā placet:
quanq̄ reprehēdere nō possumus Acronis & aliorū ex-
positiones.

a 5. Atta

¶ Attalicis conditionibus) Duo fuere Attali Pergamenorum reges: Alter Eumenis pater, qui secundo bello Punico Romanis aduersus Philippum Macedoniae regem auxilio fuit, mortuusque est sub finem belli Macedonici, ut Liuius refert quartae decados libro tertio. Alter Eumenis filius, etiamsi Eumenes Attalum ac Athenienſes fratres habuerit, ut li. 8. iam dictae decados fatetur Liuius. Hic Attalus Eumenis filius testamento heredem instituit Populum Romanum, alterius Attali nepos. Quod ideo annotandum duximus, quod commentatores mirum in modum historias duorum principum confundunt.

¶ Libycis areis, Cypria trabe, Myrtoum mare, Icareis fluctibus, luctantem Africum, ueteris massici, Marsus aper, speciem ubique pro genere posuit, ut ferè consuetudo est non solum huic poëtae, sed & reliquis ferè.

¶ Est qui nec ueteris.) Porphyrius ordinat: Est qui nec spernit pocula ueteris massici. Alij exponunt, nec pro uel: atque ita ordinant: Est qui spernit, id est, non uult demere de solido die, nec, id est, uel pocula ueteris massici, nec, id est, uel partem de solido die: quasi dicat: toto die indulget poculis. Sed id mihi uidetur coactum. Verum id uult dicere, ut puto, non dubitare quosdam de die, qui negocijs agendis destinatus est, aliquam sumere partem ad indulgendum genio. Ita Landinus intellexisse uidetur, & post eum Mancinellus, cum Porphyrius

phyrionis ordine.

¶ - Neq; polymnia.) Ita uetus quorundam librorum lectio habet, ut, neq; priore carmine correptū, hic produxerit, ratione compositionis, quod ex nec & q; conflatum uideatur. Et apud Plautum alicubi productum est. Quamquā alij libri, neue legunt. Quidā etiam polyhymnia, contra Græcorum ac Latinorum consuetudinem legunt πεντασύλλαβον, cum sit τετρασύλλαβον & in prosa, & in carmine.

ODE II.

¶ Vidimus flauum Tyberim retortis

Littore Hetrusco uiolenter undis, &c.

Hetrusco (exponit Acron) id est, Tyrrheno quo influit Tyberis. *Quæ* uerba opinor, nemo intelligit. Tyrrheno certe littore nō magis influit Tyberis, quàm Latino: quippe qui separat Latium à Thuscia. *Quæ* uero Porphyrioni assuuntur, magis monstrosa sunt, ut ipso ordine notat lector. Ego littus pro ripa Horatium accepisse puto, ut sæpe fit apud poëtas: & flumen à ripa Hetrusca in Latium inclinasse, ubi Roma, atq; adeo Numæ templum erat: nec ullus relinquitur scrupulus, si sic exponamus. Et sequentia uerba idem sonant, uagus & sinistra labitur ripa, &c.

¶ Siue mutata iuuenem figura.

Hic cōmentatores merito torquentur: est enim subobscurus sensus. Alloquitur Mercurium in Augustum figuratum, perinde atque ipse Augustus sit Mercurius, uidelicet

4 IN I. CARM. HORA.

uidelicet qui subnectat, Serus in cœlum redeas. Est igitur ordo: Siue tu ales, id est, ó Mercuri, filius almæ Mariæ, imitaris in terris iuuenem, scilicet Augustum mutata figura, patiens uocari Cæsaris ultor, ut patiebatur Augustus.

ODE TERTIA.

¶ Illi robur & æs triplex.

Hoc loco insurgit Poëta, quod Quintilianus de eo fatetur. In Tonis musicis, si fortè q̄s id tentarit, hoc optime apparet.

¶ Perrupit Acheronta Hercules labor.

Tribrachys hoc loco est pro Dactylo, pit Acher, quod cesura excusari potest. Tamen ego malim legere Perrupitq; Acheronta, ut ad Dædali audaciam hæc cōnectantur: Aëris ac terræ.

ODE IIII.

Ad P. Sestium uirum Consularem hæc ode scribitur. Cæterum in catalogo Coss. hac tempestate Sex. Pompeium atq; Sext. Apuleium reperias: fortassis autem & alicui suffectus fuit: quanquam Consularis appellatur, qui uel Cos. fuerit, uel qui dignus ad eam dignitatem uideatur. Carmen quidam heptametrum appellant à numero pedum: quidam Octonarium, sed Brachycatalecticum, quod non displicet, quando illa heptametri appellatio apud authores rara est. Quidã etiam in secundo uersu

do uersu legendum contendunt: Ducuntq; siccas machinae carinas: pro, trahunt, uidelicet moti, quod sequentibus eiusdem generis uersibus, perpetuo sit spondeus primo loco. At in ode nona duobus primis uersibus spondeum ita diligenter posuit Horatius omnibus eiusdem generis uersibus odis, ut prope cauisse uoluerit de eo pede: tamen nihilominus primo carmine Iambum posuit, quem postea rarissime usurpauit: Quare hoc quoq; loco idem fecisse uideri potest, quanquam cū nemine hac de re contenderim.

¶ - dum graues Cyclopum

Vulcanus ardens urit officinas.

Cur hic Vulcani fiat mentio nullus Commentatorum explicat. Ego ideo puto eius meminisse poëtam sub uerni temporis descriptionem, ut Ioui fulmina paret ad aestatem, qui hyeme, more hyemantium militum, in olympo suo inclusus cum ceteris Dijs egregie potarit: nūc aestate erigat cornua.

¶ - ó beate Sesti.) Et hic insurgit poëta, quod intelligemus, si musicam huic carmini consonantiam bene applicuerimus.

ODE QUINTA.

Hæc ode tricolos est ac tetrastrophos, hoc est, quaterni uersus trium sunt generum. Nam primi quique duo uersus sunt unius generis. Mancinellus ait hanc oden etiam tetracolon appellari posse, quod de sequenti ode repetit, non intelligens alia ratione tricolon dici, alia tetrast

6 IN I. CARM. HORAT.

tetrapstrophon. Prior enim appellatio à generum multitudine sumitur, sequens aut à conuersione, post quartam pedem ad primum. Itaque hæc ode tricolos est ac tetrapstrophos, Sequens autem tetrapstrophos dicolos, non tricolos: sed neque tetracolos, quod nomen nescio ubi inuenit Mancinellus.

ODE VI.

¶ Conamur tenues grandia.) Distinguendum post grandia, ut sit appositiva constructio, referaturque ad omnia ante dicta. Mancinellus putat uel Meriones, uel Myriones legi posse: quod nescio quo auctore dicat, cum in Homero ubique sit ΜΗΡΙΟΝΗΣ Meriones.

ODE VII.

¶ Undique decerptam fronti præponere oliuam.
 Porphyrius nihil hic dicit, apud quem puto bene habuisse lectionem. Acron exponit, undique decerptam, id est, ex omnibus collectam. Deinde, ordo est, inquit, præponere fronti oliuam undique decerptam. Hoc itaque hucusque antiquum uidetur, quanquam haud scio quæ uetus sit Acron, qui Ode. i. lib. 3. Seruium allegat. Et Priscianum li. 2. Epist. Videtur autem is idem Acron ex aliorum flosculis sibi scriptum collegisse. Nam lectis in suum commentarium Porphyrii uerbis, assuit mira sepe emblemata. Nisi forsitan, quod iniuria temporum fieri potuit, alius quispiam sciolus Acronis commentarium corruperit. Quapropter non opus habeo hic repetere quid Landinus, Mancinellus, & postea

& posteriorum ingens turba hic somniauerint, ne lecto
 rem præter consuetudinem meam traham. Legendum
 itaq; putat D. Erasmus, præceptor noster, uir ad tollen-
 dos ex bonis authoribus errores natus: Vndiq; decer-
 ptæ frondi præponere oliuam: ut sit ordo, quibusdam
 unum opus esse, oliuam præponere frondi undique de-
 cerptæ, hoc est, omnibus arboribus præponere solent oli-
 uam, arborem Atheniensibus gratam. Quasi diceret,
 quidam otium literarium, quod Athenis est, omnibus
 alijs uoluptatibus præponere non dubitant. Cæterum
 hic Plancus à quibusdam Numatius, ab alijs Munatius,
 à nonnullis Numantius dicitur. Cum quo Cos. fuit M.
 Aemilius Lepidus iterum, Anno ab urbe cond. 712. ut
 in Catalogo Coss. retulimus. Meminit eorum Plin. li. 24
 cap. 31. & Suetonius in Tyberio.

ODE VIII.

In hac Ode temere quidam mutarunt uerba indica-
 tiui modi in coniunctiui, properes, equitet, temperet,
 Id' que propter uerbum oderit. Sed non uiderunt in ti-
 met & latet id fieri non posse. Oderit haud dubie licen-
 tia carminis pro odit dixit.

ODE IX.

Huius generis forma Horatius adeo delectatus est,
 ut prope inuenisse uideatur. Cæterum primi duo
 quique

quiq; uersus constant penthemimere Iambica: ita tamē
 ut primo loco raro sit Iambus, sed spondeus: Secundo lo-
 co solus Iambus, tertio syllaba perpetuo longa. Semel
 duntaxat pro ea duas breues posuit syllabas lib. 3. ode
 6. uersu. 6. Tertius quisq; uersus Dimeter, Iambicus, hy-
 percatalecticis: sed ea lege, ut locis paribus perpetuo
 habeat Iambum: at imparibus, primo quidem spondeū,
 rarissime Iambum: ut ode. 17. lib. 2. uersu. 3. & ultima ode
 eiusdem libri, uersu. xi. & ode. 29. lib. 1. uersu. 7. Atque
 haud scio an uspiam præterea. Tertio uero loco perpe-
 tuo spondeum, nunquam Iambum. Hæc admonere pla-
 cuit, quod aliter apud alios, ac perperam tradita lege-
 rimus. Præterea in plerisq; codicibus Soracte primam
 breuem notatam reperiēbamus, cum apud Vergiliū
 lib. xi. Aeneid. ac Syllium lib. viij. producta legatur. Ita
 etiam hic notanda ea syllaba longa.

ODE X.

¶ - Viduus pharetra

Risit Apollo.

Seruius in. 8. Aeneidos, ubi Euander filium dimittēs
 de Mezentio dixerat: tam multis uiduasset ciuibus ur-
 bem: ita habet: Proprie uiduasset dixit, quia urbs est ge-
 neris fœminini: Horatius abusiue, & sanè incōgrue in
 genere masculino posuit, dicens: Viduus pharetra Ri-
 sit Apollo. Hæc ille. Sed mihi quidem uidetur Horatius
 hæc non absq; uenusta gratia nouasse, ut pleraq; alia.

Ode

notamus, quos præstat breuissimis duci rationibus in negotio sanè laborioso, quanquã maxime utili. Porro Leucothoën habent pleraq; exemplaria: Porphyrion tamè Leuconoën appellare uidetur: quanquam illud non magis refert. est enim nomen haud dubie à poëta fictum.

¶ (Ut melius quicquid erit pati.) Porphyrion supplet uerbis, possis. Alij exponunt, ut melius, pro quãto melius est. D. Eras. putat hoc ita dictum, ut apud græc. ὡς παθεῖν.

¶ (Sapias.) Iubentis est, ait idem Erasmus.

ODE .XII.

¶ (Cuius recinat iocosa.) Recinat per primã uocalem in ultima legit D. Erasmus, nõ recinet, neq; recinit. Nec libet ubiq; prosequi quoties commentarij ineptiunt, ut qui hic construit, acri lyra pro acri tibia. Et alter, qui non ita multo post legit: Qui rex hominum ac deorum, pro res. Nõ attendens si rex legatur, nullum esse sensum. Itẽ alius Heliconẽ Phocidis montẽ facit cũ sit Bœotia.

¶ (Quod Sic uoluere.) Ita Acron legisse uidetur, supplet enim uel Dij uel pueri Leda. Alij legunt: sic dij uoluere: quod sequi nolim, quando hic de Castore & Pollice loquatur. Sed lectoris esto iudicium.

¶ (An supbos Tarquini fasces.) Et id ambigue dictum. Commentatores ferè de Prisco Tarquinio intelligunt. Fuit enim uir magnificus & honorum cupidus. Vide licet qui patriam Tarquinos ea de causa reliquerat, instigante maxime ad hoc Tanaquile uxore. Isq; primus et petisse ambitiose regnum, & orationẽ dicitur habuisse

ad conciliandos plebis animos compositā, ut inquit Li-
uius. De superbo Tarquio nemo sanus opinor intelligit.
Sunt qui de L. Junio Bruto intelligant, qui Tarquinio
superbo eripuerit fasces. Verum hoc pacto etiā de Col-
latino, qui & ipse Tarquinius dictus est, nō Brutus, in-
telligi poterat. Cui uiro etiam iniuria patrie laudi fuit,
q̄ in exiliū uoluntarius cōcessit, nulla alia causa inuēta,
quā q̄ Tarquinij cognomen haberet. Nec minus eius
opera libertas urbi parta quā Bruti. Sed Horatius
amat talia quēdā ponere, ubi aut rixentur grāmatici,
aut ingenia studiosorum exerceantur

(¶ Regulum & Scauros.) De Regulo omnes commen-
tatores plusquā cōmentantur. De Scauris parum uel
nihil ad rem. Neq; enim eum Horatius laudarit, quem
in Iugurthino bello Salustius suis pingit coloribus. Sed
neq; is idem est, cum eo quem Valerius li. 3. ca. 7. magno-
pere laudat. Qui bello Mithridatico accusatus à Vario
Sucronensi egregia interrogatione iudiciū discussit, de
quo utiq; locus hic etiam intelligi potest. Verum enim-
uero de insigni aliquo si loqui eū putemus, erit hauddu-
bie ille unus ex hac familia, Sylle priuignus, de quo Pli-
nius anxie sepius scribit, maxie tamē li. 36. ca. 15. Quan-
quā hūc ab illo Valerij neq; distinguimus, nec tamē eum
eūdem facimus, uidelicet temporū ratione cōmoti. Et eū
Plinius Cos. facit. Cum nos ex professo de Coss. scribētes
nix locū ei designare possimus, nisi quod eqdē suspicor,
inter Aemilios, omisso Scauri noīe, sit connumerādus.
Sed hæc

Sed hæc atq; alia argutis lectoribus iudicanda relinquo.

¶ Fabritiumq;) Mirum est quod Gellius li. 1. ca. 14. de Fabritio refert, ferè authores de Curio referre, ita ut quæ de illis sit discrimen, non adeo sit clarum, nisi quod imperatores ambos fuisse frugi, perspicuum est.

¶ Fama Marcelli.) Porphyrius de Octaviæ sororis Augusti filio intelligit, cuius interitum Vergilius lib. 6. Aeneidos deflet, Acron, & de illo, et de M. Claudio Marcello, qui secundo Punico bello, & antea etiam, clarus fuit, exponit. Ego puto non de Octaviæ filio, sed de altero iam dicto intelligendum, qui Hannibalem secundo bello Punico uicit: alioqui ad Iulium ineptam fore comparationem.

ODE .XIII.

¶ Certa sede manet.) Singulari numero quidam legunt, & cæsura semiquinaria carmè excusant: alij pluraliter, quod geminatum singulare poscat uerbū plurale. Sed id uix annotatione dignū uisum est nobis. Porro sententia quæ ad finem huius carminis est, sumpta est ex Euripide ubi de Iphigenia in Aulide. Quam elegantissime uertit D. Erasmus Roterodamus, parens ac præceptor noster

ODE .XIIII.

¶ Et hoc loco Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Quidam de Sexto Pompeio intelligunt, quod is ciuile bellum repetere atq; renouare in Sicilia

Sicilia tentarit. Alij de M. Bruto, sub quo poëta ipse militarit: quod Porphyrion uoluit. Et penultima duo carmina hoc significant. Sed inquit alij, Brutus post pugnam Philippicam non reparauit bellum, uidelicet qui ibidem perierit. At ego puto, & in Brutū, & in omnes alios, res aduersus Augustum nouanteis hanc scriptam oden. Amat enim Horatius ita quædam ambigua ponere, ut ante admonuimus. Et sunt hic quæ de Pompeij filio intelligi possunt: sunt item quæ de Bruto: quæ historie Romanæ docto, satis patent. Hoc etiam obiter annotare placuit, commentatores omnes in hac esse opiniõe, hunc M. Brutum originem habere ab illo L. Iunio Bruto, qui Reges eiecerat, cum Dionysius illum absq; prole perijsse dicat, & eos qui postea Iunij atq; Bruti cognominati fuerint, de plebe fuisse, non de genere patricio. Sed id quoq; dubium apud quosdam: hoc unum tamen uerū, ante consulatum plebeiū neminem ex Iunijs post hunc L. Iunium Brutum fuisse Cos. quod magnum argumentum est, deinde Iunios omnes plebeios fuisse.

ODE XV.

- Ut caneret fera
Nereus fata.

¶ In commentario Porphyrionis, si codices nō fallūt, Proteus legitur. Et apud Statium priore Achilleidos libro Thetis, non Nerea, sed Protēa uaticinatum de bello Troiano dicit: Agnosco monitus & Protēa uera locutū. Ad hæc Herodotus li. 2. multis uerbis ostendit sententia

tentia Aegyptiorum sacerdotum, Paridem in Aegyptum ad Protea deductum, ad quē postea Menelaus uenerit. Nec id omnino ignorauit Homerus, qui totū *Odyssæ* quartum librum Protei uaticinijs impleuit. De Nereo nihil tale apud authores inuenio.

¶ - Et celerem sequi Aiacem.

De Aiace Oilei hoc intelligit Mancinellus, cui et nos subscribimus ob multos in Homero locos. De Telamonio uero Aiace, eum dicere putamus cum inquit, *Salaminius*. Nec id coniungendum cum sequente nomine *Teucer*, sed cum coniunctione legendū *Teucerq;*: quippe alioqui carmen non constaret. Quanquā id ita asseueramus, ut facile, si quid melius adducatur, in id consentiamus. Id etiam obiter admonendum, q̄ nomē *Sthelenus* fermē in latinis codicibus *Sthelenus* corrupte legitur: Id in quibusdā præterea nominibus accidisse in *Liniij* annotationibus testati sumus, ubi de *Caralibus* urbe *Sardiniæ*. Quod si quis tamen contendat carmen bene habere, etiam si sit *Trochæus* primo in loco: quippe qui etiam ultimo huius odes uersu: *Ignis Iliacas domos*: ponatur, nihil aliud dicā, nisi me nihil asseuerasse, quam illo ultimo uersu, alij codices habent: *Ignis pergameas domos*. Sed et hoc lectori iudicandum remitto. Mirum uero quosdā hæc non notasse, qui in alijs rebus tam sunt curiosi, nō tam ad rem, quā hæc facientibus.

ODE .XVI.

- Imprimeretq; muris Hostile aratrum.) Porphyrion

rion exponens hæc uerba ita ait: Hæc eadem ira, causa fuit delendis urbibus usq; adeo, ut ubi fuissent muri, aratrum inducerent. Acron autem condendis, inquit, atq; euertendis ciuitatibus hæc cõsuetudo fuit, ut aratro fieret. hæc ille. Adijcit aut cum ex Verg. tum ex Cicerone utriusq; rei exemplum: quorum quod ex Vergilio, nulli non notum. Quod aut ex Cicer. suspectum mihi. Neq; enim ullum eius rei exemplũ in historicis Romanis, quod sciam, legitur. Sed ut ut hoc habeat, illud quod hic poëta ponit, mihi de Ariete dictum intelligitur, eleganti per Iouem metaphora. Ideoq; adiecit hostile.

ODE .XVII.

Nec Martiales hædilia lupos.

¶ Carmen cæsura constat penthemimeri Iambica ac duobus dactylis. Extremæ igitur duæ dictiones, hædilia lupos, pro duobus dactylis positæ sunt: sed in his tribus syllabis, dilia, dactylus est pro anapæsto. Nam hædili, dactylus esse debebat, qui est antibacchius. Reliquæ tres, a lupos, alterum dactylum efficere debebant, sed est anapæstus, propterea quod ultima hic est longa. Nusquam alibi in hoc carminis genere idem Horatius fecit.

ODE .XVIII.

- Quæ subsequitur cæcus amor sui,

Attollens uacuũ plus nimio gloria uerticem.

¶ Ebrietatem tria subsequi ait, Philautiam, Superbiam, ac arcanorum proditionem. Quidam pro composito

fito, attollens, simplex legunt, tollens, ac coniunctione,
 & præposita, exponunt & pro id est, ut philautia, hoc
 est, amor sui sit gloria plus nimio tollens uacuum uerti-
 cem. Poterat etiam coniunctio & poni in priori carmi-
 ne post sui, quod apud Horatium est aliquoties, non in
 hac solum, sed & alijs monosyllabis.

ODE .XX.

¶ (Vile potabis.) Vile exponit Porphyrius, pro non
 uetusto: atqui sequentia uerba aliquot annos significat,
 etiamsi non est certum, quando ei datus plausus sit in
 theatro. Deinde nec illud notum, quando hanc scripserit
 oden poeta. Quare ego magis probo quod alij expo-
 nunt, uile pro modici pretij.

ODE .XXI.

Vos letam fluiijs & nemorum coma.

¶ Acron, Mancinellus, ac Landinus, & recentiores
 quidam in accusandi casu Comam legunt, cum sit aufe-
 rendi casus, non attendentes coniunctionem & frustra
 alioqui positam, si eum sequemur ordinem, quem illi fa-
 ciunt. Landinus præterea matres legit pro mares pu-
 dendo errore, qui ratione carminis uel ignorauit, uel,
 quod magis credo, non animaduertit. Coma igitur le-
 gendū, ut fluiijs: ab eodē enim participio letā pendet.

ODE .XXIII.

Vitas hinnuleo me similis Chloë.

¶ Vitat legit Mancinel. Idē in Acrone et Porphyriōe
 legitur, si codices nō sunt corrupti, quod eadē suspicor.
 b 4 sed uitas

Sed uitas legendum. Est enim apostrophe poëtae ad fugientem puellam, secunda, non tertia persona: quod ad finem odes uerbum, desine, satis indicat.

ODE .XXIIII.

Ergo Quintilium perpetuus sopor. &c.

¶ Ergo uox indignantis aut dolentis uidetur, quare multis uidetur non esse interrogatiue legendum. Porro quod continuo subiungit, uarie torquetur à cōmentatoribus. Ego simplicē puto ordinem, Cui parem, quando unquā inueniet pudor & incorrupta fides, iusticiæ soror, & nuda ueritas. Tria ponit numina Pudorem, Fidem, & Veritatem. Fidem autem docte ponit iusticiæ sororem: quippe quæ iusticiæ est fundamentum: ut Cicero primo officiorum libro testatur. Præterea hunc Quintilium sunt qui Varium Cremonensem intelligant: de quo in arte poëtica non ita multum ab fine. Certe Varus ac Varius duo eiusdē temporis uiri docti fuere, de quo nō magnope dubito. Varij multa apud hunc poëtam mentio, Vari autem apud Maronem in æglogis. Varum superstitem Vergilio fuisse credo, Varium non item. quod cum Eusebij traditione propius uerum est.

ODE .XXVI.

- Quis sub arcto

Rex gelidæ metuatur oræ.

¶ Quis nominatiui est casus, gelidæ autem oræ genitiui, non datiui. Loquitur autem Horatius de tempore suo, quando male aduersus Germanos ac Dacos pugnatum

gnatum est. Notum enim est illud Augusti: Quintili Vari legiones redde. Et timorem Romanorum intelligit, non subditorum regi Scythiae, ut quidam insulse exposuit: quanquam illi ignoscendum. In plerisque enim ostendit se nihil iudicij habere.

(¶ Pimplea dulcis.) Quidā absq; m in prima syllaba legunt: atqui Græcus Strabonis codex $\pi\iota\mu\pi\lambda\theta\alpha$ habet, & nono & decimo lib.

ODE .XXVIII.

- Quamuis clypeo Troiana refixo
Tempora testatus.

¶ Laertius Diogenes lib. 8. hunc clypeum apud Brauchidas Cariae oppido, in Apollinis templo fuisse memorat. Ovidius autem. xv. libro Metamor. ait:

Cognoui clypeum leuæ gestamina nostræ

Nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.

Quanquam eodem in loco quidam agris legunt. Id ego indicasse tantū lectori uolui, ut si quid certius apud idoneos authores inuenerit, id sequatur: cū neq; de personis cōueniat, in quas Pythagoras mutatus fuisse fingitur.

¶ Negligis immeritis nocituram

Post modo te natis fraudem committere.

Acron in negligis supplet, si: in committere, scias. Porphyrius, negligis pro facile esse putas, extulit: Sed haud scio nū ullus parēs cōmittere uellet, quæ filijs nocitura putaret. Quare lectori hoc quoq; iudicandū relin-

Simplicior est Porphyriōis expositio, coactior Acrois.

ODE XXIX.

- Non ante deuictis Sabeæ

Regibus. ¶ Acron exponit, Cum non sint ad huc debellati, tu nectis iam catenas. q. d. ante deuictos, nectis catenas. Ego puto eū dicere Arabiam Felicem à Romanis nondum bello tentatam.

¶ - Quæ tibi uirginum
Sponso necato barbara seruiet.

Mancinellus hæc interrogatiue ac responsiue legit, quod mihi displicet & de uirgine, & de puero. Et ipse uerborum contextus non admittit.

¶ Pollicitus meliora tendis.

Porphyrion ita habet, temnis, pro contēnis. At ego ea uerba corrupta puto, legendumq; ad hunc modum: Tendis, pro contendis: quod antiquis frequens fuisse & Nonius affirmat, & ueterum authoritas comprobatur. Certe hoc loco etiam melius congruit: ut sit sensus: Tu tendis mutare libros Panætij, & Socraticam domū loricis Iberis, pollicitus meliora: hoc est, omiſſa Philoſo-
phia, militiam ſumere contendis. Atq; ita etiam legit D. Erasmus in adagio, Surſus uerſus ſacr. flu. ff.

ODE XXX.

Et parum comis sine te iuuentas.

¶ Acron, Aliud est, inquit, iuuentas, aliud iuuenta, aliud iuuentus. Iuuenta ætas putatur: Iuuentas, ipsius numerus

numen: Iuuentus, adolescentia. Hæc ille. Quæ quàm bene seruentur apud authores, alijs iudicandum reliquo. Hoc unum Grammatici considerent, cuius declinatiõis esse uelint nomen Iuuentas pro numine: & quo pacto discriminemus iuuentam et atē ab iuuentute, id est, adolescentia, quasi adolescentia nõ ipsa etiã sit etas, nisi q̄s in Acrone legendũ putet, adolescentes pro adolescentia.

ODE .XXXI.

Quid dedicatum poscit Apollinem.

¶ Pro templo posuit, inquit Acron, Apollinem metonymice. Quod & Porphyrius innuisse uidetur, sed obscurius. Ego uero puto, epitheton quod tēplo tribuendum erat, tribuisse poetam Apollini.

ODE .XXXII.

Dulce lenimen mihi cunq; salue

Rite uocanti.

¶ Porphyr. cunq; pro quocunq; positum est, inquit, ut sit, O dulce lenimen mihi quocunq; te rite uocanti. hæc ille. quæ uerba uix intelligo. Quæ uero Acron ponit, minus. Mancinellus ordinem putat: Salue ó dulce laborũ lenimē mihi cunq; id est, quocunq; rite uocati, id est, a pto loco & tempore. Ego puto unũ ex carminibus Horatij esse quod potuisset melius facere, si non nœuum etiam aliqñ corpori inesse placuisset. Quod si quis cunq; pro usq; exponeret, ut. s. Aeneid. iuuat usq; morari, fortassis nõ minus commode interpretaretur. Sed nimis sollicitum in omnibus esse uitio datur.

ODE .XXXV.

Clauos trabaleis, & cuneos manu
Gestans athena.

¶ Quidam aiunt trabali clauo infixum, prouerbium esse in eas res, quæ nulla ætatis iniuria ruituræ sint, sed mansuræ perseveranter. Quod ego quidem apud nullū authorē me legere memini. Nec D. Erasmus eius uspiā, quod sciam, mentionem facit. Acron ait species tormentorum esse, quod & sequentia indicant poëtæ uerba. Et Porphyrion, eleganti, inquit, conceptione hæc instrumenta fortunæ accommodat, scilicet, quibus torquet, et cogit, implicatq; res humanas. Landinus credit esse pedicas ligneas. Ego quid amplius dicam non habeo.

¶ Te spes, & albo rara fides colit
Vclata panno.

Mirū est quàm hoc loco & Acron, & Porphyrion philosophentur de fide, cur rara dicatur, q; à paucis colatur: deinde etiam panno uelata, q; pauperes magis fidem seruent. Ad idem facere pannum, subsordidum uocabulum: Et album, q; à senibus etiam maturius colatur. Adijcit Porphyrion propter honestatem fidelitatis, album pannū dixisse poëtam. Cæterū id magis mirū quādo exponunt: Nec comitem abnegat: si aduersa incidat: quippe quæ sic etiam fidem secū auferat, ut inquit Acron. Porphyrion adijcit etiā hoc dupliciter intelligēdū, ut fides illis nec habeatur, nec seruetur. Hæc cū lego suspicor, qd res est, iniuria temporū horū uirorū cōmentarios

tarios corruptos. Nā longū esset oīa prosequi. Ego Horatium puto non de quavis fide, sed de uera hic loqui, quæ sanctissimum humani pectoris bonum est, ut inquit Seneca, nulla necessitate ad fallendum cogitur, nullo corrumpitur præmio. Vre inquit, occide, non prodam. Cui Numa Pompilius Solenne instituit, ut Linius lib. 1. describit. Vulgarem autē fidem esse, de qua paulo post Horatius: At uulgas infidum, & meretrix retro Periera cedit. Nec eo in loco mutandum, at, in et, ut quidam sciolus mutare ausus est.

ODE .XXXVI.

Cressa nec careat pulchra dies nota.

¶ D. Erasmus in adagio, Creta notare, ait quosdam legere, Thressa nec careat pulchra dies nota, Propter uerba Plinij lib. 7. cap. 40. de Thracum moribus: quibus ego planè subscribo.

ODE .XXXVII.

- In campis niualis

Hæmonie

¶ Vex hoc loco conijcere licet Acronis commentarium esse post Porphyrionem coaceruatū. Nam cum ille de Hæmonia parum uel nihil diceret, Acron adiecit ab Hæmo Thraciæ monte, nec hoc contentus, Sed ibi etiam pugnatū esse adnectit: nec quādo, nec abs quo explicās. Vergilij etiam carmē nihil ad rem faciens subijcit, Sed omnium absurdissimum quod constructionem confundit, Vt fatale monstrum (inquit) daret catenis in campis niua

pis niualis Hæmonia. Quasi Augustus Cæsar cum Antonio ac Cleopatra in Thracia, non in Epeiro pugnaverit: quæ Antonius Mancinellus recte, quamvis obiter notavit. Sanè Hæmonia non ab Hæmo monte Thraciæ, ut voluit Acron, & innuit Porphyrion, sed ab Hæmone Thessali parente, à quo postea Thessalia nomen habet, ut ad finem libri. 9. refert Strabo, dicta est. Thessalia aut Macedoniæ à meridie est, Thracia à septentrione: cui & mons Hæmus à septentrione. Quare non parvus est error, si Straboni credimus, quæ tantum distant, alteri pro altero exponere.

ODE .XXXVIII.

(Difflicent nexæ philyra coronæ.) Angelus Politianus lib. Miscellaniorū ca. 72. multa de philyris ac lemniscis in hunc edisserit locū, quem Acron nō videtur intellexisse. Mancinellus tñ non neglexit, à Politiano ne monitus ignoro. Nā eodem uixisse illos tpe notum est.

ANNOT. IN I. CAR. FINIS.

IN Q. HORATII LI.

II. CAR. HEN. GLAR. ANNOT.

ODE PRIMA.

Motum ex Metello consule ciuicum.
 Acron ait Pollionem rem inchoasse periculosam

losam, à Lentuli & Marcelli consulatu cœptam, quam
 alius tamen repetierit à Metello Celere & Afranio
 Coss. Hæc quidem intelliguntur, sed quod statim subiun-
 git: ex Metello ideo, quia fuit Syllæ collega: de hoc Me-
 tello intelligi non potest, qui Celer dictus, cum Afranio
 Cos. fuit, sed de Pio. Porphyrius etiam de Celere intelli-
 git: atq; adeo Mancinellus, qui uerbis tamē L. Floni mo-
 tius, non omnino inepte hæc exposuit. Quidam de Me-
 tello Numidico intelligunt: uidelicet à quo inter Mariū
 ac ipsum primū, priuatum est ortū odium, quod postea
 inter eundem Mariū ac Syllam in publicum uertit. Ve-
 rum illi nullum tempus distinguunt certum, nisi quod à
 tempore Iugurthini belli, quot uero annis interrogati,
 respondere non possunt. Quare diligentius hæc notan-
 da duximus, Bellum inter Cæsarem atq; Pompeium cœ-
 pisse anno ab urbe cond. 706. Metellū autem Numidicū
 cum Cos. fuisse anno ab cond. urbe .641. à quo uerisimi-
 lius est repetisse historiam Pollionē, quàm uel à Metelli
 Pij consulatu, qui fuit anno .674. cū L. Cornelio Sylla:
 Vel à Metelli Celeris cum Afranio, anno .694. duode-
 cim duntaxat annis ante initium belli Pompeiani. Por-
 rō in commentario Acronis paulo post etiam hoc corru-
 ptum est. Crassus enim, inquit, amicitiarū fœdus ad tem-
 pus tenebat: quo mortuo Antonius, Augustus, & Lepi-
 dus facti Pompeio imperatore collisi sunt. Hactenus
 ille. Quæ uerba ut restitui debeant, lectoris iudicio
 relinquo. non enim magna mihi de hoc auctore cura.

Multa

Multa enim similia in ipso reperias, ut quæ paulo post de alea scribit nihil ad rem facientia.

¶ Mox ubi publicas Res ordinariis.

Porphyrion exponit: Vbi historias, quæ publicas res cõinent, ordinariis, id est, descripseris. Nec secus Acron ac Mancinellus. Ego uero puto uenustius intelligi de ipsa rep. quasi Pollio tantæ authoritatis fuerit, ut suo cõ filio Remp. tranquillã facere possit: quippe de quo paulo post dicturus est: Et consulenti Pollio Curia.

¶ Iuno & deoriam quisquis amicior Afris:

Amphibolon in comparatiuo, amicior. Nam uel ad Iunonem, uel ad populos comparatio fieri potest, amicior uel quàm Iuno, uel quàm Romani.

¶ Qui gurges, aut quæ flumina.

Acron ait esse Tapinosin: secutusq; est eũ Mancinellus. Verum sic gurges pro mari exponeretur. Nam ita est in. i. Aeneidos exemplo, quod Acron adducit: Apparent rari nantes in gurgite uasto. Quorsum igitur nosster Flaccus adderet: quod mare Dauniæ Non decolorauere cædes: si Tapinosis hic esset? Ego puto uere posuisse gurgitem: quasi diceret: Nullam propemodum lacunam esse, in quam non aliquid Romani sanguinis influxerit: per hyperbolen.

ODE SECUNDA.

¶ Inimicæ lamnæ Crispæ Salusti.

Acron sic ait, & uult intelligi Sallustium occultare diuitias

diuitias. Sed cur Flaccus tum inimicum lamnae uocat Sal-
lustium? Verum nec huius Acronis errata, & longe mi-
nus Christophori Landini intolerabiles errores in ani-
mo est ubiq; persequi: Vt quod paulo post Acron expo-
nit de Gadibus: rursus de Phraate rege Persarum, Cyri
ut ipse ait, filio. Phraorten autem legendum hic puto.
Est enim hoc regum Medorum nomen, ut Deiocis filij
apud Herodotum lib. 1. Quid aut de hoc Phraorte praes-
ter Appianum in libro Parthico, à Mancinello non ne-
glecta, adferam non habeo. Exemplum certe est cuiusuis
in humilem deiectione ex alto locum, ac deinde rursus resti-
tuti. Illud aut, uterq; Poenus, de imperio intelligo Car-
thaginensi, & in Africa, et in Hispania: fortassis etiam
allusum ad utranq; Carthaginem.

¶ Dissidens plebi numero beatum

Eximit uirtus.

¶ Et beatum legi potest, & beatorum, ut sit uersus
hypermeter. Vel ex hoc loco coniectare licet, qualis coa-
ceruator fuerit Acron cum suo ordine: quem secutus est
Landinus, relicto Porphyrione, ut nihil dicam de nouo
quodam annotatore, nuper orto. Sed nomen lubes obticeo.

ODE III.

- Et nimium breues

Flores amoenae ferre iube rosae.

¶ Acron breuis genitiui casus esse putat, uerum ipse
amoenos legisse uidetur, quod non displicet: quanquam
& haec lectio bene habet.

¶ - Et infima
De gente sub dio moreris.

Omnes sub Dio legunt. At seruius in .xij. Acneidos super hoc Vergilij carmen: Diua deã, stagnis quæ fluminibusq; sonoris Præsudet, Videtur sub diuo legere, quanq̃ ea Seruij uerba corrupte in plerisq; codicibus leguntur: nobis locum indicasse lectori, satis uisum est.

ODE .IIII.

Xanthia Phocœ.) Mancinellus Xanthiæ in genitiuo casu legit, exponitq; Troianæ. At Porphyrius ad Xanthiam Phocœ hanc oden scriptam testatur. Ideoq; Xanthia uocatiui casus existimandum. Nam & proprium ancillæ huius nomen, Phyllis subiungitur. Verum pusillum hoc, ac uix annotatione dignum.

¶ Cuius octauum trepidauit etas
Claudere lustrum.) ¶ Lustrum pro spacio quinque annorum dixit, sed improprie, ut uulgus. Nam proprie ea uoce usus est ode. xiiij. lib. 4. Carmin. Fortuna lustrum prospera tertio. Rursus improprie ode. i. lib. 4. Car.

ODE .VI.

¶ In hac ode multa sunt in Acronis cõmentario corrupta, ipsiusne authoris culpa, an librariorũ, iniuriæue temporum, nõ facile pronunciauerim. Primum cũ dicit fateri Horatium Septimio tanta gratiæ necessitudine astrictum, ut si uelit, ad ultimas mundi nationes ire se cõco promittat posse: cum poëta contrarium asseueret, Septimium cũ Horatio iturum, si Horatius poscat. Deinde
quod

quod Cantabros gentem putat nondū uictam, quā ego uictam puto tunc recens, sed nondum suetam iuga imperij Romani ferrē. Deniq; de Maura unda, quod inquit, propter Africanam addidit Maura, quia utraq; Libya dicitur, nō bene intelligitur: sed Mauram (ut ego puto) ob uicinitatē dixit, ut Persas pro Parthis, et similia multa apud poetas. Quod si legeretur in Acrone: pro Africana dixit Maura: id certe intelligeretur. Omitto quæ de Phalante dicit, prorsus etiā, ut puto, corrupta. Porphyrius de Cantabris, eiusdem cū Acrone est opiniois. Cæterū pellitas oues dixisse Horatiū idem ait, q̄ Tarentinæ oues pellibus teguntur. Id corruptū puto, nisi Porphyrius crediderit esse aliquas oues absq; pellibus.

¶ - Et amicus Aulon.)

¶ Acron Vergilij carmen ex 3. Aeneidos allegat, Aulonisq; arcēs, & nauifragum Scylaceum. Seruius autem eodem in loco hunc Horatij locum allegat, ut mihi uerisimile fiat Aulonem apud Vergilium legendum, nō Caulonis. De eodem enim monte loquuntur. Neq; Seruius tam indoctus fuit, ut ignorarit Caulonem hoc in loco carmen non suscipere. Sed iudicet lector. Plinius enim Caulonis oppidi meminit lib. tertio cap. x.

ODE .VII.

¶ Ad Pompeium hæc est ode, nō ad Pompiliū, ut male legitur in Acronis cōmentario. Porphyrius cōmentarij utrunq; nomen habet. Vnde cōiiciendū à librarijs

corruptū esse. Mancinellus dubitare uisus est: inclināt tamen eo, ut Pompei malit legere, propter carmen. Si enim, inquit, Pompili meū legas, erit Trochæus secundo loco, extra carminis usum. Imò uero ego miror aliquē esse qui hæc inculcare doctis audeat. Hoc etiam in eadē ode lectori perpendendū, quod & Acron & Porphyri-
on aiūt, Veneris iactum numerum habere tricenariū nam ego sanè non intelligo.

ODE .IX.

¶ Acron ait Valgium fuisse consularem, quod ego uix credo, etiamsi hoc idem Porphyri-
on adserat, quanq̄ cōsularis dicitur etiam qui non fuerit Cos. sed dignus cōsulatu, ut supra quoq; diximus. Fieri etiam potuit, ut a-
licui fuerit subrogatus.

¶ At non ter æuo functus.

Elegans est Nestoris periphrasis. Vnam aut̄ etatē (inquit Acron) triginta annos ponebant. Herodotus aut̄ lib. 2. ubi de sacerdote Vulcani, q̄ Aegyptijs Sethon dicitur, in centum annis tres ponit etates. Qua supputatione triginta tres anni, ac menses quatuor uenirent in unā etatem. Si Ouidiū audire uolumus, lib. 12. Meta-
mor. etas erit centū annorū. Verisimile est quod Acron ait: & fortassis hoc ad Saturni motum supputatum.

¶ Medumq; flumen.) De Araxe, Tigri, & Euphrate intelligi potest. Quanq̄ ego de Araxe et Eufrate ma-
lim. In Acronis commentario Eufrates Indorū dicitur flumen, sed corrupto ut puto codice. Porrò quod de Ge-
lonis

lonis ait, longè sanè nomē petitum, cum Romani ultra Albim fluiuium nihil habuerint. Geloni autē Budinis uicini, ut lib. 4. Herodotus asserit, inter Sarmatas enumerentur, nō ultra Albim modo, sed etiā Vistulā emoti.

ODE XI.

- Hadria Diuisus obiecto. ¶ Scythen pro Daco posuit inter quē & Italiā, Hadriaticū mare interiacket. Est autem id consuetum nō huic modo poëtæ, sed omnibus alijs. Ita paulo superius de Gelonis etiam dixit. Acron autē ait: Hadria gens septentrionalis: mare enim prospiciens, figurate Hadria genere neutro protulit. Quæ uerba ut puto, à nemine intelliguntur. Poterant autē corrupta uideri, si non sæpius ita peccaret. In Porphyryone uero pro his uerbis: interfuso mari nobis remoto, legam interfuso mari à nobis remotus: ut de Dacis loquatur, à nobis mari interluente semotis. Ideoq; minus eos timendos.

ODE .XII.

Me dulcis dominæ musa Liciniæ.

¶ Si syllabam in masculino antea corripuit: Rectius uiues Licini: hic in foeminino produxit. Quod ideo admonemus, ut appareat non recte de hoc nomine præcepisse, qui syllabarum rationem nostra ætate scripserūt: de quibusdam loquor. Deinde in, dulcis, manifesta amphibologia, dulcis ne musa, an musa dominæ dulcis: Deniq; an dulcis cantus, pro dulcis, ut fit sæpe. Porro Acron, Licinia, inq; aut uxor Meccenatis, aut ipsius Ho-

ratij amica. Mihi uero ineptum uidetur de Mecoenatis uxore hoc intelligere. Quis enim probam mulierem ita laudarit?

ODE XIII.

¶ Acron statim ab initio ita facit ordinem: Arbor ille quicūq; produxit te primum, in nepotum perniciē, & obprobriū pagi posuit. Ego autem ita puto ordinem esse: O arbor quicunq; te primū produxit, ille posuit te. & sacrilega manu, & nefasto die, in nepotū perniciē, obprobriumq; pagi, ut etiam uoluntas eius mala exprimat, quemadmodum sequentia indicant.

¶ - Nauita Bosphorum

Pœnus perhorrescit.) Porphyrion coniūgit his uerbis quod præcedit, in horas. q. d. In horas, hoc est, nō semper, sed tum, cum periculis proximus sit, hominē periculum timere. Quod autē nauitā Pœnū ait, facit propter distantiam: nam ideo Pœnus magis horrescit. Græci Βόσπορος scribunt, non Βόσφορος, à bouis trāsitu, quasi tam angustū mare, & uadosum, ut bos trans-

¶ Vtrunq; sacro digna silentio. (re queat.

Acronis quidā codices habent, Vtrunq; .i. omnia su prædicta: sed ea aut corrupta, aut assuta puto, quia paulo post, Vtrunq; (inquit) aut Sapphō, & Alcæū, aut fugam & pugnas. Porphyrion recte hoc, ut pleraq;

ODE. XIII.

Non si trecenis quotquot cunt dies.

¶ Acron tricenis exponit p menses singulos. .i. quotidie,

tidie, ad tricenos mensis dies referens, sed id inepte, cū carmen tricenis nullo pacto admittat: sed trecenis per e, cuius prima est breuis, quæ in tricenis longa, quæ admodū in triginta, ut testatur Laurentius Valla, literarum optimarū uere princeps.

¶ Tinguet pauimentum superbo.

Et Acron, & Porphyrius exponunt superbo pro ipse superbus: alij pro optimo, & nobili uino, quod & mihi placet. Cæterum potatorē per hyperbolen ait ita prodigū, ut multū uini potādo, quæ admodū fit apud bibones, in terrā fundatur: quod ob ineptā cuiusdā annotatoris expositionē dicimus, qui in hunc poetam adco ineptiuit, ut indignus uideatur uenia.

ODE XV.

- Vndiq; latius Extenta uiscentur Lucrino.

¶ Et Acron, & Porphyrius exponūt, nō latius extenta, sed latius uiscentur. At alijs contrariū uidetur, quibus lubens ego subscribo. Puto enim poëticā esse hyperbolen: q. d. Piscinæ latiores nunc instituūtur, q̄ sit lacus

¶ - tum uiolaria, & (lucrino.

Myrtus, & omnis copia nariū.) Legendū, tum uiolaria, Myrtusq; & omnis copia nariū. Alioq; Trochæus fuerit primo loco, quæ hoc carmē hoc certe uersu

¶ - Nulla decempedis (nō suscipit.

Metata priuatis, opacam

Porticus excipiebat Arcton.

Dicere uult, prisca Romanis non fuisse, ut nostri

seculi hominibus porticus, quæ septentrioni essent expositæ, atq; ita Solis minime obnoxij caloribus. Itaq; excipiebat Arcton, exponendum est, exposita erat septentrioni. Acronis uerba mirum quàm hoc falso exponūt. Nec quisquam sensus ex illis elici potest. Domos autem quæ septentrioni ac ortui erant expositæ, nō ob umbrā modo amabant, sed etiam ob sanitatem. In Porphyriōnis autem commentario legendum, ædificans decempedis porticum, nō decempedum. Hoc corruptum erat uel temporum iniuria, uel ab aliquo sciolo, ut fieri solet. Ideoq; annotatione dignum in bono authore.

ODE .XVI.

Nec leuis somnos timor aut cupido
Sordidus aufert. ¶ Cupidinem hic non pu-
to, inquit Porphyriōn, pro amore posuisse, sed pro cupi-
ditate, quare miror masculino eum genere cupidinem
dixisse, cum hac significatione hæc cupiditas dicatur.
Hæc ille. Imò ego miror an usquam apud Horatium ali-
ter, quàm genere masculino cupidinem inuenerit. Fieri
aut potest, ut hoc quoq; Porphyriōni assutum sit, quem
admodum sæpe alia aliàs.

¶ Letus in præsens animus.

Laurentius Valla li. 4. elegantiarū exponit in præ-
sens, id est, in præsentiarum, quod aduerbium nusquam
apud ueteres reperias: quamuis etiā Perotus, atq; ad cō-
nostra ætas sæpe eo utatur. Porrò in cōmentario Acro-
nis in hanc oden, quedā sunt planè inepta, sed quæ ego
temporum

Temporum iniuria corrupta puto. Ut bis Afro pro Tyrio, sicut Indum pro Carthaginensi. Quis enim unquam Carthaginenses Indos nominavit? quare ego Tyrium pro Indum legendum existimo. Item paulo ante: Tibi amara, & quæ sequuntur, à nemine intelliguntur. Verum hæc omnia proficere, nescio quid utilitatis lectori asserere queat, ideoque iam molestus esse desino.

ODE .XVII.

Vtrunq; nostrum incredibili modo

Consentit astru. ¶ Seruius in. i. Georg. ad illud Vergilij: Quia locus Erigonen inter Chelasque sequentes Panditur: ita ait, Aegyptij. xij. ponunt signa. Chaldaei. xi. Nam Scorpium et Libram pro uno accipiunt. Chelæ enim Scorpij faciunt Libram. Hæc ille. Ita hoc loco, Flaccus noster Libram & Scorpionem pro uno horoscopo usurpat, quanquam Scorpionem eius horoscopi violentiorem partem, Capricornum uero alterum horoscopum, ideoque ab ipso adiectum Vtrunq; quod ideo admonemus, ne quis emendet utrunq; pro utrunq;, ut quidam fecit. Quod autem Acron, atque eum secutus Mancinellus, horæ, dicat esse datiui casus, cum sit genitiui, lectori iudicandum relinquo: nam ego, ut ingenue fatear, horum subtilitates non intelligo: sicut nec planè, quæ in Acrone paulo ante præcedunt uerba.

ODE. XVIII.

¶ Hoc genus carminis in præsentī ode recte Acron docuit: quod ideo admonemus, quod in Aldino codice hoc

corruptum est, quem nostra ætate ferè librarij absq; iudicio libros excudentes secuti sunt. Cæterum marmora ex Hymetto monte excisa, Acron Thebaica dicta asserit, Porphyrion Achaica. Strabo meminit eorum libro nono, sed absq; cognomine.

ANNOT. IN II. CAR. FINIS.

IN Q. HORATII LI

BRVM III. CAR. HENRICI

GLAREANI ANNOT.

ODE PRIMA.

Somnus agrestium Lenis uirorum.
Sed Ordo est, inquit Acron, Lenis somnus agrestium uirorum non fastidit humiles domos, & umbrosam ripam, & non fastidit desiderantem quod satis est. Hæc ille. In quibus bene habent, quæ præcedunt, at quod assutum est, male habet: nam in Ode ipsa distinguendum est ante, Desiderantem, neq; ea connectenda sunt superioribus. Ad idem pertinet, quod paulo post subnectit idem Acron, Hic autem conuertenda est oratio (inquit) ut tumultuosum mare, & seuus impetus cadentis arcturi, aut orientis hædi non sollicitat somnum, & cætera similia, non ad somnum hoc referendum, sed ad Desiderantem. hæc ille. At dicet aliquis, nemo in hoc Acronem sequitur, Video.

Video, sed cur huius Acronis authoritas mihi obijciatur? qui manifeste tot erroribus conuincitur, quem quidam etiam Porphyrioni præferunt, cum Acron ex huius flosculis sertū sibi perenne, ut ante etiam testati sumus, facere conatus sit, uerum male id concinnauit homo cupidus gloriæ.

¶ Quod si dolentem nec Phrygius lapis.

Per Phrygium lapidem & Acron, & Porphyrion Synadicum marmor intelligunt, ab urbe Synada Phrygiæ. Cuius urbis Strabo lib. xij. meminit, non ita longe à fine: meminit & Ptolemæus. At Plinius lib. 36. cap. 19. aliter de eo lapide sentire uidetur, ad finē prorsus eius capitis, quod lectori indicare dūtaxat uolui, ac ipsum suo relinquere iudicio, ut in alijs plerisq; facimus.

ODE II.

Mors & fugacem persequitur uirum.

¶ Fugacem, inquit Acron, qui fugat, agentis est, & non patientis. Hic uide studiosè Lector discrimen inter Acronem ac Porphyrionem: nam quæ iam posuimus uerba, Acronis sunt, nihil sanè ad rem: fugax enim dicitur non qui fugat, sed qui facile propter timiditatem fugit. At quæ continue subiungit idem Acron, ostendit eos magis periclitari qui fugiunt. Hæc uerba bene habent, sed ex Porphyrione sunt sublecta, ut perspicuum euadat, qualis iudex Acron fuerit in excutiendo Horatio, qui sæpius eius commentatorem non intellexit.

Ode

ODE .III.

Castæq; damnatum Mineruæ.

¶ Manifeste Horatius Ilium genere neutro profert, ut Virgilius. Homerus nūquam, nisi Iliados .17. non ita longe ab initio εἰσόκ' ἀχαιοὶ Ἰλιον αἰπὺν ἔλοιοι, Id tamen carmen notatum est, tanquam οὐ γνήσιον.

¶ Bellum resedit protinus.

Protinus, inquit Acron, id est, dehinc: ut Vergilius: Mos erat Hesperio in latio, quem protinus urbes Albanæ coluere sacrum. Placet hæc expositio, sed oportebat, tunc, distinguere ante protinus, quod & sonantius sit propter duas, quæ sequuntur, copulas.

¶ Omne sacrum rapiente dextra.

Non Romanorum, scilicet, dextra (inquit Porphyriion) sed deorum, qui cogunt aurum in usus Romanos. Hæc ille. Quæ uerba ego planè non intelligo: fieri autè potest, ut ex Acronis assumentis in Porphyriionis commentariū uenerint. Ego sensum authoris esse puto. Roma fortior ut spernat aurum, quàm ita cogat in humanos usus, ut ne sacris quidem parcatur, quemadmodum sepe fieri solet, sacro illo auri amore. Obiter etiam notandum in hac Ode Apotheosin esse Romuli, cum obliqua purgatione impietatis Romanorum in Ilium nuper per perfidia Fimbriæ euersam. Meminit Florus lib. 83. in Epitome, ubi C. Fimbria dicitur. In Porphyriionis commentario Flauius, si codex non fallit. Hæc pro totius Ode sensu dicenda duximus. Nam commentatores pri

HEN. GLAR. ANNOT.

ma quæq; explicant, ut de uiro iusto, omittentes Poë-
tæ propositum.

ODE IIII.

¶ Descende cælo, & dic age tibia.

Encomium est Musarum studijq; poëtices totâ per
oden, deinde quantum ingeniû uiribus corporis præ-
polleat (id quoq; ad omnium studiorum humaniorum
laudem attinet) exemplis ostenditur. Porro de multis
hac in ode cû alijs dissentimus, præcipue uero cû Acron
ne. Primum quidem, cum inquit: Descende cælo, id est,
Desine loqui de dijs, etiam alij exposuerunt. quanquã
simpliciter de Musis intelligi potest, ut è cælo influant.
Verû cum idẽ ait: Tibia descẽde cælo, hoc prorsus ine-
pte ponit. Nam tibia ablatiui est casus. Ut uoce & fidi-
bus. Nec hoc mihi placet, quod, auditis, ad Calliopen re-
fert, cû ad sodales loqueretur, ut ipse etiã Acron pau-
lo post uelut sui oblitus, refert. Velut interrogans (in-
quit) sodales suos dixit. An me ludit amabilis insania?
Quod uero lucos Elysijs idem Acron intellexerit, sanè
miror, mihi minime uerisimile uidetur. Tolerabilius ce-
rat, quod Acherontiam Apuliæ ciuitatem facit, cû Por-
phyriion Lucaniæ dicat esse: Et Plinius Acherontẽ flu-
uium in eadẽ ponat Lucania. Nam Venusia in cõfinio
erat duorû populorû. Vnde & li. 2. Sermonû ipse de se
dicturus est: sequor hũc, Lucanus an Appulus anceps.
Nam Venusinus arat finem sub utrunq; colonus.
Idem de Ferento dicimus. Porro idem Acron ubi pau-

Idem

lo postingt: Ordo: Camoena, ego uester infans animoꝝ
sus, non sine Dijs, distinguendum puto post infans, nec
sequentibus coniungendum uerbis.

¶ Nec Sicula Palinurus unda.

Palinurus, idem Acron inquit, Promontorium est
Siciliæ. Hoc apud neminẽ inuenio authorem, sed omnes
Lucaniæ fatentur promontorium: quod admonendum
duxi, si fortasse librariorum culpa hoc irrepserit.

¶ Vtcunq; mecum uos eritis.

Vtcunq; pro ubicunq; exponit Porphyrius, ac post
eum Acron. Verum exempla Vergilij Ouidijq; , ut ad
rem faciant non uideo, etiam si hanc expositionem hoc
in loco Horatij non reijcio. Quidam utcunq; exposue-
re pro quandocunq;.

¶ - Et arenteis arenas

Littoris Assyrij uiator.

Arenteis (idẽ inquit Acron) id est, calentes. In As-
syria enim regione Persarum uehemẽtiore est Sol. Hæc
ille. Ego magis credo Assyriam pro Syria dixisse, ut sæ-
pius alibi: nẽpe superioris libri ode. xi. Assyriaq; nar-
do: quod & Acron, & Porphyrius eodẽ loco fatentur.

¶ Vos Cæsarem altum, militia simul

Fessas.) Ordo est (inquit Acron) uos recreatis

Picrio antro Cæsarem altũ militia. Hæc ille. At ego ma-
lim ante militia distinguere, ut sit sensus, militia fessas:
Nisi quis ita à poëta dictum putet, ut ad utrunq; refer-
ri queat, εἰς τὸν μίσηρον numero. Altũ militia, & fessas

militia

militia, ut quidam etiam exposuerunt.

¶ Qui rore puro Castaliæ lauit Crines solutos.

¶ Castaliæ fons Lyciæ (inquit Acron) ubi Apollo armentū dicitur pauisse. Hæc ille. Quæ si ab ipso authore scripta sunt, nã ille egregie insipiens est. Quid porrò ego suspicer, dicere supersedeo. Paulo post ad illud Poëta, Vis Consili expers mole ruit sua: ex Porphyrione ait: Generalis est sententia, sed specialiter pertinet ad gigātes, ubi quidā codices pro sed habent, nec, haud dubie librariorum errore.

ODE V.

¶ Vel moriendum, uel uincendum bellatori scribit, exēplo M. Attilij Reguli, cuius concionantis uerba hic ponit, atq; ipsius uiri ingens Encomium.

¶ Pro Curia, inuersiq; mores.

Inuersos autem dixit mores (idem inquit Acron) hostiū, quia uictores erant non quod iam non essent sub Romanorum iugo positi. Hæc ille. Primum haudquã hostium ad mores connectendum, sed ad soccorū. Deinde quæ in eiusdem commentario sequuntur uerba, à me non admodum probātur, atq; adeo ea corrupta puto. Porphyrio recte hæc extulit.

¶ Si non periret immiserabilis

Captiua pubes.) Hoc genus carminis in cæsura Penthemimeri perpetuo habet longā apud hunc Poëtā syllabam: idq; studiose, imò propemodū religiose obseruasse uidetur. Quare ego perirent legam. nota est figura, Pars in frustra secant.

¶ Vidi

¶ Vidi ego ciuium

Retorta tergo brachia libero.

Mirum uero in Acronis Porphyriionisq; commentarijs hæc uerba de Romanis militibus exposita, sequētia autem de Carthaginensibus: Secutusq; hos et Mancinellum, ac Landinum, cum totus hic locus de Carthaginēsisibus intelligēdus: ut recte Badius in hunc Poētam annotauit, quem non priuandū hac debita laude uolui.

¶ Sic pugnat extricata densis

Cerua plagis.

Si legerimus sic, coniungenda sunt hæc uerba superioribus: si autē, si, posterioribus annectemus. In Acrone ambiguum reperias expositionem. Et paulo post:

¶ Hic unde uitam sumeret inscius.

Idem Acron exponit, Hic, in bello. Ut hic sit aduerbium, cum uideatur potius pronomen. Illud nō minus ineptum, quā puerile, quod exponit:

- Ut capitis minor) Id est, ut insanus. Minoratio enī cerebri ἀπογίαυ facit. Quæ ridicula siue Acroīs, siue cuiusdā alterius ineptientis sint, nō opus est reuelare, cū triplex illa capitis imminutio omnib. sit nota.

ODE VI.

Querela est poëtæ in corruptos sui seculi mores, quorum causam ait adulteria esse.

¶ Hinc omne principium.

Pro syllaba lōga, quæ cæsura facere debebat, Poëta ponit duas breues, quod semel duntaxat fecisse inuenitur

nitur in hoc genere carminis. Mancinellus nō recte putat i elidi scandendo. Sed hic operæ precium est notare qualis racemator fuerit Acron: nā quæ uerba Porphyriō ad primū carmen huius odes ponit & apte & uenuste, eadem Acron in suū commentariū sublegit, huic carmini annectens, nihil sanè proposito congruentia.

¶ Infecit æquor sanguine punico.) Luctatium (inquit idem Acron) significat, qui nauali bello apud Siciliam cū Hannibale multa cæde Pœnorum pugnauit. Hæc ille. Quidā emendare hoc uolentes, pro Hannibale substituerunt Hamilcarem. Sed ex Polybio lib. i. patet Hannone restituendum. Hamilcar enim terra bellabat, Hanno mari. Verum ut id librariorum uitio factū esse concedamus, ita quod statim subnectit idem, non uideatur codicum errore scriptum. Pyrrhus, inquit, Epirotarum rex Antiochum auxilio adiuuās, uictus est à Romanis, cū ipso Antiocho rege Syriæ. Hic mire Historiā confudit Acron, cum Pyrrhi bellum centū prope annis præceßerit Antiochi bellum.

¶ - Sabellis docta ligonibus.

Sabinis aut Marsis idem Acron exponit. Hoc prius facile concedam: nam & Seruius in tertium Georgicon ad illud Virgilij: Dentesq; Sabellicus exacuit sus: exponit Sabinus: quanquam ex Plinio libro tertio cap. 12. Samniticus malim. Sed fortassis ideo hoc admittitur, quod Samnites à Sabinis originem habere dicuntur. Verum illud alterū de Marsis nō uideo quare addiderit Acron.

De hoc in fine Epodon latius differemus.

ODE SEPTIMA.

¶ Thyna merce beatum.

Plinius li. 5. cap. 27. inter Ciliciæ oppida & Thyni meminit: At sæpe aliàs Thynorum cum in Asia tum in Europa ad Pontum Euxinum mentio est. ad idem Strabo, atque ita Commentarij.

¶ - Ille notis actus ad Oricum,

Ciuitas Ciliciæ inquit Acron. In signis lapsus si non accusabimus codicem. Hoc etiam hac in ode considerandū lectori, quare hic fauonij mentio fiat, cum is, siue ex Sicilia, siue ex Ponto nauiganti Romam cōtrarius, tamen flet ab occidente in orientem. Aut ergo zephyrum pro quouis uento posuisse dicitur, uel potius zephyri mentionem fecisse, non quod prosper sit nauigantibus ab oriente in occidentem, sed quod eius clementi statu mare aperiatur, sub initium ueris, quo uidelicet Gygen rediturū ait Poëta. Quod Virgilius ab initio Georgicon primo scribit.

Vere nouo gelidus canis cum montibus humor
Liquitur, & zephyro putris se gleba resoluit.

ODE VIII.

¶ Calendis Martijs Matronalia dicebantur (inquit Acron) eo quod mariti pro conseruatiōe coniugij supplicabāt. Et erat dies proprie festus matronis. Hæc ille: quæ uerba ab initio & fine placent, in medio corrupta suspicor. Nā si mariti supplicabāt, quomodo matronalia erant?

Corticiet

¶ Corticem astrictum pice dimouebit.

Quæ hoc in loco in Porphyrii commentariis leguntur de Corticem pro cortici, & sequentia aliquot uerba, ab aliquo nebulone assuta sunt, ut facile uiderè est ex uerborum ordine quæ inuersa leguntur. Mancinellus satis recte hunc locum exposuit. Porphyrius mihi defendendus erat.

¶ Consule Tullo

Hic libuit ridere Annotatorem nostrum, qui longa præmissa præfatione, ut solet ubiq; tandem huc deuenit, ut nos synæresim, qualis figura sit, edoceat, neq; ullis alijs exemplis, quàm Virgilianis, magna grauitate, sed longe maiore scilicet iudicio. Hic etiã asserit Consule Tullo legendum, non Tullo, ea credo motus ratione, quod nullum Cos. Romanum putarit cognomine Tulli, sed ad unum Ciceronem Tullium respiciendum, cum tamè homo ille bellus, ne unũ uerbũ aut probet aut de Cos. narret, aut quare hoc oporteat κατὰ συναισθησιν legi, probet. Tullo bene legitur. Fuit enim L. Iulius Tullus Cos. proximo ante natum Horatiũ anno, uti ex Sallustij bello Catalinario manifestũ est. Et ipse Poëta postea Ode. xxi. cum uetustum uinum innuere uellet, unum annum post hunc nominauit. Et ode. 14. uetustius à tempore Sparthaci, aliquot annis ante Horatij natalis. Quod ideo admonendum duxi, ne quis putet nimis uetustum me hoc uinum facere. Deinde, ut lector uideret quanto iudicio nũc quidã emendent libros. Quod si

mibi liceret ad eandem formam in authores nugamēta colligere haud magno negotio in unum Horatiū Iliade maiorem annotationū librum scriberem. Tolerabilius erat quod de parte pro parte ad finem huius odes annotavit idem: cui & nos subscribimus.

ODE NONA.

¶ ἄ μοι Βαίον carmen est: cuius natura est, ut processu crescat.

¶ - neq; erat Lydia post Chloēn.) Non erat (inquit Acron) inferior Chloë apud te: hoc corruptū puto.

¶ Me nunc Thressa Chloë regit.

Cressa (inquit idem) Thracia: quod ego etiam à librarijs corruptum putassem, nisi subiunxisset Virgilij carmen lib. 5. Aenei. Cressa genus Pholoë, geminiq; sub ubere nati. Quare Acronis errorem puto, qui Cressam ac Thressam non distinxit. Nā si Cressa legit, quare exposuit Thracia? Si Thressa, quorsum attinebat Virgilij exemplum? nisi quis in Virgilio quoq; Thressa legendum existimet, quod ego ut nō sua scriam author, ita ne utiquam negauerim. Eadem difficultas est ode. 36. lib. 1.

¶ Me torret face mutua.

Idem Acron ex persona Lydiae reliqua esse dicta usque ad finem putat. Quare ipsum legisse puto, quod pro, quid, & enunciativae, non interrogativae quatuor hos uersus: quod mihi non probatur.

ODE X.

¶ Extremum Tanaim si biberes Lyce.) Tanais (inquit

(inquit Acron) fluius Scythiæ, qui & Danubius. Vel ex hoc item loco perspicere licet, quàm perspicacis iudicij fuerit Acron. Nam cum Porphyrionis uerbis addit, continuo declarat se nihil scire: Fluium Scythiæ Tanaim dixit Porphyrion. His uerbis Acron assuit: qui & Danubius. Ceterũ ab initio huius odes hunc sensum esse puto: O Lyce si barbara esses, ut apud Tanaim nata, & nupta seuo, id est, barbaro uiro, ut zelotypo ac agresti, non tamen mihi talia faceres, quæ nupta es uiro Romano, ipsa ex Tyrrheno parente nata. Acron illud, seuo nupta uiro, exponit, id est, si in captiuitate esses coniuncta seuo uiro, debebas meo succurrere amori: quasi captiue hoc liceret.

¶ (Ne currente retro funis eat rota.) Dominã rote (idem inquit) fortunam dixit, id est, ne uolubilitate rote, & tu amans contemnaris, & ita inflexu rote ledaris, sicut equus à consueta uelocitate deficiens cõsueuit. Quæ uerba ego planè, quid sibi uelint, non intelligo. Puto autem in uerbis Poët. e metaphoram esse, à puteis, è quibus aquæ urna ac fune trahuntur.

¶ (Nec rigida mollior æsculo.) Hæc uerba ad superiora construit Acron, ut omnibus subnectat, supplicibus tuis parcas. Porphyrion autẽ, Cetera, inquit, per parentheses illata sunt: quæ uerba non admodum intelligo. Quanquam & sis hic intelligit Acron. Sed fortassis sic, ne rigida mollior, legendum uideri queat: quod ego doctioribus iudicandum relinquo.

ODE XI.

¶ Tuq; testudo resonare septem
Callida nervis.

Macrobius libro primo Saturnalium scribit Apollinis lyram septem chordarum fuisse, per quas tot coelestium Sphærarum motus præstet intelligere: dicere uult septem Planetarum motus: quanquam ea ratio frigida est. Si enim octo nervos dixisset poeta, hic tam subtilis speculator continuo subiunxisset per eos tot coelestium Sphærarum motus intelligi. Sunt enim octo apud omnes. Rursus si nouem chordas nominasset Poëta, octo haud dubie hic dixisset motus esse, atq; adeo totidem ex illis sonos, Nonum autem intelligi oportere conflatum ex his octo phthongis symphoniam: ut de Musis quidam non temere philosophantur, ac nonam ideo dictam Calliope. Eadem est Ciceronis in Somnio Scipionis tractatio: quæ me non multum moratur: sed multo minus Macrobij portentose ille magnitudinis commentarius. Ad idem pertinet quod Diodorus ait Mercurium lyrae repertorem fuisse, atq; eam tribus instituisse chordis, instar trium anni temporum, Tres item uoces desumptas, grauem ab hyeme, acutam ab æstate, à Vere mediam, magna iniuria Autumni, qui hic indignissime plenus fructibus exulat. Alij Orpheum quatuor chordis lyram instituisse tradunt, uel ad eadem anni tempora, ut iniuria affectus Autumnus, postliminio rediret: Vel ad quatuor elementa. Id enim quidam docent. Mirum uero

uero, quod non potius ad quatuor mundi cardines: ita enim firmiores ac longiores puto futuras fuisse chordas. Longū esset referre quod chordam quintā, quod sextā, septimāque adiecerit, ac deinceps, ut ad decimam quintam usque deuentum. Quid enim fructus ex his lector percipit? Pudet planè quoties ea apud doctos lego tam indolente, atque absque omni tractata iudicio, cum δ'ισ δ'ισά π'α'ω'ρ maximum in musicis systema æque in Trichordo haberi queat, atque in Cithara multarum chordarum, tametsi ita cedere arsi ac thesi non potest, ut in cithara. Verum hæc omnia nihil ad rem, sed effugia sunt nostræ ignorantie, quæ nimium fœcunda est, quoties hæret. Atqui hoc explicandum erat, quare toties apud authores mentio sit septem chordarum, quid que per has intelligi oporteat: quemadmodum apud Homerum secundo hymno ad Mercurium:

Ἐπτά δὲ συμφώνως ὀϊῶν ἑταύροσσοτο χορδαίς.

Et apud Virgilium in Alexi:

Est mihi disparibus septem compacta cicutis
Fistula.

Et Aeneidos sexto:

Obloquitur numeris septem discrimina uocum.

Et hic:

Septem Callida neruis.

Et si quæ sunt apud alios loca alia, ut planè sunt apud Classicos quam plurima. Quid hic ad nostri auctoris sensum eruendum facit, quam quisque chordarum adie-

dam adiecerit, enarrare? aut septem planetarum numerum recensere uelut rem nulli notam? Cum interea lectoris mens non minus dubia quam antea, hæreat? Non nunc dicam quod sæpe mecum ingemisco, hanc Matheſcos partem, de qua tantum apud priscos cautum fuit, adeo negligi, ut inter eximie doctos uix unus aut alter medicam adhibere uelit manum, imò uerius qui possit. Sed nunc querelarum satis est: rem ipsam aggrediemur. Ego per septem siue chordas, siue nervos, siue cicutas, siue discrimina uocum, intelligo septem illas Diapason species, quos & modos & tropos prisca, nostra uero ætas non satis apte Tonos nominat, qui non minus in trichordo Mercurij, tetrachordo Orphei, ac reliquis deinceps aliquot chordarum instrumentis habentur, quam in cithara, uiginti quatuor chordarum, per quos omnis cantus regitur, quemadmodum per pedes carmina. Sunt autem hi modi ex Proslambanomenæ ad Paraneten hyperbolæon, quibus Ptolemæus octauum adiecit à Mese ad Neten hyperbolæon, à primo tamen nihil differentem, qui erat à proslambanomenæ ad mesen, ut impleretur systema maximum ὀκτώ δὲ πέντε πασσών à proslambanomenæ ad neten hyperbolæon. Et ut nostræ ætati aliquid demus: Modi septem sunt ab A graui ad g acutum: Septem uidelicet Diapason species ex septem grauioribus literis A, B, C, D, E, F, G, ad septem acutas a, b, c, d, e, f, g. Neque est ullus cantus uel citharæ, uel alij instrumento habilis, qui non in aliquem septem horum modorum ceciderit. Huius rei hunc subiecimus typum.

Δις δια τῶν ὀκτώ Systema maximus
 Octo modi musici
 Systemata diapete
 binis modis communia

Nete hypermixolydij
 Nete Mixolydij
 Nete Lydij
 Nete Phrygij
 Nete Dorij
 Nete hypolydij
 Nete hypophrygij
 Nete hypodorij, Proslambanome
 Proslambanome mixolydij
 Proslambanome Lydij
 Proslambanome Phrygij
 Proslambanome Dorij
 Proslambanome hypolydij
 Proslambanome hypophrygij
 Proslambanome hypodorij

Aa Nete hyperbolæon
 Parante hyperbolæon
 Trite hyperbolæon
 Nete diezeugmenon
 Parante diezeugme.
 Trite diezeugmenon.
 Paramefe
 MEZH.
 Lichanos meson
 Parhypate meson
 Hypate meson
 Lichanos hypaton
 Parhypate hypaton
 Hypate hypaton
 Proslambanome

Hæc ut doctis harum rerum plana sunt, atq; adeo etiam nimium proluxa, ita huius artis imperitis frustra tinnunt. Tum si omnium ineptias hic enarrare coner, integrum uolumen mihi texendū erat. De his modis doctæ differit Boethius lib. 4. musices, cap. 14. Nam quod nostra ætate octo aiunt tonos, id non uideo qua ratione dicant, cum octauus ille recens sit quartæ speciei Diapason: sed quæ sit diuisa arithmeticōs nō harmonicōs. Verum si modos inde liceat numerare, erunt, ut diximus, non minus duodecim: futuri etiam quatuordecim, si secunda diapason species ac sexta, illa harmonicōs, hæc arithmeticōs diuidi potuisset. De his in dodecachordo nostro quibusdā uisa $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\delta\omicron\xi\alpha$, cū nihil minus sint, diligenter differuimus. Quare nūc desino molestus esse lectori, atq; ad alia properamus.

¶ Impiæ, nam quid potuere maius

Impiæ sponsos potuere duro Perdere ferro.

Hos uersus ita legēdos existimo, ut in parenthesi cōtinentantnr hæc uerba (Nam quid potuere maius Impiæ?) atq; etiam interrogatiue legantur. Nā cum impias prium dixisset, subiungit mox causam impietatis. Et ipsa quidē interrogatio hoc loco magis urget, quàm simplex enūciatio. Mancinellus primū Impiæ putauit esse gti casus: nec distinxit post Orco. Cetera recte exposuit. Quidā exponūt Impiæ, impiæ inq; sed nō placet hæc geminatio.

ODE XII.

¶ Manifesta ironia est in hac ode, qua neutiquā ad amorem.

amorem hortatur, sed amore captam ridet, ut sequentia indicat. Quæ enim antea sedulo operi uacabat, nunc desidiosa describitur. Metrum est numero Ioculare, Ionicum, ideoq; aptum saltationi, qua etiamnum Gallia utitur: ut primi quique duo uersus diapente ultimã habeant speciem: Tertius quisq; diatessaron tertiam speciem, reiecto superne de diapente tono. Ceterum cum nullum sit facilius carmen scansu, nostri tamen grammatici mire hic digladiantur. Mancinellus, dictiones ueritus diuidere, Humeros & melior, existimauit Anæpæstos, pro Ionicis à minore, cum illic la, hic Bel, sillabas omittit: mirum uero, quo illas abiecerit, neq; enim ad reliquas potuit locare, quæ ipse in nullum Catalecticũ cadunt numerum. Siue igitur ita legamus

Simul unctos Tyberinis humeros la=

Vit in undis, Eques ipso melior Bel=

Lerophonte, neq; pugno, neq; segni pede uictus.

Quo modo & porphyrion legisse uidetur. Et illud Bellerophonte, cum habeat π apud Græcos, nihil remoratur. Siue ut Aldinus codex habet, qui mihi magis probatur, ad hunc modum:

Eques ipso melior Bellerophonte

Neq; pugno, neq; segni pede uictus,

Simul unctos Tyberinis humeros lauit in undis.

Ita neq; dictiones diuiduntur, neq; sensus mutatur, Dicendum tamen est carmen esse similitimum prose, & quàm impense hoc nostro Poëtæ placuerit, scire certum non

tum non possumus, nusquam autem postea est usus.

¶ Tibi qualum) Metonymicos (inquit Porphy-
rion) pro lanificio dixit. Sed mulieres per diminutionem
uasculum hoc usurpant, quasillum dicentes: hoc autem
in quo pensam uel tramam reuoluunt. Hæc ille. In his
uerbis ad finem unum deest uerbum.

ODE XIII.

¶ O fons Blandusie) Sacrificium (idem inquit
Porphyrion) hac Ode fonti Blandusie promittit, si-
mulq; laudes eius dicit. Hæc ille & breuiter & uere ut
solet. Nunc uide ut Acron rhetoricetur, uerbisq; Por-
phyrionis nugamenta addat, Hac ode (inquiens) Blandu-
siae fonti sacrificium promittit. Blandusia enim Sabie-
nensis agri regio est in qua Horatij ager fuit, elegans
emblemata quod huic purpuræ assuatur, Blandusiam &
regionis & fontis nomen facit. Ego sanè cum Porphy-
rione fontis nomen puto, dictumq; à Poëta fons Blandu-
siae, ut apud Virgilium, fontem Timau. Nisi quis
contendat Blandusia legendum absq; diphthongo ut à
sit longa positione quæ ad caput dictionis est sequentis,
quod apud Græcos frequentissimum, apud Latinos, & si
rarissimum, præsertim hunc Poëtam, inuenitur tamen.
Verum res est momenti non admodum magni.

ODE XIII.

¶ Herculis ritu modo dictus ò plebs.
Ordo Acronis hoc in loco placet, sed quæ præcedunt
uerba

uerba in eiusdem commentario, à me neq; intelliguntur, neq; restituantur: paulo post etiam ad Poëta sensum pertinere putat, quod olim laureatæ literæ de uictoria in templo mittebantur. Illud hic in templo quid sit, nescio, Et totum illud nihil ad rem puto: fortassis autem corruptum est, ut paulo post ad illud:

¶ Unico gaudens mulier marito.

Lydiam dicit sub castitatis laude uotum pro Cæsaris reditu soluturam, cum Liuia legendum sit, Quamquam de illa, quomodo intelligendum, mulier unico gaudens marito, ipse hæsit, cum antea Tyberio Neroni nupta fuerit, à quo prægnans ad Augustum uenit auctore Suetonio. Porphyrius nihil de Liuia adducit.

¶ - Male ominatis.

Landinus male nominatis legit, exponitq; quæ nominata malum omen inferrent. Id fortassis propter carmen, Cuius legē tamē ipse sæpe negligit. Ego totum hoc, male ominatis Parcite uerbis, dictum puto pro fauete linguis. Quo in loco Porphyrius uerba non admodum intelligo, & suspicor ea corrupta esse.

¶ Si per inuisum mora ianitorum.

Fiet, abito) Idem Acron ita exponit: Si ianitor prohibuerit illam ingredi: quæ uerba nihil explicant, sed sermo est ad puerum quem iubet abire si ianitor molestus esse uolet.

¶ Consule Planco.

Horatius sub Torquato Manlio natus est anno ab Urbe

Vrbe condita. 689. Plancus autem Cos. fuit cum M. Acmylio Lepido anno Urbis. 712. Quapropter Horatius Planco Cos. fuit annorum. 23. de quibus hic loquitur. Hæc ita explicanda erant cōmentatoribus nō anno tatori. Nūc satis uisum est illis dicere Horatiū tum fuisse adolescentem, ideoq; irasci solitum, sic naso suspendentes Lectorē, quæ magis declaratiōe indigebāt, omittūt.

ODE XV.

¶ Illam cogit amor Nothi.

Nothi amatoris hic nomē est, ut Acron testatur. Manu- cinellus Noti existimauit esse participium à nosco, & pro cogniti adolescentis positum. Badius posterior addit, per consuetudinem cogniti. Sed carmen non patitur hanc lectionem, ut illi haud dubie norant uterq; , si aut attendissent, aut cogitassent. Cæterum ultimum carmen rursus uterq; rectius meo iudicio exponunt quàm uel Acron uel Porphyryon. lector iudicet.

ODE 16.

¶ Tristes excubiæ.

Tristes (inquit Acron) epitheton uigiliarū, eo quod inconstitudinem generent, seu Danae Tristis, nuptijs per custodiā denegatis. Hæc ille. Vbi tristis esset Trocheus, quem pedem hoc carmen primo loco non recipit.

¶ Custodem pauidum) Idem Acron, sollicitū & cautum exponit propter iniunctum sibi officium: perinde atq; Acrisius unus ex uigilibus turri adstantibus esset. Idem Acron postea, Contemptæ dominus splendidi- or rei, contentæ legit pro compositæ atq; mediocris, quod

quod ego lectori iudicandum relinquo.

¶ - Et segetis certa fides mea. & cæ.

Ordo est (idem inquit) & certa fides mea segetis, Beatior imperio fertilis Africa fallit fulgētem sorte, id est, illum qui per sortem fulget & non natura. Nam naturale est, ut quis paucis parcisq; cōtentus sit. Hæc ille ingeniose ut cætera. Talia nugamenta absq; omni iudicio edita, omnes legūt, nec quisquam refellere audet, magni scilicet authoris, ut quem apud quosdā inter Horatii interpretes primum locum habere audio, de quo iurare ausim non intellexisse quæ hoc loco exposuerit ipsæ: si modo uere sunt eius hæc scripta. Ego nec cōstruendum puto, Beatior imperio, nec fulgentem sorte: sed contra utrunq; ut recte exposuit Mancinellus.

¶ Nec læstrygonia Bacchus in Amphora.

Læstrygonius prima & diphthongum habet, & y, secunda syllaba. Ut Odif. κ. hoc est decimo patet. At no ster Acron Læstrygonia exponit formiana seu sicula, in quibus locis Cyclopes fuerunt (inquit) qui Læstrigones uocabantur. Hæc illic: formiana recte, sed sicula non item. Cyclopes in Sicilia fuere, Læstrygones in Italia, ad mare Tyrrhenum.

¶ - regnū Halyattici.) Porphyrius Halyatticū regem Persarū facit, quanq̄ alij Lydorū dicant: sic ille. Acron Lydorū ait, q̄ et Cræsi parentē fuisse addit. Mancinellus, patrē Cræsi nō Halyatticū, sed Halyatten uocātū ostendit ex Herodoti lib. 1. nihil præterea ad Poëtæ sensum

sensum addens. Badius Halyaticum putat dictū Croesum, Halyattis filium, quasi patronymicum. Idq; mihi placet: placet & quod paulo ante de ouibus gallicis exponit idem Badius, Altinatibus, in Euganeis siue Venetis. Vbi omnes commentatores silent, tanquam res sit nota omnibus.

ODE XVII.

¶ Aeli uetusto nobilis ab Lamō.

De hoc Aelio uidetur li. primo bis dixisse Ode. xxvi. & xxxvi. Porro Aeliorū magna apud scriptores mentio. Hic autem L. Aelius Lamia Cos. fuit cum M. Scruilio, anno à Christo nato quinto, ab Vrbe autē cond. 755.

ODE XVIII.

¶ Romani quædam numina colebant ut prodesse, quemadmodum Iouem qui iuuans pater dictus est: quædam, ne nocerent, ut Febrem. Ad eum modum Horatius nunc Faunum ut lenis per agros suos incedat precatur. In commentario Porphyriionis quidam legunt tenuis pro lenis, sed codices errant. Quemadmodum paulopost Memphitis pro Mephitis ex septimo Aeneidos. Quanq̄ Porphyriion Memphitem locum intellexisse uidetur, si nō assutū hoc quoq; ei est, ut multa cætera.

¶ Larga nec desunt Veneris sodali.

Vina crateræ) Mancinellus Craterē putauit auferendi esse casus, Itaq; exposuit in craterē: non attendens e in ablatiuo correptum, quod huic loco minime quadrat

quadrat. Crateræ autē dativi est casus, ut recte annotavit Badius. Nec enim hunc sua laude fraudādum puto, etiamsi ipse non primus hoc notavit.

ODE .XIX.

Quantum distet ab Inacho Codrus.

¶ Porphyrion, nescio de quo loquens, Comparationem, inquit, facit uirtutum Inachi et Codri. Codrus enim Atheniensem Dux fuit, qui ut patriæ uictoriam pareret, interimendū se Lacedæmonijs obtulit. De Inachi aut uirtutibus nulla extitit historia. Hæc apud illū tanquam ex alio quopiam authore. Alijs magis placet Telephi importunitatem ab Horatio taxatā, quod nimis exacte temporum rationem etiam in conuiujs narraret, rem alioqui per se molestam. Quemadmodum nostræ ætate quidam scioli in mensa, dum animus in patris est, de rebus altissimis sermones ordiuntur. Ad hunc sensum colliguntur ab Inacho ad Codrū. 770. plus minus anni ex Chronicis Eusebij. In Acronis cōmentario Codrus Rex Atheniensium ac Lacedæmoniorū dicitur magno errore. Ait etiam Græcos consuesse uinum tepesfacta aqua temperare. Mira mixtura. Ad hæc Pefactum oppidum esse Sabinorum. Sed ubi hoc legit? Et Attonitum exponit, ut non inebrietur. Deniq; Vatem pro quolibet sacricola. Hæc ille sapiens commentator.

ODE .XX.

Pyrrhe Getulæ catulos leonæ?

¶ Ode sexta huius libri, Acronis cōmentarius Pyr

rhū Epirotarū Antiocho auxiliū tulisse dicitur, hic Tarrentinis. Ceterum hæc Acronis comparatio à nomine Pyrrhi sumpta parum congruere uisa est Landino, mihi etiam inepta prorsus uidetur. Ideoq; nō multa de ea uerba facere placuit.

ODE .XXI.

O nata mecum Consule Manlio.

¶ Horatius natus est ab Vrbe condita. 682. Coss. La Aurelio Cotta, T. Manlio Torquato ambobus iterum. Quo tempore autem hæc ode scripta sit à poëta, scire non possumus: certe poëta ipse non ad rotundum supputationem asserit, cum subiungit: Quocunq; lectū nomine: quod de Coss. intelligo, etiamsi Acron aliter hæc exponat, ex omnibus, inquiens, supradictis siue ad iocos, siue ad querelas, quod mihi displicet.

¶ - Madet sermonibus.) Madet (inquit Porphyrius, & docte, & breuiter) pfusus est & plenus. Acron autem: Fluens est (inquit) philosophiæ scientia. Et adijciens suo more, sanè quàm eleganter, Optat tamen (inquit) uino fieri madentior.

¶ - Prisci Catonis.) Antiquioris, idē ait Acron, non Vticensis. Alij autem de Vticensi intelligunt ex uita ipsorū Catonum. Pro Acrone epitheton Horatii est. At alij uel ad sua poëtā tempora retulisse dicunt: quod tamen non admodum longum fuit ab Vticensi Catone: uel confudisse epitheta, quod sæpe fieri solet. Historia apud Plutarchū ac alios de utroq; Catone in manibus omnium

omniū est. Et ipse poëta Catonis Vticensis libenter me-
minit, ut lib. 1. ode. 12. Et lib. 2. ode. 1. Quod autem Acron
caluisse exponit pro efferbuisse, ut quamuis secreta pro-
deret, ineptum est, de utro uoles Catone intelligas.

¶ Tu lene tormentum ingenio admoues.

Quidam amoues ex admoues fecerunt: quasi poëta
dicat, uinum amouere tormenta duro ingenio. Verum
hi parum animaduertunt epitheton additum lene. Ego
admoues malim, & tormentum pro remedio exponam,
quasi poëta dicat, Vinum duro ingenio lene tormen-
tum admouere, id est, placidum remedium. Atque ita
etiam legit D. Erasmus Adagio: In uiuo ueritas. Cæ-
terum, qui uolet scilicet aliquid arguti legere, uideat
hoc loco Acronem: sicut paulo post, trementi, exponit,
pauperi frigore trementi: hæc tanquam de Tripode
Apollinis prolata sint, cogimur credere, & tantum nõ
ODE .XXIII. (adorare.

Non sumptuosa blandior hostia.) ¶ Que in Por-
phyriōnis cōmentario de sumptuosa hostia in nomina-
tuo dicuntur, assuta, ut pleraq; alia, mihi uidetur. Neq;
enim tam insanus fuit uir ille doctissimus. Risi cuiusdam
seueri annotatoris meras nugas in hunc locū: sed q; alij
huic respōderūt, ut Badius præsertim hoc in loco, nolui
esse longior. Ineptū enim est existimare sumptuosa ho-
stia nti esse casus, cū sint ablatiui instrumenti. i. p sum-
ptuosam hostiam.

ODE XXIII.

e 2

Si figit

Si figit adamantinos Clauos.

¶ Hoc in loco quod Porphyrius dicit, mala conceptione dictum esse à poëta Adamantinos clauos pro necessitate mortis quæ dura ac immutabilis, nō uideo qua ratione scripserit. Porro dirā necessitatē exponere pro morte, & adamantinos clauos pro mortis necessitate, cū statim laquei mortis subiungantur, quid aliud est, quā si dicas, Si mors figit mortis necessitatē, nō expedies caput laqueis mortis? Eo deducūt nos aliquando subtiles nostræ illæ expositiones. Ego simpliciter illa enuntiāda puto: Et adamantinos clauos pro durissimis uinculis aut spiculis exponi posse non inficias iuero.

¶ Illic matre carentibus

Priuignis mulier temperat innocens.

Quidam temperat exponunt pro obtemperat. At Acron exponit temperat, pro parat pocula, quod placet. Nam et Ouidius de suo conquerēs tempore ait:
Lurida terribiles miscent aconita nouerca.

¶ (Dos est magna parentium.) Hic rursus non potui cohibere risum, cum seueri annotatoris censuram legerem, qui non dubitauit pro parentium subiacere petentibus, Et ita temere authorē deprauare. Porro quod ait omnes codices habere parentiū, quos ipse uiderit, nō possum mirari impudentiā hoīs, qui fatetur Aldinū sibi uisum codicē, in quo hæc bene habent. Sed illud omniū elegantissimū est, cum conatur ostēdere, parentium non posse hic locum habere, ob multas, inquit, causas

causas quas breuitatis causa prætermitto, tum ob eam
ipsam, quod in gignēdi casu eius nominis parentū dicimus
non parentiū, qui genitiuus est participij in ens
pareo, es, uerbo. Hæc ille doctissimus grāmaticus. Si hoc
ad authorē quicquā attineret, ostenderē huic præcepto
ri, quā esset minime grāmaticus. Sed alia nunc agimus.

¶ - Quantinus heu nefas.) Ita quidam per i le-
gendum hoc loco putant. Acron autem docet, Quate-
nus aduerbiū esse interdū tēporis, interdū loci. Quati-
nus uero coniunctionē pro tantū. Tale quid etiā Festus
Pōpeius docet, si codex nō est corruptus. Ipse Poëta lib.
1. Serm. Saty. 3. uidetur pro quoniam usurpasse. Deniq;
quatinus excidi penitus uitii iræ, Cætera itē nequeunt.
Atqui ego nescio, nū authores hæc perpetuo seruarint
distinctiōem. Landinus hoc loco quatenus exponit, quo
usq; quod mihi placet. quanq̄ ab Acrone, qui exponit
quamdiu, nō multum abest.

¶ Nec Boreæ finitimum latus.

Acron exponit, nobis uicinū, cum Horatius, Boreæ fi-
nitimū dicat, non nobis. In Porphyriōis cōmentario si-
milia quædā sed æque obscura promūtur: præterea sub-
tilior intellectus quæritur, quod noiato australi late-
re, Boreæ subiūgatur, cum inter se (inqt) hæc lōginqua,
et toto orbe diuisa sint: Quasi nō liceat extrema cōiun-
gere, sic loquētes: Auaro mercatori non obstat frigus,
nō calor, nō septētrio, nō meridies, non Torrida zona,
nō frigida. Sanè ita hi loquūtur, quasi in his rebus non

magnopere solliciti, minusq; exercitati. Quod uero continuo poëta subnectit: Durat æq; solo niues: Acron exponit, gelu nimietate frigoris solidatæ, elegans uero

ODE XXV. (glossa.

- Ut mihi deuio. ¶ Illud Ut, puto admirantis esse, aut gestientis. Itaq; exponerem, Ut libet. i. mirum, q̄ libet, nec supplendum esse, Non secus, ut quidã exponūt.

ODE XXVI.

- Hic hic ponite lucida Funalia.

¶ Funalia (inquit Acron) si quibus luminaria suspendi consueuerant. Hoc etiam Lectori considerandũ relinquo, nam ego cereos, aut, ut Mancinellus, faces

ODE XXVII. (accipio.

Raua decurrens lupa.

¶ Raua lupa (inquit Porphyriõ) à colore dicitur, Hæc ille breuiter, ut solet, nec minus docte, innuēs eum color em, quo est lupa, omnibus notissimũ. Acron autē, ut ostēderet iudicij acumen, ingenijq; copiã, quinq; modis hoc exponit, ita tamen, ut aliquando etiam Rauca legisse uideatur. Verum cum ea omnia diligenter legis, nihilo certior fueris de eius nominis significatione.

¶ Rumpat & serpens iter institutum.

Ut sit (inquit Porphyriõ) in transuersam uiā impios ducat, nō impios reuocet, hoc est, pius serpens. Hæc uerba nimis argutula uidentur, ut uix credã Porphyriõnis esse. Poëta enī simplici sensu profert, ac uult hæc impijs accidere itineris incommoda, non Galatæe. At

Acron

Acron hic serpētem celeritate sua equos terrere putat, cum poëta de obliqua, siue trāsuerſa interruptione potius loquatur, etiā si id celeritate fiat, uerū illud puſillū.

¶ Hostium uxores, pueriq; cæcos Sentient.

Non feritati barbaricæ, nec puerili inſcitie dicit incognita eſſe poſſe futuræ tēpeſtatis indicia. Ita Acron, quaſi poëta ita ad Galatæā loquatur: mirum ſi non noſcis tempeſtatis futuræ indicia, cum hoſtium uxores, ac pueri etiā illa agnoſcant. Quæ à poëta mente alieniſſima puto: malā enim tempeſtatē imprecatur hoſtiū uxoribus, ergo abominantis ſunt hæc uerba, uti appoſite D. Erasmus in Adagio Bœotijſ uaticinare, adduxit.

¶ Belluis pontum, mediasq; fraudes.

Mancinellus homo diligēs, & multæ lectionis, per pontum hoc loco intelligit Euxinum mare, quaſi Europa à Phœnice in Cretā ueſta eā iuerit: ſed longe errat, ut Geographiæ docti ſciunt. Ad idē pertinet, quod per medias fraudes Cyaneas inſulas in Propontide intelli-

¶ - Pietasq; dixit. Uicta furore (gi uoluit.

Non placet ordo quem hoc loco facit Acron, quaſi ipſa Europe uicta furore à poëta dicatur: ſed conqueritur ipſa pietatem, quam patri debebat, uictam temeritate, quod auſa fuerit conſcendere Taurum, quem furem uocat. Ergo pater, relictum nomen filie: & ó pietas uicta furore, conſtruendum eſt: Non, ó pater & pietas relictum nomen filie, ut Acron perperam componit. Et filia datini caſus eſt.

- an uitijis carentem

Ludit imago Vana.

¶ Vana (idem inquit) per quam somnia uana emittuntur. Hic Acron planè putauit, uana, esse ablatiui casus, ut est, porta eburna, quod tamè carmini repugnat.

¶ Vilis Europæ pater urget absens.

Dubium non est, inquit, quin me pater absentem uilem æstimet, & appellet, credens me amantem profectam. Et ideo moriendum est, ut priorum horum obliuiscar. Hæc Porphyrius. D. Erasmus putat Europæ dati ui esse casus, & uilis exponendū, nihili æstimatus, quod & mihi placet.

¶ (Barbaræ pellex.) Pellex, id est, concubina, inquit Acron, sed adijciendum erat, mariti concubina. Et Barbaram accepit pro immiti, non autem pro non Græca, ut quidam exposuit, cum ipsa esset Syra.

ODE XXVIII.

¶ Interrogationē habet hæc ode ab initio, quid potissimū faciat festo Neptuni die. Respondet, cōtinuo bibendū esse. Vbi quinq; optimo prosequitur ordine: Primum enim pellitur sapiētia: secundo cantatur carmen festi diei: tertio carmen uenatorium: quarto lasciuum: ultimo sequitur ululatus, quam hoc loco neniā uocat. Ipse etiam poëta epistola prima pro cantilena usurpauit Neniā. Hæc cum ita habent, mirum est quàm commentatores, præter unum Badium, nihil horum attingant. In primis uero Acron, qui ait quosdā dicere, Cæcubum

gubum uinum dictum, eo quod cacet, & confundat ingenium, cum ab oppido Campanie in sinu Caietano id nominis habeat: ut est author Strabo lib. 5. Idē Acron Latonam exponit pro Diana, propter quod trinominis dicitur inquit. Et Spicula Cynthiæ, stimulos Venenis, quasi Cynthia sit Venus. Mācinellus autē, Adhibe uim, exponit, adde uim. Vino enim (inquit) uires au-
gentur, quod recte reprehendit Badius.

¶ Cessantem Bibuli Consulis Amphoram.

M. Calphurnius Bibulus Cos. fuit, cum C. Iulio Cæsare anno ab Vrbe condita. 696. Qui proximus fuit ante eum annum, quo coeptum est bellum Gallicum, quod gessit C. Cæsar cum Gallis, à quo ad finem bellorum ciuiliū sunt anni circiter triginta: post quæ Horatium hæc scripsisse est uerisimile. uerum hæc non sunt tanti.

¶ Summo carmine) Quidam bellus annotator ante hæc uerba ponit in priori carmine, & conjunctionem, contra fidem omnium exemplarium, quasi non sit longe uenustior sensus, si post Cynthiæ geminus punctus ponatur, uelut quiescat lector, ac deinde inferat, Summo carmine, nouam sententiam.

ODE XXIX.

¶ Ode est plena optimarū sententiarū, multijugæq; eruditiois, maxime autem futurorum curam prohibet, quam Christus uocat sollicitudinem de crastino. Acron autem Balanū herbā unguentariā facit, quem recte reprehendit Mancinellus ex Plinio lib. 12. cap. 21. & sequen-
c 5 tibus,

tibus, quanquam uerba Plinij apud Mancinellum satis misere habent, non hoc tantum loco.

¶ Fastidiosam desere copiam.

Quæ fastidium (inquit Acron) aliquando ingerit, id est, fluxum. Ego luxū puto Acronem scripsisse, quam expositio eius non subscribo, sicut nec ordini, quem paulo post facit, in quo coniunctio, q, tanquã otiosa omittitur, nō temere usquã apud hunc poetã posita.

¶ - Andromedæ pater. Quæ hoc loco Acron exponit, apud neminem astrologum reperio, sed id in eo non admodum miror.

¶ Prudens futuri temporis.

Qui hæc uerba Meccenati tribuit, ac prioribus connectit, planè imprudens est, ne dicam impudens, sed ab alijs iam explosus, ne nominabitur quidem à nobis.

¶ - Geminusq; Pollux. Quia horum sydera, cum se ostendunt laborantibus nautis, præbent spem salutis, inquit Porphyrio. At Acron, ut aliquid noui diceeret, Geminus Pollux, cum Castore (inquit) intelligendus est: amborum enim stellæ simul nascuntur.

ODE XXX.

Vitabit Libitinam.) Libitina hoc loco (inquit Acron) lectus est, in quo mortui efferebantur. Accepit ergo pro feretro, quo modo & Porphyrio lib. 2. Epistolarum hæc uerba poetæ exponit, nisi quod Libitina sacrauit. Mire ergo (inquit) dictum, & facete, Libitina sacrauit, quasi ab ipso feretro uenerationē accepisset poeta

rit poeta defunctus. At idem Acron lib. i. Sermonum
Satyra 6. ad illud poetæ,

Autumnusq; grauis Libitinæ quæstus acerbæ.

Libitina (inquit) locus in Vrbe, quo constituuntur, qui
efferenda corpora cōducūt, & præbent funeribus ne-
cessaria. Plutarchus uero Libitinā Deam ait institutam
coli à Numa Pompilio, quæ uelut inspectatrix sit, eorū
quæ mortuis iusta soluuntur: quam alij Proserpinā, alij
Venerem dici existimant. Ex his iudicet Lector locis,
quod uolet: fieri enim potest, ut nomē plura significet,
uarijsq; accipiatur modis.

¶ - Cum tacita uirgine. Angelus Politianus
in fine Miscellaniorum hoc loco Acronem reprehēdit,
merito quidem: sed de tacita tamen uirgine nihil plus
Mācinello adfert, uter ex altero habeat, mihi nō liquet.

ANNOT. IN III. CAR. FINIS.

IN Q. HORATII LIB.

III. CAR. HEN. GLAR. ANNOT.

ODE II.

Sive quos Elea domum reducit. ¶ Acron hoc
Loco ait Eliden Epiri ciuitatē esse, quod nullo pa-
cto defendi potest. Caterum Porphyrius dubitat, utrū
Castorem ac Pollucem significet, an generaliter qui-
cūq; ex certamine sacrorū agonū uictoriā reportaue-
rint, neq; temere dubitasse mihi uisus, tametsi nemini
dubium

dubium de Castore ac Polluce intelligi, cum dicit, pugilem ue equumue. Verū præcedentia etiā de alijs posse intelligi satis clarum est.

¶ Ego apis matinx More modoq;

Matinum Acron hic Calabriae saltū facit. At ode 28. libri primi montem Apulix. Porphyrius hoc loco montem Calabriae scribit. Sed libro primo ode iam dicta, Apulix. Rursus huius libri ode. 16. Calabriae. Vicinitas harum regionum uidetur hunc fecisse errorem. Nec mirum, cum ipse Horatius de se dubitaret Lucanus an Appulus esset, ob patriam Venusiam, quæ utriq; populo est confinis: nam Venusinus arat finem sub utrunque colonus.

¶ Tuq; dum procedis Iō triumphe.

Quidam mutarunt tu in te, temere meo quidem iudicio. Nam ad ipsum triumphum conuersus hæc dicit, ut fatetur Porphyrius. Est autem ordo: Iō triumphe, dum tu procedis, omnis ciuitas dicemus, non semel, Iō triūphe. Illud, non semel, hos decepit. Iam quod Acron exponit Solem pro die, à quibusdam reprehensum est: quanquam intelligi potest. Illi uero Solem pro Augusto accipi uolūt, quod mihi quidē nō improbat, si recte fiat ordo, ad hūc modū: Ego felix recepto Cæsare canā, O pulcher Sol, o laudande. Quasi diceret, Antonini, si receperimus saluum Cæsarem, feliciter canere poterimus, ac uelut uenientē honorifice excipere: O pulcher Sol, o laudande. Dein, apostrophē poëtæ à Iulio

ad

ad triumphum accipimus: Tuq; dum procedis Iò triū-
phe. Porrò rursus ad Iuliū Poëtā loqui intelligamus:
Te decem tauri, totidemq; uaccæ. Atq; hic est uerus
sensus horum uerborum, quæ ideo prolixius commemo-
rauimus, quod Grammatici mire hic rixentur, nec ta-
men lectorem erudiunt.

¶ Fronte curuatos imitatus ignes.

Porphyrion planè intelligit uituli cornua ad Lu-
cæ cornua comparari. Acronis autem uerba subobscu-
ra sunt, & ridicula etiam, ubi de nota inusta loquitur.
Alij per frontem intelligunt albam maculam in fron-
te ad imaginem Lunæ, quod lectori iudicandum relin-
quimus: nam ego in utranq; hæreo partem. Videri et-
iam quidam mutarunt in uidetur, quod qua ratione
fecerint, haud equidem intelligo. Græcam enim hanc
per infinitiuos locutionē Latini non refugierūt, præ-
sertim hic Poëta.

ODE IIII

- In Ganymede flauo. ¶ Acron exponit rubeo,
quam uocem nescio an uspiam legerim apud authores
Latinos.

¶ - Drusum gerentē Vindelici.) Acron & Por-
phyrion absq; dubio Rhætos ac Vindelicos unā credi-
derunt gentem, ut sunt Volcæ Tectosages, & Auler-
ci Cenomanni apud Cæsarem. Quod si post gerentem
non legatur, & Vindelici, uideri potest & Horatius
in ea fuisse opiniōe, quod mihi nō fit uerisimile: quare
eam

eam cōiunctionem haudquaquam omittendam censeo, quam Mancinellus supplendam putauit, alij uerbum uidere repetendum autumant, quod non est opus, si & legatur in contextu, & carmen, & sensus quoque melius constabunt. Ceterum Mancinellus in citandis authoribus sepe libentius paraphrastæ fungitur officio, quam authorum solida ponat uerba: ideoque hoc in loco de Rhœtis posuit uerbum, domuit, quod apud Suetonium est coercuit, parum memor illius Lucani, Indomitumque ca-

¶ Fortes creantur fortibus. (put Rheni.

Acron exponit, filios à parentum nomine degenerare uirtute, quæ uerba ego non intelligo, puto autem corrupta.

¶ Rectique cultus pectora roborant.

Quæ hoc loco argutia est in Porphyriionis commentario, uix credo eius esse, sed uel Acronis, uel alicuius alterius racematoris. Sunt enim multis in locis horum authorum commixta uerba, librariorum inscitia, ut opinor, quæ ea separare debuerant. Simplicius erat, meo quidem iudicio, Recti cultus, ut adiectiuum ac substantiuum accipere: nam de educatione loquitur, quam cum nemine ea de re pugnauero. Et illud utcumque, Acron pro ubicumque exponit, Porphyriion pro quodcumque. Ut etiam ode 4. lib. 3. Horatius accepisse uidetur, Vtcumque mecum uos eritis. At ego malim proprie id exponere pro quantumcumque, ut sit querela in mores suorum temporum. Vtcumque defecerint mores, & mali sint homines, tamen malefacta indecora uideri

¶ Dirus per urbeis Afer it Italas. (honeste natis

Quidam, ut legunt pro it, repetentes uerbum fertur

aut quid simile pro equitavit. Acron aut ait, hic Hānibal fugā describi, cū potius eius seuitia ante occisum Hasdrubalē narretur, nō fuga: quippe qui post occisum fratrem, longe mitior factus est, quod & Liuius fatetur. Paulo post idē Acron, tumultu, exponit, clamore bellico, importune hoc loco, ut puto. Clamore enim fana uastari non poterant, sed manu.

¶ - Multa proruet integrum.) Multa pro multū, legitur in Acronis cōmentario, sed ab aliquo temere adiectū opinor: nā uerbū proruet antea exposuerat, & alia quaedā sequentia poetæ uerba ante hæc ipsius uerba, ut facile Lector uidere poterit.

ODE V.

Diuis orte bonis optime Romulæ Custos gentis.

¶ Mancinellus cōiunxit optime Romulæ, pinde atq; Romulæ uocādi sit casus. Acronis cōmentarius cū primum Romulæ pro Romulæ exposuisset, statim Custos gentis exponit. s. Romanæ: quæ q̄ consonent, nō equidē uideo. D. Erasmus in Adagio Genius malus, legit Romulæ, ultima cum diphthongo, quod & mihi placet.

¶ Votis, ominibusq; & precibus uocat.

Ordo est (inqt Mācinell.) ut mater & uotis oibus, et precibus uocat iuuenē, & c. Ex quibus uerbis patet illi oibus pro ominibus legisse, quod erroris, ut in soluta oratione ex scriptura facile accidere potest, ita in hoc genere carminis minime: quod quidē uirū diligentem nō animaduertisse, admodum miror.

ODE VI.

Lentis

Leuis Agycū.

¶ Mancinellus Agyleu legit, quasi nomen sit compositum ex duobus ἀγυά, & λείος, id est, leuis: sed frustra poëta apposuisset, leuis, nisi q̄ dicat ἐπεξήγησιν esse ut Plemmyriū undosum. At apud Græcos ἀγυίεος Apollo dicitur, ut in Arcadicis Pausanias docet. Idem Suidas ac Hesychius. Agyleus nusquam memini me apud illos legisse. Corruptio culpa scribarū accidit, qui diphthongum Græcam υ, & Latinis yi non notarūt: ita post y subiunxerunt l pro i.

ODE VII.

Hac ode Veris aduentum describi Mancinellus putauit, sed recte hoc ab alijs reprehensum est: nā perfectū Ver hic exprimitur. Diffugere, inquit Poëta, niues, nō diffugiunt: Et flumina decrescencia prætereunt iam ripas, non superāt (quod & ipsum idem non recte intellexit, quanquam postea emendat, sed ambigue) & gratia nuda audet ducere choros, quod factura non erat, si quidem frigus esset.

¶ - Ver proterit æstas

Interitura, simul

Pomifer autumnus fruges effuderit)

Hic annotator noster efficacissimis scilicet rationibus persuadere nobis conatur pro uerbo effuderit legendum, ut fuderit, non intelligens uocem, simul, & apud hunc poëtam, et apud reliquos classici sēpissime pro, statim ut, accipi: Vt Ode. 2. libri primi. Permite Diuis cætera,

qui

qui simul strauere uentos. Et ode. 16. libri secundi, Simul
 atra nubes condidit Lunam. Adducerem plura exem-
 pla, nisi rem manifestam etiam mediocriter doctis esse
 putarem. Est igitur ordo: Aestas proterit Ver, Interi-
 tura simul. i. statim ut Pomifer autumnus fruges effu-
 derit. Recte igitur effuderit legitur, & hic non emen-
 dat poetæ carmen, sed corrumpit. Nec post æstas colus
 punctus ponendus.

¶ Damna tamen celeres reparāt cœlestia Lunæ.
 Hic Mancinellus absurdum facit ordinem. Tamen
 ubi nos (inquit) decidimus, Lunæ celeres reparant cœ-
 lestia damna. Cum post Lunæ distinguendum, & con-
 traria sententia inferenda, Lunæ reparāt damna, Nos
 puluis & umbra sumus, nihil igitur speremus nos repa-
 raturos. Est autem sententia Epicureorum, ac eorū qui
 stulte animas quoq; nostras interituras putāt. Damna
 autem intelligo referenda ad interlunium, Eclypsis,
 & si quid simile.

¶ Cuncta manus auidas fugient heredis, amico
 Que dederis animo.) Et Acron, & Por-
 phyrion hūc locū ita intelligunt, ipsi in lucrum uenire
 que impesa fuerint uoluptati: peritura, hæredibus de-
 relicta. Mancinellus intellexit illa sola heredis manū
 effugere, que amicis donetur. Sed memini olim D. Era-
 smū mihi iuueni ita exposuisse: Que dederis amico ani-
 mo. s. tuo: quod Homerus toties uocat φίλον ἕτοσ, ea
 omnia fugient auidas manus heredis. Atq; id impense
 placet.

placet. Est etiam conforme Porphyrij Acronisq; ex-

ODE VIII.

(positioni.

- neq; tu pessima munerum

Ferres diuite me.) ¶ Pessima (inquit Acron) uia de carminibus dicit, id est, si diuitias haberem, carmina non darem. Quæ expositio nimis argutula est, & à nemine probatur. Poëta enim de pateris, rebusq; pretiosis loquitur, Censorinum nõ pessima laturum fuisse, si quidem ipsi essent talia munera: & nõ pessima dixit, id est, optima, per liptoten.

¶ Non tibi talium

Res est. Ego eum de re familiari dicere existimo. q. d. Res est tibi, atq; animus neutiquam egens talium deliciarum.

¶ Non incendia Carthaginis Impiæ.

Scipio Africanus superior primus id cognominis meruit, ut author est Liuius lib. ultimo, tertiæ decados, qui Hannibalẽ uicit, & cuius præconiũ celebrauit Ennius. At is non incēdit Carthaginẽ, sed tributariã dumtaxat fecit. Posterior uero Africanus, Pauli Aemylij filius, eam tertio punico bello deleuit. Verum de hoc nihil Ennius: quippe qui lōge antea mortuus erat. Horatius igitur, ob uicinitatem tum nominum, tum rerum, historiam confundit, ut sæpius faciunt poëtæ. Hæc causa fortassis fuit, cur Porphyrius Calabræ Pierides exponat, sua carmina, de poëta loquens, quia in urbe Venusina natus est, quæ in Calabria atq; Apulia est. Hoc etiã in eodem

eodem Porphyrione à Mancinello nō est intellectum, ubi de Tyndaridis loquitur: nā Tyndaridæ apud poëtæ tam putauit genitiui casus, quod est nominatiui. Sed ne mo hic Mancinellū sequitur, ideoq; de eo nos quoq; dicere super sedebimus. Cæterū hūc Censorinū, Martiū nominatū in quibusdā libris inuenio, quare C. Martium Censorinū hunc fuisse puto, cum inquā, qui factus Cos. cum C. Asinio Gallo, Anno ab Vrbe cond. 746.

ODE IX.

Cæcūq; & Alcæi minaces.

¶ Propter Simonidem lyricum Poëtam, qui de Cæa insula fuit, unde & Pindarus fuit. Hæc Acron. Vel hic locus argumento est, & in Acronis cōmentario quædā corrupta esse, uel temporū iniuria, uel librariorū inscitia. Secūda enim huius libri ode Dirceū exponit Theba

ODE XI. (num de Pindaro.

¶ Ordinat annos.) Id est, disponit toto anno faciēda, idem inquit: quod mihi non fit uerisimile: Sed ordinat, id est, numerat, uel ordine inchoat.

¶ Telephum, quem tu petis, occupauit.

Ad mulierem (inquit Porphyrion) loquitur, cuius nomen non ostendit. Hæc uerba planè corrupta puto. Et legendū: De muliere loquitur, cuius nomen nō ostendit. Ex his sanè Porphyrionis uerbis Acron dubitatio nem elegantem facit. Ego nihil hic uideo difficultatis, nisi ipsi aliter Horatij uerba legerint: neq; enim ad aliam loquitur, quàm ad Phyllidæ.

ODE XII.

Iam Veris comites quæ mare temperant.

¶ Mancinellus hoc de Ornithijs intelligit, ex uerbis Columellæ lib. xi. cap. secundo, de ijsdem uentis. Nam et hic poëta de hirundine meminit, ut Columella: Porphyrion autem adultum iam Veris tempus poëtam describere ait, quod ex eo patet, Adduxere sitim tēpora Vergili. Quod de decimo Calendas Martias, quando Ornithiæ flare incipiunt, ac per triginta dies durāt, uix intelligi potest. Quare Landinus de Etesijs hoc dictum existimat. Verum cum Etesiæ Calendis Augusti incipiunt flare, ac itidem per triginta dies durent, non uidetur hoc de hirundine quadrare. Nidum ponit Ityn flebiliter gemens infelix auis. Ego de Ornithijs intelligere cum Mancinello malim, & cū Porphyrione adultum Ver intelligere. Tempus autem Ornithiorum non ad amussim à Poëta obseruatum, sed præteritis non ita pridem credo usum, perinde atq; præsentibus, uel propter carmen, uel quia ita libuit. Porro hanc oden ad Vergilium scribit, negotiatorem, ut ait Acron: Myropolam, ut Landinus: Poëtam, ut alij. Ego ad poëtam uix credo hanc oden scriptam: uidetur enim oblique taxare, ut solet, unguentarij auaritiam, cum ait: Verum pone moras, & studiū lucri: nisi quis & hæc ioculariter dicta intelligat, ut præcedentia pleraq;

¶ - Et Cecropiæ domus
Aeternum opprobrium.

Hic

¶ Hic Acron, Cecrops inquit, Dux fuit Athenien-
sum: Athenienses enim fuerūt Tereūs, & Progne. Hæc
ille. Tereūs Thraciæ Tyrannus ab Ouid. dicitur, Athe-
nis ne an alibi natus, ignotum. Ad idem pertinet, quod
paulo post idem Acron ait, in domo Cecropis hoc fa-
ctum scelus, cum in Thracia, quanquam per filiam Ce-
cropis Strabo in Daulide. sed hæc non sunt tanti.

ODE XIII.

¶ - Milite nam tuo Drusus Gelonos impl. genus.
Gelonos ponit pro Germanis, lōge petatum nomen,
ut solet. Quod etiam libro secūdo admonuimus. Acron
ait Gelonos, ac Brennos gentes Galliarum esse, quod
nescio ubi ipse legerit. Porphyrion adijcit Cisalpinas
gentes esse. Quidam Genaunos emendarunt pro Ge-
lonos. Plinij codices ita uariant, ut nihil inde certi di-
cere queamus, ubi de uictis gentibus Alpinis, & de
Pannonia, nam Brennos alibi, alibi Breunos reperiās.
Ptolemæus inter Vindelicos numerat Breunos, inter
Pannonios autem Breucos. Florus cum Venonibus, &
Vindelicis à Druso uictis, & Brennos numerat. Stra-
bo quoq; lib. 7. inter Pannonios Breucos enumerat, ut
Ptolemæus, & Plinius. Quare conijcimus de Breucis
nullam esse dubitationem, quin sint Pannoniæ populi.
Sed qui Vindelicis sunt uicini, Brenni ne an Breuni
sint appellandi, hoc utiq; Lectori iudicādum relinquo.
Cæterum, quod Acron Porphyrionq; Drusum maio-
rem Neronum putarunt, recte à Mancinello redargu-

tum est, ideoq; à nobis omittitur.

¶ Diluuiem minitatur agris.

Et Acron, & Porphyrius meditatur legunt. Ad-
dit Porphyrius male hoc dixisse poetam, quia in ipso (in-
quit) actu est, nec debet cogitare aut cōdiscere id quod
iam facit. Sed cum meditor sit exerceo, meditatio exer-
citatio, etiam aliquando armorum, ut Valla probat li-
bro primo *Elegantiarum*, non uideo quid sibi uelit Por-
phyrius.

¶ - Nam tibi, quo die Portus Alexandrea.

Ita euenit (inquit Porphyrius) ut post annos quin-
decim Drusus eo die Rhætos Vindelicos uinceret, quo
die Augustus Alexandream uicerat. Hæc ille. Vbi ut
Drusus Rhætos ac Vindelicos unam facit gentem. Deinde
quindecim ait annos, qui sunt duodecim, à primo Con-
sulatu Augusti, cum Q. Pædiorum ad finem bellorum ciui-
lium, quando tertium fit Consul Augustus, tertio, ut ait
poeta, lustrum, sed nondū expleto, Si quidem lustrum pro
spatio quinque annorum acceperimus. At ego lustrum, si
proprie usurpare uolumus, pro Olympiade accipio.
Itaque recte poeta dixit, tertio lustrum, id quod Porphy-
rius occasionem præbuit erroris, si modo non totus huius
Odes commentarius corruptus est, quod equidem suspi-
cor. Poeta sanè ad plenam laudum Augusti accumula-
tionem hoc quoque adiicit, Ciuilibus armis finem imposi-
tum, postquam Aegyptus capta fuerit. Quod Diony-
sius Halicarnassensis primo fatetur libro. Nihil autem
de

de istac comparatione, cuius meminit Porphyrion, si modo Porphyrion est, ac non potius aliquis impostor.

ODE XV.

¶ Quem ab initio huius ode ordinem faciunt & Acron, & Porphyrion, etiamsi non improbem, tamen coactum puto, mirum uero si non & concrepare lyra dicere liceat. Illud autem

¶ - Et ordinem

Rectum euaganti frena licentiæ Iniecit.

¶ Quidam pro euaganti, legunt, & uaganti, quod mihi displicet. Placet autem ordo Porphyrionis, Iniecit frena licentiæ ordinem rectum euaganti.

¶ Edicta rumpent Iulia.

Recte hoc Badius de Iulio intellexit cum Suetonio: maxime enim laborauit Augustus, ut rata essent, quæ Iulius instituerat. Deniq; considerādum Lectori, quàm uerum sit, quod Acron ait, Profestos dies dici, qui sint ante festos, cum Festus Pompeius dicat profestos dici non festos.

ANNOTAT. IN IIII. CAR.

MINVM FINIS.

IN Q. HORATII EPO.

DON LIBRVM HENRICI GLAR.

REANI ANNOT.

ODE PRIMA.

Mira est hic, ne dicā mōstrosa, Acronis ac Mancinelli de Epodis interpretatio, quā persequi non uisum est operæ pretium. Epodi dicuntur (inquit Diomedes) συνεδορχικῶς à partibus uersuum, quæ legitimis, & integris uersibus ἐπὶ ἄδ' οὐται, id est, acciuntur. Hæc inter reliquas multas, placet interpretatio: συνεδορχικῶς autem dixisse uidetur, quod à parte denominatio est totius. Huiusmodi cantilenis etiam Barbaræ nationes utuntur, quanquā non prorsus ad eum modum.

¶ Amice propugnacula.

Nimis argutus est hoc in loco Porphyrionis ordo, si modo eius est, ac non alicuius impostoris: sed à Mancinello recte redargutus. Idem iudico de bis posita coniunctione, si, in quinto sextoq; uersibus: nam sit, non si legendum est in quinto uersu, quantumuis hic repugnet Mancinellus.

¶ Vtrum ne iussi persequemur otium

Non dulce, ni tecum simul.

Huius quæstionis duæ sunt partes, otium ne persequar, an laborem tecum subeam? Otium tu iussisti, laborem autem ferre strenuos decet uiros. Tandem post deliberationem intulit, Feremus & te uel per Alpium iuga, &c. Deliberauit itaq; se iturum. Hæc ideo diximus, quod cōmentatores hūc locū indignissime tractāt, præsertim Mancinellus cum suo corpore, & mente, præter
authoris

authoris & sensum, & mentem. Quem quidem doctū,
ac diligentem uirum miror, cur Epodon legē ita prorsus
ignorauerit, ut Iamborum locum, atq; a deo carminis
Iambici rationem confuderit, quæ apud hunc poëtam
optime habet. Quippe qui locis paribus nullo alio
usus sit pede, q̄ Iambo ac Tribrachy. Quare in hoc uersu,
Roges tuum labore quid iuueni meo: non legendum
est laborem in accusandi casu, ut Badius legit. Nec in
quinto post, Non ut sit auxiliij, pro, non ut adsit auxiliij,
ut Mancinellus ex antiquo codice male allegat: Carmen
enim non patitur, quantumuis uetustus indicet co-
dex. Adsit enim legendum est, & auxiliij Synæresis est.

¶ Circaea tangat mœnia.

Tusculum intelligendū (inquit Porphyryon) quasi
poëta nō nomet Tusculum. Quid si hyperbole est, ad
nimis longam uillam ostendendam, à Tusculo Circaeū
usq; promōtorium etiam in Latio? Ut ode 16. lib. tertij.
Quam si Mygdonijs regnum Halyattici Campis conti-
nuem. Quod etiam innuit Acron, sed obscure satis. No-
lo, inq̄, continuare agros Tusculanos usq; ad Cyrcaeū.

ODE II.

¶ Inutilisq; salce ramos amputans,

Feliciores inserit.

Acron putatorem intelligi uult, Mancinellus insi-
torem, Ego utrunq;.

¶ Non Attagen Ionicus Iucundior.

f 5

Mancinellus

Mancinellus supplet uerbum est. At ego puto construendum, Non iucundior descendat in uentrem meum.

¶ Hæc ubi locutus. Hic recte admonet Mancinellus distinguendum ac supplendum uerbum sum. Ceterū idē author ad hoc carmen, Libet iacere modo sub antiqua ilice, ait Acronem, Porphyriōnē, & Diomedem hæc superioribus coniungere: quod nescio quā uerū sit, si hæc totius propemodum odes uerba Alphij faciant, ut Porphyriōn planè fatetur, sed iudicet Lector. Hoc elegans est in nostro annotatore, qui in hac ode bis supplet, & coniunctionem, semel post illud Dimetrum, Pernicis uxor Appuli. Iterum post illud Triemetrum, Omnem relegit Idibus pecuniam. At in neutro opus esse, Badius illi satis luculenter ostendit. Itaque nos de eo dicere super sedebimus. Eiusdem audacie est, quod sequēte ode, uersu quinto, Quis pro quid legendum idem annotator putat, non existimans Horatianā candorem id habere, ut quid ueneni legatur, egregius uero iudex.

ODE V.

At o deorum quisquis in cælo regis.

¶ At uacat, inquit Acron. Mihi uero minime uideatur uacare, sed esse particula ex abrupto loquentis, ut planum euadit ex hoc Vergilij, quod idem Acron adducit:

At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis.
Quasi qui plura prius secū animo uoluerit, ut nihil est cogitatione celerius, tandem in hæc proruperit uerba.
Sed &

Sed & alij hoc notarunt. Ceterum hoc in loco, quisq; legunt doctiores, etiamsi alteram lectionem, quicquid, non reiiciendam putem.

¶ Herbasq; quas et Colchos atq; Iberia.) Colchos (inquit Acron) ciuitas Ponti est. Porphyriō aut urbem Thessaliæ facit. Sed librariorum culpa hoc accidisse arbitror, q̄ ex regione urbē scripserūt. De Iberia idem in Acrone uitū. Sed & de Veia in eodem tres loci in meo codice corrupti erant, quos oēs emendare nō potuimus. pro exacta tñ legūt oēs exerta, qđ et mihi magis arridet

¶ Interminato cum semel fixæ cibo.) Interminato, id est, interdicto, exponit Acron: ut sit à uerbo interminor: quod compositū est ex inter & minor. Mancinellus & Badius ex in et terminor cōpositum putarūt, non recte, mea qđē sententia. ¶ Indormit unctis omnium cubilibus Obliuione pellicū.) Manifesta amphibologia. Porphyriō ita ordinat: Indormit cubilibus unctis obliuione oīm pellicū: ut gtūs omniū pellicū regatur ab ablatiuo obliuione. q. d. iacet in cubili suo oblitus oīm pellicū. Pellices aut Canidia pro se sola dixit, ut idē ait. Alij uero ita ordināda putāt hęc uerba: Indormit cubilibus oīm pellicū, unctis obliuōe: ita ut gtūs omniū pellicū, regatur ab abltō cubilibus. q. d. Ego, quæ uelut uxor sum, ab illo contēnor: ceterū ipse securus apud quaslibet pellices (ita uocat reliqs) uersatur: quarū cubilia pbe munita uidetur aduersus mea incantamēta. Idq; sequētia uerba cōprobāt, Ah ah. solutus ambulat, quasi iā resciscat.

Nec uo

¶ - Nec uocata mens tua

Marsis redibit uocibus.) ¶ Porphyrionis expositio hoc in loco prior, magis simplex uidetur. Quidam, redibit, & uocata, ad alias incantatrices referunt, quod uidetur coactius. Sed lectori hoc iudicandū relinqmus.

ODE .VI.

¶ Quin huc inanes, si potes, uertis minas?

¶ Quin Mancinellus exponit, id est, potius, oblitus q̄ Valla, cuius studiosus lector fuit, exponat pro cur non. Ideoq; hic locus interrogatiue legendus: quod nec Badius animaduertit, qui uerte & pete legit, pro uertis & petis, male utrunq; cū nec carmen nec sensus patiatur.

ODE .VII.

¶ - Nec fuit leonibus

Vnquam, nisi in dispar feris.) ¶ Quidam pro unquam legunt nunquam. Porphyrion etiam exponit dispar dispariter. Mihi placet ut feris sit adiectiuum ad leonibus, et dispar intelligamus genus. Vt sit ordo: neq; unquā hic mos fuit feris leonib. nisi in dispar genus. Et sanè hic est sensus simplex ac uerus.

ODE .IX.

¶ Vel ex hac ode liquet odas nō esse scriptas ita tempore posteriores, ut sunt ordine librorū. Eandem enim Augusti uictoriam tractat li. i. Carm. ode penultima.

¶ Hac Dorium, illis barbarum.) Superfedissem sanè de illis quicquam dicere, si non Porphyrion bis res peteret de modis, Treis (inquiens) species omnium carminum

minum supra diximus, Ionicum, Lydium, Barbarum.
 Hoc enim ode penultima lib. 4. etiam docuit. Ceterum in
 Porphyrionis uerbis pro Lydium ego Dorium lego. Et
 Lydium in Ionico modo intelligo: non ob hoc tantum, quod
 Ionia in Lydia erat, sed quod modi etiam similes, ut populi
 utriusque mores. Loquitur autem Porphyrion hic uulgaro
 more. Erant siquidem tres modi uulgares, ut nunc quoque
 cantorum ac ludionum uulgas habet, ut, re, mi, hoc est,
 Ionium in ut, Dorium in re, Phrygium siue Barbarum
 in mi. Nam Mixolydium non norunt etiam aliquanto
 doctiores Musici, et pauci nostra aetate uulgo tenores
 ad eum modum componere possunt. Nempe ut quartae
 Diapente speciei, superne annectant primam Diatessaron
 speciem. Ad quem modum ueteres Ecclesiastici miras
 effinxerunt cantilenas, hodie uel nullae, uel paucissimae
 ad eum modum a Symphonistis produntur. A ueteribus
 tamen sumptas elegantissime componunt. Ceterum septem
 esse tropos siue modos nemo est qui ignoret, qui septem
 illas diapason species norit, a septem literis maioribus
 ad septem minores. Nostra aetas uocat septem
 essentielles literas. Tres porro modi Dorius, Phrygius,
 ac Lydius, suos habent subiugales, hypodorium, hypophrygium,
 ac hypolydium: cum quibus habent communia diapente
 systemata. Sic enim sex sunt modi, quibus additur
 Mixolydius, ut fiant septem. Verum ille, si inferius
 ad eius diapente annectes diatessaron, ut ipse superior
 habet, prorsus recidit in Dorium modum. Itaque proprie

prie Mixolydius, non habet subiugalem ab alijs distinctum natura, sed mediatione duntaxat, id quod ex hac quæ longe est argutior theoria, facile intelligitur. Si quæ enim oēs diapason species mediet, et harmonicōs, et arithmeticōs, quæ quæ mediari possunt (secunda enim species Diapason harmonicōs mediari, nō potest, nec sexta arithmeticōs) sūt duodecim modi, quibus nostra ætas utitur, sed appellatio manet à septē speciebus Diapason, ut supra docuimus li. 3. Hæc cōmentatores docere debebant, sed nihil de ijs intelligunt. Nec ego quicquid dicerē, nisi hi carminū libri essent, ubi illa explicari cōueniebat. sed nūc desinā, ne uidear ostentator, quæ uitiū à me ita puto alienū, ut nullū magis. Mancinellus putat satis esse si quod de Doribus asserat, & quæ primus tibi inuenerit, quasi hoc multum ptineat ad explicationē huius difficultatis.

(Puppæ sinistrorsum citæ.) Placet quod Porphyrio hoc loco docte differit. Mancinellus ait sinistrorsum dictū de nauibus Cleopatrarum, quæ post sinistrū cornu in portu steterint, quod nescio ut intelligendum. Si enim ab oriente in occidentem uersa steterit Antoniana classis, nimirum portum Epiri ad dextrum habuit. Acron celerrime pensum absoluit. ait enim: puppæ sinistrorsum citæ, id est, ueloces ad fugiendum. Hoc quoque dubium, citæ nomē ne sit, an potius participiū à cieo, Lector ipse dispiciat quid sequatur. Quod autem paulo ante per Gallos Mancinellus Galatas intelligit, placet. At quæ ex Ephoro apud Strabonem citat, de Galliarum magnitud

magnitudine usq; ad Gades, huic loco non quadrant.
Neq; Galatia Gallia pars est, ut inepte collegit. Sed
hæc non est opus conuincere multis argumentis apud
Geographia peritos: apud indoctos autem nihil profici-
cies quantumuis lucriferis.

¶ Cui super Carthaginem.) Hic Acron historiã
adfert incerto authore: quæ si uera esset, facile in eius cõ-
cederem sententiam. Sed nihil eiusmodi apud classicios,
ut puto, reperias. Ego propemodũ adducor à poëta hoc
dictum ad hunc sensum: Cui uirtus sepulchrum condit
dit super Carthaginem: quasi diutius duraturum quàm
ipsa Carthago. quod etiam uerum est.

¶ Aut ille centum nobilem Cretam urbibus.

Ille Metellus (inquit Acron) siue Antonius. De Me-
tello ineptum est hoc loco intelligere.

¶ Metire nobis Cæcubum.) id est, imple uinum boe-
num (idem inquit) quod aduersum nauseam proficit. Por-
phyrion autem, quia austerissimum est Cæcubum uinũ,
inquit, merito nauseam coërcet. Quæ duo quàm cõcor-
dent, iudicet lector: nam ego planè non intelligo.

O D E . X I I I .

Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno.

¶ Nobilem Chironem dicit (inquit Acron) cuius umbrã
ponit Achilli prædicentem fata sua. Ego quid sibi uelit
nõ admodũ intelligo. Puto aut fingere poëtã hæc uerba
Chironem cunis alumni assidentem canere ut nutriciũ.

¶ Findũt Scamandri flumina.) Scamãder (idẽ inqt)
fluminis Entop

Europā ab Asia diuidere dicitur, ideo posuit findūt. Ri
si cū hęc legerem, non tam ipsum authorem, quā impo
storem aliquem: quippe qui uix puto Acronem tam in
doctum fuisse, ut hęc ita delirarit.

ODE .XV.

Lentis adhærens brachijs.) ¶ Acron hęc uer
ba ita colligit, quasi ad puellæ iuramentum pertineant.
Ait enim: iurabas arctius te mihi coniunctā fore quā
ilici hederam: cum poëtæ uerba aliter sonent. Nempe cū
illius lentis brachijs adhæreret arctius atq; hedera pro
cera astringitur ilex. Tum illam iurasse, &c. Badius len
tius legit, exponitq; adhærentius: sed nemo in hoc eum
sequitur, atq; ipse uarie hoc in codice excudit.

¶ Nam si quid in Flacco uiri est.) Mancinellus
uiri est, exponit, ueneni uel naturalis uirtutis, non atten
dens hic Iambum esse oportere, nec Spondeum hic locū
habere. Virus aut̄ pro ueneno primā producit, ut illud
Vergilij declarat:

Ille malum uirus serpentibus indidit atris.

ODE .XVI.

Altera iam teritur bellis ciuilibus ætas.

¶ A morte Tyberij Gracchi, quando primum bellū
ciuile fuit, authore Dionysio, ad finem usq; bellorum ci
uiliū, intercessere anni centum ac duo. Itaq; Porphy
rion, altera ætas, id est, alterum seculum recte exponere
uidetur. Acron autem Marsos primum mouisse bella
innuit: ideoq; ætatem accepisse uidetur pro tertia cente
narij

narij parte, ut Herodotus tradit lib. 2. Erant aut̄ ab eo bello usq; ad finem bellorū ciuiliū anni plus minus sexaginta. Ideoq; iam teritur (inquit poëta) altera ætas, nõ dum exacta erat. Quæ iccirco annotanda duximus, ne temere damnemus, quæ aliquo pacto iustā habere possunt defensionem. Et certe a Poëta quædā ita ambigue prolata sunt, ut studio quæsisse uideri queat, ne desit grammaticis de quo rixentur.

¶ Nouisq; rebus infidelis Allobrox.

Vel hæc exemplo esse possunt eorū quæ iam iam diximus. Videtur enim Horatius dicere: Quam neq; Cati-
lina perdere potuit, qui propè totam concitasset Galliã in Remp. At Allobroges laudandi, qui nouis rebus suã fidem non dedere, sed honestum utili prætulere. Possunt autem alia esse lectorum iudicia. Acron enim exponit nouis, id est, magnis, quod mihi displicet.

¶ Impia perdemus deuoti sanguinis ætas.

Hic concluditur (inquit Porphyrio) sententia inde coëpta: Quam neq; finitimi ualuerunt perdere Mar-
si: Quare miror quid Mancinello uenerit in mentem, ut suppleret accusatiuū nos. Ait enim: ordo est: Perdemus nos impia ætas sanguinis deuoti. Badius non neglexit. Aptius autem idem Mancinellus Taciti uerba de cœrulis Germanorum oculis, quàm quidam alius de Britannis Cæsaris uerba, adduxit.

¶ Nefas uideri.) Legendum uidere propter carmen, quantumuis reclamēt codices. Neq; enim alios pe-

des præter Iambum hoc loco recipit.

¶ - Aut melior pars.) Melior pro eo quod est maior, dictum est, ait cōmentarius hoc in loco Porphyrio nis, ut habent quidam codices, at ego Acronis puto. Nā Porphyrio postea ad hoc carmen: Aut pars indocili melior grege mollis & expes Inominata perprimat cubilia: Aut omnis ciuitas eamus, inquit, aut pars maior remaneat, quæ mollis animi & sine spe est. Hæc ille. Ergo melior exponendum pro sanior.

¶ - Phocæorum

Velut profugit execrata ciuitas
Agros.)

Porphyrio cōiungit, ciuitas execrata agros atq; lareis patrios, quod placet. Hic libet ridere nostrū nugonem ac insignem fatuū, qui hoc in loco tria mutare ausus est uerba, nulla motus ratione, quā q̄ ita placuit, post ciuitas addit, quæ: (hoc enim habet ille, ubiq; aliquid hiat) & ite legit pro ire: suadete pro suadere. Mirum uero q̄ ille sibi placeat hoc inuento: tanta in alieno opere est audacia. Phocæorum autem cum diphthongo puto scribendum, pro Phocæorū, à nominatiuo Phocæus. Vbi notandum Phocæam esse nomē urbis Ionie in Asia: unde denominatiuum Phocæus, græce φωκæεύς apud Herodotum, & φωκæεύς apud alios, Latine Phocæen ses tetrasyllabon. Longe uero alia est regio Phocis in Græcia: unde denominatiuum φωκείες uel φωκίδες. Verum hic scribendi error ita inualuit & in latinis, & in græc

in græcis codicibus, ut planū sit illos hanc differentiam uel ignorasse, aut obseruare noluisse. Mancinellus etiā historiam hanc narrans de Massiliensium origine, nomina, regionesq; confudit. Nihil enim hic de Phocensibus in Græcia, ut ille narrationem incipit. Verum historia nota est apud Herodotum libro primo. In Strabonis græco codice iam $\phi\omega\kappa\alpha\epsilon\upsilon\sigma\iota$ leges, iam $\phi\omega\kappa\epsilon\upsilon\sigma\iota$, pro $\phi\omega\kappa\alpha\epsilon\upsilon\sigma\iota$, cum de Ionicis loquitur, sed errore librariū haud dubie. A Phocæensibus est adagiū $\phi\omega\kappa\alpha\epsilon\upsilon\sigma\iota$ $\acute{\epsilon}\omega\mu$ $\acute{\alpha}\gamma\alpha$, id est, Phocæensium execratio, de quibus hoc loco poeta, & à quibus Massilienses in Gallia Narbonēsi originem trahunt. A Phocensibus autem regionis Græciæ alterum est adagiū $\phi\omega\kappa\acute{\epsilon}\omega\mu$ siue $\phi\omega\kappa\iota\kappa\eta$ $\acute{\alpha}\pi\acute{o}\nu\omicron\iota\omicron\alpha$ id est, Phocensium desperatio. De his erudite D. Erasmus in Chiliadibus.

¶ Laboriosa nec cohors Vlyssēi.

Metri causa (inquit Porphyrius) separatio, id est, dieresis facta est, ut materialis & picta solet dici, nisi forte ita declinauit ut dici. Nam utrunq; nomen uideamus producta syllaba terminari. Ita & paulo post Achilles dixit. Hæc ille. Quæ uerba ego planè non intelligo: Cum nomina tertie declinationis $\tau\acute{\omega}\mu$ $\sigma\upsilon\upsilon\eta\gamma\eta\alpha$ $\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\mu$ apud Græcos in nostram latinam traducta, ei habeant in genitiuo, ut Orpheus Orphei, Tydeus Tydei: ita Achilles Achillei, & Vlyssæus Vlyssēi. Mirum uero quod in sextâ oden libri primi nihil eiusmodi nota uerit hic noster Porphyrius, ubi est. Nec cursus duplicis

per mare Vlyssæi: ut suspicer hæc corrupta esse. De dative
 uo aut̄ græco, nō est dubium qn̄ et & diphthongū in eire
 soluta habeat. Sed & diei ineptū exemplū esse uidetur.

ODE. XVII.

Ergo negatum uincor, ut credam miser.

¶ Quidam legunt, ego, pro ergo: & connectunt, negatum corpus, quod sequente uersu sequitur. Sed magis mihi placet, ut ergo legatur: exponaturq; negatum, id est, ut negem. Sabella autem carmina pro Marsis non exponam, q; proxime sequatur: Caputq; Marsa disilire nania: etiamsi ita exponat Porphyrion, ac eum secutus Mancinellus. Quanquam Mancinellus parum memor est quid ipse exposuerit lib. 3. ode. 6. ad illud: Sabellis dōta ligonibus. Vbi ex Plinio ostendit Samnites etiam Sabellos dictos, à Græcis Saunitas. Tolerabilius erat si Sabina hoc loco exposuisset, ut Seruius tertio Georg. facit ad illud Verg. Dentesq; Sabellicus exacuit sus. Quam in huius odes commentario quædam Acronis, uidentur commixta Porphyrionis uerbis, aut assuta ab aliquo impostore: ut illud ad finem de, exilis: neq; ego Porphyrio nem hoc ignorasse puto, uerbum uidelicet esse, non nomen. Neq; enim duo epitheta uni tribuuntur substanti uo absque copula.

IN CARMINE SECVLARI.

¶ Angelus Politianus Miscellaneorum cap. 18. elegantanter ac discrete de his differit ludis. Cæterum seculares res lud

res ludos non quod fierent anno uel centesimo denique, uel etiam centesimo decimoque; nuncupatos putat: Sed ob id magis (inquit) quod plerumque; semel hominis aetate fierent, ut multa alia, quae rara sunt, post seculum euenire loquentium consuetudo usurpat. Haec ille. Quasi uero non et seculum hominis, centum intelligantur anni. Nam aetatem hominis intelligere seculum, ne ipse quidem Domitio Martialis commentatori concedit. Ego seculum centum annos intelligo, ac inde seculares dictos ludos. Aetatem uero hominis esse triginta tres annos, ac menses quatuor, ut ex Herodoto lib. 2. docuimus: uidelicet in singula secula ternas hominum aetates. Et apud Herodianum recte dictum, trium spacio aetatum solitos instaurari ludos seculares.

¶ Rite maturos aperire partus.) Aperire, id est edificare, exponit Acron. Sed id ego corruptum puto. Idem Acron paulo post, decies undenos annos centum dixit, inquit. Quare puto Acronem legisse, non undenos, sed ut denos: et sequenti uersu: et cantus, non ut cantus, quod placet. Rursus idem postea, Ilias turmas referri posse putat ad Iliam matrem Romuli, quod ego neutiquam puto. Eodem loco iussa nomen putauit, exponitque; iussa, id est deorum responsa, cum iussa sit participium.

¶ - Remque; prolemque; Et decus.) Versus est hypermeter. Ceterum ego exponerem, Rem, id est, diuitias: prolem, id est, liberos: decus, id est, imperium.

¶ Quaeque; Auentinum tenet, Algidumque;

Quindecim Diana preces uirorum.) Hæc carmina ac sequentia ad finem usq; magnã habent & obscuritatem & difficultatem. Porphyrion ait: Hic quoq; ex superiore sensu per zeugma, si, particulam arcescendã esse: ut sit, si quindecim uirorũ preces Diana curat. At eo quidem modo nullus fit sensus absq; altera huius propositionis parte. Ideoq; alij, si, repetunt, sed cum uerbis priorũ carminũ, si Diana æqua uidet palatinas arces, curet preces quindecim uirorũ, pro curabit: ut illud pro roget pro prorogabit Acron exposuit, non inepte meo qdẽ iudicio. Et solent poëtæ quãdoq; modos ac tempora propter carmẽ confundere. Vltimum aut uersum Sapphicum cum Adonico, ut Acron exponat non uideo: & Porphyrionis mutilus est commentarius. Alij autem nõ chorus Phœbi exponendum putãt, sed supplenda quedam: ut sit ordo: Chorus puerorum puellarumq; doctus dicere laudes Phœbi & Dianæ, reportat etiam domum bonam certamq; spem, ut ego. Sed in hoc toto carmine uidetur popularis esse stilus, quemadmodum in prologis Terentij aliam, quã in ipso actu, uidemus phrasin.

ANNOTATIONVM GLAREANI
IN Q. HORATII FLACCI EPO
DON LIBRVM, FINIS.

95

IN Q. HORATII AR-

TEM POETICAM, HEN.

GLAREANI. ANNOT.

Pisones Calphurniorum cognomen, eximia familia, uiriq; ex ea plures, maxime post bellum Macedonicum: inter quos L. Calphurnius Piso, C. Cæsaris socer: & C. Piso Ciceronis gener. Prioris meminit Plutarchus in Cæsare: posterioris ipse Cicero de claris oratoribus. Sed ego malim de ijs, qui sub Augusto uixere Pisonib. Lucio ac Cn. uiris consularibus intelligere. De Lucio planè intelligit Porphyrius. Filij, ut uocati, nõ legitur. Itaq; ad patrem Luciũ Pisonem ac eius filios scripsisse satis claret ex sequentibus poetæ uerbis: Maxima pars uatũ Pater, & iuuenes patre digni: ubi inepte meo iudicio Acron exponit, magister & discipuli. Ab initio autem huius operis idem exponit, ad patrem & filium, uel ut alij dicunt, ad fratres. Hæc ille. Adeo nihil apud hunc certi est.

¶ - Cui lecta potenter erit res.

Hic libet rursus nostrum ridere annotatorẽ, tot uerbis in omnes doctos debacchatum, quicumq; datiuũ mihi per ablatiuũ à me, & similia exponere solèt. Nã per ablatiuũ ablationẽ significari, p datiuũ acquisitionẽ præcipit: quasi hoc nemo sciat: q̄q̄ qualis est acquisitio, cũ dicitur: Paulo aputatur caput, et Socrati eripitur pecunia, et in mille similibus? Verũ eniũero in hoc Verg. Cui nõ

dictus Hylas: quare nō liceat exponere, cui, id est à quo?
 Et in hoc eiusdem: Nemo ex hoc numero mihi non donatus
 abibit: qđ prohibet exponere mihi per à me? Hic scilicet
 tam nobilis grammaticus obstabit? Sed obstant ex
 authoribus allegata exempla? minime. Neq; enim nos
 negamus recte dici, lecta mihi, ut Quintilianus sepe ha
 bet, & item alij. Sed quod non liceat mihi exponere per
 à me, cum additur passiuum participium, hoc quidē infi
 cias imus. Præterea quædam exempla perperam addu
 cit: ut illud ex ode. 26. li. 1. Carminū: Quis sub arcto Rex
 gelidæ metuatur oræ: Vbi ineptissime hic, gelidæ oræ,
 existimauit datiuū esse casus, cum sit genitiuū: ut in eam
 oden obiter diximus. Ei illud, cæco carpitur igni, eiusdē
 iudicat esse casus, cum sit ablatiuū casus. Quod si mihi li
 beret in annotatiōibus ita splendide rhetoricari, ut hoc
 loco ille fecit, omnes Arcadas ac Bœotios uocās, qui eius
 non astipulentur sententiæ, ostenderem huic nugatori
 quàm sit Atticus, imò quàm sit audaculus, ut nihil aliud
 dicam. Sed aliud agimus.

¶ - Et præsens in tempus omittat.

Eiusdem acuminis est, quod ad hæc poëtæ uerba idē
 prodidit. Placet mihi (inquit) ut præsens ad auctorem
 referatur, non ad tempus, ut sit, præsens, id est, operi suo
 fauens: aut si ad tempus omnino referendum est, sit tæ
 lis ordo: Auctor pleraq; differat, & omittat præsens s.
 tempus, in tempus s. aliud. Hæc ille doctè ut alia Lauren
 tius Valla lib. 4. Elegantiarum exponit in præsens tem
 pus

pus, id est in suum tempus, & idoneum. Id' que mihi magis arridet.

¶ - Cum lingua Catonis & Enni.

M. Furius, qui & Censorius dictus est Cato, inquit Acron. In quibus uerbis M. Portius legendum, non M. Furius. Et quæ continuo sequuntur uerba eiusdē Acronis: Quod priores patres dixerunt, ego de Catone & Ennio intelligo. Deinde quæ eiusdem rursus sequuntur: Illi in suis carminibus posuerunt, et super hoc noua uerba inuenerunt: de Vergilio, Varioq; Neque enim Cato ulla carmina composuit, sed orationes ac historias, ut testatur Cicero de Claris Oratoribus. At hæc nō sunt tanti. Illud quod super hæc poëtæ uerba: Regis opus, sterilisq; diu palus: idem Acron dicit, corruptum puto. Nam cum primum hoc de Pontina palude exposuisset, non ita multo post de Lucrino portu refert intelligendum. Sed sunt commixta commentaria, ut iam sæpius indicauius.

¶ Nedum sermonum stet honos.

Nedum sanè quàm eleganter pro, tantum abest ut, posuit: ut Terentius in Heautontimorumenos: Satrapes si siet Amator, nunquam sufferre eius sumptus queat, Nedum tu possis. Nō me latent, quæ lib. 2. de hac dictiōe à Valla præcipiuntur: atqui haud scio num quis ea ita seruarit. Quod autem Badius negationem adiicit, atq; ita legit: Nedum sermonum haud stet honos: declinandum est, atq; fugiendum: imò ego admiratus sum uehementer

mēter qd ei in mentē uenerit, cū hęc tā temere mutaret.

¶ Archilochū proprio rabies armauit Iambo.

Primus Archilochus Iambos scripsit in Lycamben generum suum. Hęc Porphyrius. Sed socerum suum legendum, ipsius uerbis conuincemus facile, quę in sexta oden Epodon scripsit, ad illud: Qualis Lycambę spretus infidus gener: Archilochum, inquit, significat. Si igitur Lycambę gener fuit Archilochus, Lycambes eius erat socer. Ad hęc autem poëtę uerba, quę mox hic sequuntur: & populares Vincentem strepitus: magis placeat quę idem Porphyrius loquitur, quàm quę Acron de plus merita laude argutatur.

¶ Telephus & Peleus.

Quę hoc loco in Acronis leguntur commentario de mendicitate Pelei & Telephi, a nebulone aliquo conficta suspicor. Et ipse Acron in Epodon. 17. ode de Telepho magnificentius sensit. Mouet nepotē Telephus Neireium. Quidam etiā hunc locū interrogatiue legūt, ego enūciatiue malim: & projicit. i. omittit exponere, ut A.

¶ - Dauus ne loquatur, an Heros. (Acron.)

Ita legit Aldus. At D. Erasmus Roterodamus in Adagio, Tiresia cecior, legit, Diuusne loquatur an Irus. Badius legit, Dauusne loquatur herusne. Quidam etiā legunt, Diuusne loquatur an Heros. Quas lectiones lectoris iudicio committo. Sunt enim omnes tolerabiles. Quod autem quidam codices habent, Dauusne loquatur an herus, corruptū est: q̄ppe herus primā corripit. Thebis

¶ - Thebis nutritus an Argis.

Nec inducas Argis natum (inquit Acron) aut Thebis facias imperitum. Hæc ille. Atqui si de Bæoticis Thebis ait, ut puto, non uideo quomodo hoc quadret, cum Bæotij de stupiditate apud omnes male audiant. Vnde est: Bæotium ingenium: ut sit sensus: Thebis nutritus apud stupidos, an Argis apud solertes. Badij liber ab ipso excusus, exponebat nutritus Thebis, s. in Thracia, ubi natura sunt periti, quod ego non capio.

¶ Si quid inexpertum scenæ committis.

In sex his carminibus poeta, inexpertum, nouum, cōmune, ignotum, indictum, pro eodem mea quidem sententia usurpauit. Omnia enim hæc unam claudunt sententiam: ultimumq; carmen quarti expositio est. Facit ad hoc idē Acronis de cōmuni commentū. Et nota, cōmuni propriū comparauit, cū statim post, publico priuatū.

¶ Publica materies priuati iuris erit.

Quinq; uero hoc loco uersus obscurum planè habent sensum. Publicam materiam intelligo, non, ut iam diximus, cōmunem, intactam atq; indictā: sed contra à multis dictam, & in publico etiā notam ac celebratam: quā tñ priuatam posse fieri poeta docet: quē admodū Verg. Troianā historiā, quæ publice celebrata fuit, et à multis scripta, tñ ingenio atq; inusitato genere elocutionis uelut sibi propriā fecit. Nec dissonat huic sensui Acronis expositio, quanq̄ intricata ea, nec satis quā uult explicās. Videtur aut tria cauenda præcipe, ut publica materia

priuati

priuati fiat iuris. Primum, si nō circa uilem, patulumq̄
 moraberis orbem. Secundum. Nec uerbū uerbo curabis
 reddere fidus Interpres, id est, tanquam hoc agas, quod
 fidus interpres agere debet. Tertium. Nec de filies imita
 tor in arctum, Vnde pedem proferre pudor uetet, aut
 operis lex. Quibus uerbis corripit eum, qui nimiam ada
 hibet curam in imitationem, de qua deiici sepe contine
 gat pudore, aut operis lege. Quanquam ut ingenue fas
 tear, nullus cōmentarius mihi satis hoc explicat, quo mi
 nus hæsitem. Porro de fido interprete sentētia ab oibus
 ita allegatur, quasi Horatius uoluerit dicere, nō esse fidi
 interpretis uerbū uerbo reddere, cum Horatius contra
 rium sentiat, Qui ex publica materia priuatam facere
 uelit, non debere hoc facere quod fidus facere solet in
 terpres: cuius officium est, quā maxime fieri queat, &
 linguarū patiatur proprietas, uerbum uerbo reddere.
 Quod omni etate uix quisquā felicius fecit D. Erasmo
 Roterodamo. At nos ignorantiae nostrae suffugium ex
 poeta quærimus, qui longe alia mente hoc dixit: etiam si
 non negem posse alio transferri.

¶ - Vt scriptor Cyclicus olim.) Hoc in loco de
 Cyclico adeo ineptit Acron, ut merito ipsum Cyclicum
 appellaueris: sicut paulo post de gemino ouo. Quæ si
 ipsius sunt, ac nō potius alicuius impostoris, nē ille egre
 gie insanus est. Sed apud doctos non est dubium, multo
 rum sepe hic esse racemationes.

¶ Si plausoris eges aulea manentis.) Aulea aut
 dicta

dicta eo, q̄ in aula Attali Regis inuēta sint deuictō eo, inquit Acron. Hoc ultimum ab aliquo indocto adiectū arbitror. Neq; enim Attalus hic, qui Eumenis fuit filius à Romanis deuictus fuit, sed amicus, populum Rom. hæ redem instituit. Diximus de ijs latius ode prima.

¶ Reddere qui uoces iam scit puer.) Hic rursus noster annotator in sine temeritatis suæ adfert testimonium. Putat enim pro qui, legendum cum, ut pro quādo exponatur: alioqui Horatium uisum solos eos significari, qui ea ipsa facerent, gestire paribus colludere, non autem pueros omnes. Sed pudet plura eius referre uerba. Nō uidit ille ab Horatio satis superq; prouisum per particulam iam, ut nō tam facile authori uerba immutaret.

¶ Aut agitur res in scenis.) Dicere uult, omnem rem in populi conspectu uel agi, uel actam ostendi. Agitur, ut Puer in Andria exemplum præbet: acta ostenditur, ut uitium uirginis à Chærea illatum. Hæc propter Acronis commentarium, simulq; Porphyrii corruptorem diximus, & alios nonnullos, qui hunc locum nō recte explicant.

¶ Neue minor, quinto neu sit productior actu.

Hoc de quinque personis perperam Acron intelligit, quāq; codex potest esse corruptus. Mirum uero quā Acron, et Badius hoc quod statim sequitur exponāt. Nec deus intersit nisi dignus uindice nodus Inciderit. Sed ultima Acronis placet, ultimaq; Badij expositio, tūc numinis personam inferendam, quoties adeo difficilis res sit

res sit, ut nō nisi interuētū numīs explicari possit, aut nī si maiora moliamur q̄ quæ hūanis opibus effici possint.

¶ Actoris partes chorus, officiumq; uirile.

Autoris presserat Aldus. Sed nō placet. Acron autē si usq; alibi, certe hic adeo delirat, ut absq; indignatiōe à nemine legi possint quæ hoc loco scribit. Sed neq; Porphyriōnis expositio mihi satis facit. Res non est omnino difficilis, illud tamen, uirile, lectorem moratur, nec mihi satis intellectum.

¶ Tibia non ut nunc orichalco.

Quid tuba sit apud neminem puto ignotum, ex illo potissimum Ennij: At tuba terribili sonitu taratantara dixit. Quid autem Tibia sit eius æmula non item clarum est. Ego p̄thongorum, non foraminum multitudinem intelligo. Neq; enim tuba foramina habet. Si q̄s etiā de magnitudine aut sonitus uehementia putet intelligi, non admodum repugno. Quanquam diuersa hodie ut olim Tibiarum genera in usu habentur, quædā superne inflantur, decem foraminibus ante & post, connumerato eo etiam ubi exit flatus. Sed et hæc duplices, quædam simpliciter superne inflantur in latū porrecto foramine, mitē reddentes sonū: quædā lingulis prominentibus, duabus uelut pennis, quæ ori imponuntur, atq; hæc proxime ad tubā, clamosum sonitū reddūt: Quædā superne inflantur foramine angusto ac rotundo, inferne sex aut septem foraminibus. Sed duræ inflatiōis est hæc tibia, clamosa, et à lōgo gratior spacio. Sunt etiā Tibiæ quæ trans

quæ transuerse inflantur, quas ego puto fistulas dici, ut hodie in bellis Germania utitur, et Heluetij: quidã Germani Heluetias uulgo uocant. Verum quotusquisq; hodie est qui inter fistulam ac Tibiam discrimen ullũ non rit, aut apud Græcos inter ἀυλὸρ κὶ σύριγγα? Et quod Plin. li. 7. ca. 16, inquit. *Fistulã Pan, Monaulam Mercurius, Obliquam tibiã Midas in Phrygia, Geminas tibiã Marfyas in eadem gente inuenit, apud me nondum ita clarũ est, ut nihil hæsitẽm, si quis ex me differentiã nostrã etate scire uelit: ut taceã de præceterijs, geminis, uastis, miluinis, Thurarijs, simplicibus, græce monaulis, Aegyptijs, Serranis, Gingrijs, Lydis, et si quæ aliæ à Gentibus nomina habet, de quibus passim multi scribunt, sed pauci formas explicat. Sed illud orichalco commentatores in uarias traxit sententias. Porphyrius similitimum bracteæ dureæ putat, quæ fistula ornetur: quod similius uero puto quàm quod Badius instrumentũ facit ex orichalco. Acron etiã ex Varrone ostendit Tibiã olim quatuor fuisse foraminũ. Gallia hodie talibus utitur, et quædam Italiæ partes, tribus inferne et uno superne. Sed de his satis. Est itẽ uincta à uincio legendũ: nõ iuncta à iungo.*

¶ Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.

Illud nondum Acron coniungit ad utilis, hoc sensu. Nondum erat utilis Tibia ad sedilia populi complenda, Cum Horatius ad spissa retulerit, hoc sensu: Tibia illa tenuis & simplex foramine paucò utilis erat ad complenda sedilia nondum spissa nimis.

¶ *Indoctus quid enim saperet, liberq; laborum.*
 Postquam cœpit esse indoctus populus (idem inquit) sine differentia cœperunt esse omnia. Fortasse doctus legendū. Nam alioqui non intelligo. Sequentia etiam uerba de tibicinibus, mutila sunt. Et quod, liber, inquit, tam à civili bello, quàm ab extraneo, mihi displicet: placet autem quod Badius ait, liber laborum, id est, paulo ante solutus à labore.

¶ *Sic etiam fidibus uoces creuere scueris.*
 Acron hoc loco, neq; sonum à modo aut numero recte separatum intellexit: cum soni sint phthongi, modi uero tropi: quos nostra ætas Tonos uocat. Numeri uero sonorum metra. Inter lyram uero & citharam innuit discrimen, sed obscure. Cum lyra trichordos tetrachordosq; frequenter, nostra ætate etiam hexachordos instituat: Cithara uero. xxiiij. chordis ferè. Illud porro quod ait citharam olim fuisse monochordon, nusquam antea legi, nec puto esse uerū. Monochordon uero instrumentum, etiamnum hodie frequens uisitur.

¶ *Verbaq; Pisones satyrorum scriptor amabo.*
 Satyrorum pro satyrographorū idem exponit: quod si est, ego malim satyrorum pro satyrarum dictum intelligere: bis enim antea ita intelligi potest à poëta positum: & scriptor satyrarum coniungere. Alij tamen uerba satyrorum connectunt.

¶ *Syluis deducti caueant me iudice Fauni.*
Vix alibi tā ridicula dixit Acron atq; hoc loco: sed ab impost

ab impostore aliqua assuta puto. Ideoq; non refellenda
duximus.

¶ - Hic in Acci Nobilibus trimetris.

Nobilibus, quidam putant his nomen fuisse, quidam
exponunt, tametsi nobiles apud plures existimentur,
sintq; in multa laude, ac celebritate. Potest etiã fieri ut
σκόπτω hoc dicat, ut solet in alijs. uituperat enim
eos, q; iambũ raro habeãt, cũ hoc optimũ iambicũ sit car
men quod plurimis incedit iambis, ut docet grãmatici.

¶ In scenam missos magno cum pondere uersus.

His in tribus uersibus Poëta quattuor reprehendit
in iambico carmine, magnum sonũ, operæ celeritatem,
ac negligentia, deniq; imperitiam. Et in uerbo premit
intelligendum iambus, ut recte Badius exposuerat. Sed
noster annotator hic aliò eũ prope auertit, qui solita
audacia pro præpositione cum, legit, quod: Colligitq;
ordinẽ à sexto carmine hoc modo: An iccirco uager scri
bamq; licenter? an putem omnes uisuros peccata meã, q;
id est, quia nõ quiuis iudex, id est, quicumq; uidet immo
dulata poëmata, premit uersus missos magno pondere
in scenam crimine turpi operæ nimium celeris carentis
cura. et supple iterũ q;, id est, quia data est indigna ue
nia Romanis poëtis. Hæc ille seuerus annotator. In q;
bus primũ hoc inepte adnectit superioribus, an putem oes
uisuros peccata meã: Deinde negationem nõ, putat des
terminare etiam uerbum premit quod præcedit in prio
re uersu, qd̄ inauditũ est latinis auribus. Ego itaq; no
h uam sen

uam sententiam ordior ab ipso aduerbio non: quasi diceret, Iambus omissus, quam deturpet carmen, non ab omnibus iudicari recte potest. Et Latini poëtae hac in re ut in alijs, multum licentiæ sibi usurparunt. Ego tamen ea de causa nolim uagari, licenterq; scribere, imò ita tuæ peccata mea, proniore uidelicet natura in uitupatione delictorum, quam in benefactorum laudem. Quod si etiam culpam uitauero, nullam tamen laudem merear, cuius gratia potissimum poëmata componuntur. Quas propter ad Græcorū authorū exemplaria ultimo horatur. Hæc pluribus uerbis, cōtra meū morē, egi q. Acronis cōmentarius hic nimium ineptit, et Porphyriionis pijt.

¶ - Et plaustris uexisse poëmata Thespiis. Vel hoc loco uidere licet, quam multa Acronis cōmentario assuta sint. Ait enim tam multa scripsisse, quæ posset plaustris aduehere. Corrupta tamen puto uerba. Melius hic Porphyriion. Thespiis, inquit, primum Tragedias scripsit, genere Atheniësis, ad quas agendas plaustro circum egregias Græciæ ciuitates uehebatur.

¶ - Et uim Dignam lege regi.) Hoc factū idem Acron ait sub Augusto, cū poëta hic de græca Comedia loquatur longe ante Augusti tpa scripta, statim subiiciens Latinos omnia ausos tentare, ac sequi. Sed non uideatur Acron temporū habuisse rationem etiam in alijs.

¶ Ingenium misera quia fortunatius arte. Ergo, quia Democritus ingenium debilius putat arte (inquit

(inquit idem) ideo miseram eam dicit. Beatius legendū in Acrone: nam ita paulo post exponit illud felicius in contextu. Risi aut̄ illud ter repetitū, demisso capillo, & insulam Anticyram: & ter item expositū, purgo bilem: & q̄ à Democrito orta sit secta Epicurea: Et si totonde rit caput, nanciscetur nomē poëtæ: quod caput sanatur tribus datis horis: miror quis has nugas sub alicuius docti hominis nomine ausus fuerit in uulgus ædere.

¶ Respicere exemplar uitæ.) In eodem legitur, Exemplū est paradigma, exemplar λυτίτυπον, quod ego nunquam legi quod sciam: sed uel πρώτότυπον, uel ἀρχέτυπον legendum existimo.

¶ Nec quodcunq; uolet, poscat sibi fabula credi.

Hoc in loco Acronis uerba uehementer corrupta sunt: ait enim: Ordo est: Quodcunq; uelit sibi credi fabula poscat, cum Horatius contrarium dicat. Sed hæc non sunt tanti.

¶ Ut scriptor si peccat idem librarius.

Et hoc quoq; loco uix expedies, quid uoluerit Acron. Quidā connectunt, scriptor librarius, qđ placet: Badius repetit coniunctionē, si, deinde supplet coniunctionē et, ad quem modum non fuerit difficile, etiam alios quosdam locos obscuros explicare. Ego tamen etiam si maxime possem, non facerem.

¶ - symphonia discors.

Acronis commentarius exponit symphonia, id est, santor, concentor. Et paulo post: sine istis. i. sine cōcordi

Symphonia. Rursus paulo post, *Trochos*, inquit, *Græci* quaternarios uocāt, quod ubi ipse legerit, miror. Porro ad illud, *Quid ni? Dij boni quantum est uerborum ineptissimorum*. Sed hæc tot nunc seculis legimus absq; iudicio, et satis est *Acronis* uideri, cum fortassis impostoris sint, quanquam quis ille *Acron* fuerit, planè dubito.

¶ Præsertim census equestrem.

Census hoc loco participium est, et summam quadringentorum sestertiorū, intelligo censum equestrem ante Augustum, qui eum postea ampliavit auctore Suetonio. Quadringenta autem sestertia decem millibus ualent coronatis francicis Budeana supputatione.

¶ *Tyrteusq; mares animos in martia bella*.

Hanc historiam *Acron* bis narrat, primum uerbis suis, Vbi ab initio Athenienses in plerisq; codicibus perperam pro *Messenijs* legitur. Secundo uerbis *Porphyriionis*, quæ partim inuertit, pleraq; mutilauit. Multi etiam codices *Dirceū* habent: & *Landinus* planè ita legit, sed errat. De *Tyrteō* præter alios, etiā *Strab. li. s.*

¶ Si uero est unctum qui recte ponere possit.

Unctū recte appellat (idem *Acron* inquit) pulmentarium bene coctum. Ego unctum participium esse existimo, et unctum ponere recte, id est bene tractare eum qui è balneo unctus ad cœnam ueniebat, more *Priscorū*

¶ In mala derisum semel, exceptumq; sinistre.

Acron coniungit carmē hoc cū prioribus, exponitq; in mala seria, id est in malos necessitates. Alij disiungunt à pri

*à prioribus, connectuntq; cum posterioribus, Sed est ob-
scurius dictum, utrouis modo coniungas.*

ANNOTATIONVM GLAREANI
IN Q. HORATII FLACCI AR-
TEM POETICAM, FINIS.

IN Q. HORATII SER-

MONVM LIBRVM .I. HEN.
GLAREANI. ANNOT.

SATYRA PRIMA.

*Aron hoc loco, cum Horatium Lucilio &
Iuuenali comparasset, ultimã hæc adijcit
uerba. Deniq; nisi Iuuenalis, inquit, scri-
psisset, isto nemo esset melior: quasi Iuue-
nalis in Satyra sit preferendus Horatio. Memini olim
ex D. Erasmo Roterodamo sæpe audisse, Iuuenalem Sa-
tyræ maiestatem corrupisse, nec scisse Satyrã scribere.
Idq; etiã mihi uisum. Sed Acronis hoc iudiciũ de Satyri-
cis tã est ingeniosum, q̄ expositio uocis Satyræ. Pleriq;
enim (inquit) Satyrã à lance, quæ plena diuersis fru-
gibus in templo Cereris infertur, nomẽ accepisse dicũt.
Alij q; hoc carmen ita multis ac uarijs rebus refertũ sit,
ut audientes saturet. Alij q; ita Satyra cõuicia ac crimi-
na hominum libere inuadat, ut saturi hoies, id est, ebrij.
Hæc & plura ille. Ego puto ex sententia huius poetæ in*

110 IN I. SERMON. HORA.

arte, potius ex agrestibus illis Dijs appellatã Satyrã.
Ipse enim poëta ita ait:

Verum ita riores, ita commendare dicaces

Conueniet Satyros. & paulo ante:

Carmine qui Tragico uilem certauit ob hircum,

Mox etiam agrestes Satyros nudauit.

Ad quæ uerba etiã ipse Acron ita scribit: Docet (inquit)
unde nata sit Satyra.

¶ - loquacem Delassare ualent Fabium.

Ante loquacem distinctio est, & suspensa sententia,
cui figurate, nec minus eleganter infertur: loquacem de
lassare ualent Fabium. Quæ non intelligens subtilis ac
argutus ille annotator, legendũ existimat: lassare ut ual
leant: præcedit enim (inquit) adeo multa, id est tam mul
ta, quas particulas, ut, cõiunctio subsequẽ cõsuevit. Impios
sus grãmaticus, q̃ poëtam nostrũ ad hæc nugã adigit.

¶ Non tuus hic capiet uenter plus.

Quidam hic, quidam hoc, alij hinc legunt, quod mihi
maxime probatur. Quod autem in commentario Acro
nis legitur, quia habes centum millia modios, corruptũ
est. Legendum enim modiũ.

¶ - decepta cupidine falso.) Et notandum (in
quit Acron) cupidinem genere masculino pro cupidita
te noue poni. Imò ego miror quis has nugã in Horatiũ
uenerit, apud quem cupido nullo unquã genere alio in
uenitur, quã masculino. Id etiam ode. xvi. lib. 2. Carmi
num adnotauimus. Caue construas, falso inquit: ut Bæ
dius

dius exponi posse contendit.

¶ An si cognatos nullo natura labore.

Siue interrogatiue per an legatur, siue enuntiativae per at, intelligendum tamen semper est, si retinere uelis sibi tuis moribus, ac auaritiæ sordibus, nihilo plus efficias, quàm qui a sellum sub frenis currere docere uelit.

¶ Vuidius quidam (non longa est fabula) diues.

Acron hoc loco supplet, ita, ut sit, ita diues. In Porphyrii commentario suppletur, ideo: sed legendum puto adeo: ut sit, adeo diues. Præterea quidam Vnidiū, quidam Vuidium, quidam etiam Vbidium scribunt: de quibus nihil certi habemus quod affirmare queamus.

¶ - Fortissima Tyndaridarum.

Hoc Acron de Clytæmnestra aut Helena intelligit. Porphyrius de Clytæmnestra. Sed si hoc ita est, oportuit Tyndaridum genitiuum esse, non Tyndaridarum. Sed uidetur Horatius ab accusatiuo scæminino græco τυνδαριδᾶ formasse nominatiuum scæmininum Tyndarida, Tyndaridæ: sicut ab accusatiuo τὸν κρατῆρα scæmininū cratera. Huius rei admonuit nos olim D. Erasmus Roterodamus præceptor noster.

¶ Quid mi igitur suades? ut uiuam Meuius? aut sic,

Mira in his proprijs uariatio: Nam quidam Neuius legunt, alij Meuius, ut Porphy. Epist. 16. ab initio, quod placet. Satyra autem tertia paulo post, utrunq; nomen est, Meuius absentem Neuium cū carperet: quanquam quidam eo loco pro Neuius legunt Nouiū: quod item pla-

cet. Acron autem hic de Menio hæc habet: Menius tam parcus fuit, ut merito sordidus appellaretur. Eademque uerba apud Porphyriionem leguntur. Sed Satyra tertia de Menio longe alia scribit Porphyrio. Quod ad hunc locum attinet, ego per Menium ne utiquam hominẽ sordidum intelligo. Quorsum enim attinebat Horatio impugnantem, auarum ab auaro opponi? Hoc sensu, Horati, quãdo auaros damnas, uis igitur ut uiuam Menius, qui fuit auarus? Quid insulsius, imò quid alienius à poëtæ mente? Quare intelligendus Menius qualis à poëta describitur Epistola decimasexta, scurra ac prodigus, qualis etiã Nomentanus. Nec obstant uerba sequentia: peragis pugnatia secum Frontibus aduersis componere. Pugnatia enim hic sunt Horatij exempla, auari ut Vuidij: & prodigi, ut de Menio ac Nomentano.

¶ Illuc, unde abij, redeo, nemon' ut auarus.

Nemon' ut auarus legendum, nõ autem, Nemo ut sit auarus: ut quidam ex Acronis commentario decepti legunt. Quippe Acron omnia sequentia uerba ad auarum torquet, cum Horatius ad huius Satyræ principium respexerit: atque adeo ad prima uerba, Qui fit: uolens nunc huic Satyræ finem imponere. Est autem hic sensus, Qui fit ut nemo se probet, excepto uno auaro, ac potius unusquisque laudet diuersa sequentes, tabescatque; & aliena capella gerat distentius uber: neque quisquam se comparat maiori turbæ pauperiorum, imò laboret hunc atque hunc superare. q. d. Si turbam pauperiorum post nos relicta intuerem

intueremur, potius quàm ditiorum antecedentem, uide-
remus utiq; quàm longe hanc illa superaret, quietiores
mète futuri. Et nisi repetatur illud: Qui fit: certe nullus
erit hic sensus. Badius hercle hunc locum non intellexit.
Sed ita nobis olim exposuit D. Erasmus præceptor nos-
ter. Est autem totus locus interrogatiue legendus. Por-
rò expositio quoq; Porphyriionis, & sequens compara-
tio, nostræ sententiæ maxime congruent, ut lector ipse
iudicabit.

S A T Y R A S E C V N D A.

Si quis uolet Acronis Porphyriionisq; ingenium, quàm
late alterum ab altero distet, dispicere, etsi multis alijs
locis, quemadmodum sepe admonuimus, potissimum tam-
mè ab huius Satyræ principio fieri licebit, qui utriusq;
commentarium legerit. Quàm pauca, Dij boni, quàm
uere omnia Porphyriion: Rursus quàm ambigue, quàm
confuse omnia Acron differit.

¶ Quinas hic capiti mercedes exigit.

Mercedes pro usuras dixisse poetam Porphyriion
ait. Addit Acron centesimas significari. Est autem usura
centesima, quâdo de centum duodecim soluuntur, hoc
est singuli singulis mensibus, Sic dicta quod centesimo
mense æquet sortem. Quinq; igitur centesimæ in singu-
los menses quinq; exigunt. quæ usura ingens est, cum
nostra ætas ægre tantum in duodecim mensibus eroget.
Badius de singulis nummis ait auarum quinq; lucrari

uelle, quod ego non intelligo, neq; ipsum intellexisse quid diceret, puto. Quemadmodum etiam quod paulo post Poëta inquit: Nomina sectatur Tyronum: ad castrense peculium inepte retulit, cum Poëta præcipitem fœneratoris auariciam notet, ut fatetur Porphyrion, quod iuuenibus, qui adhuc in patria erant potestate, audebat nummos cum usura quina centesima credere nõ absq; periculo exigendi, cum certus non esset de soluendo. Sed auaritiæ tanta uis erat, ut hoc tentare auderet. Et ipsi iuuenes, amore capti alicuius puella, qua potiri absq; pecunia non poterant, nihil pensi habebant, quid de pecunia paterna ageretur. Cuius elegãs exemplũ est Antipho ille Terentianus in Phormione cũ sua Phanio, multaq; similia apud Comicos. Illud autem, simul ac, quod sequenti uersu à Poëta ponitur pro statim ut, exponendum est, non per immediate, ut idem effert Badius, quàm latine, iudicent alij.

¶ At ille Pro quæstu sumptum facit. hic? Anthypophora est authore Porphyrione. Sed et illud, hic, quo responsio fit, etiam per interrogationem legendum cum quadã quasi ammiratione. Badius hunc locum recte explicauit.

¶ Quarum subsuta talos tegit instita ueste. Matrone (inquit Acron) Stola utuntur demissa usq; ad imos pedes: cuius imam partẽ ambit instita subsuta. Hæc eadem uerba Porphyrion, unde Acron haud dubie sublegit. De stola muliebri ueste nemini dubiũ: de instita

instita aut hic locus non parua facit difficultate. Si enim dixisset Poeta (quod carmen tamen non patitur) Quarum subsuta talos tegit stola instita: ut esset sensus: Quarum talos stola tegit subsuta instita, melius intelligeretur. Acron adijcit: subsuta uestem praetextam dixit. Perotus in suo cornu hoc allegat de stola: perinde atque planum esset Institam esse stolam. Ego autem puto, ut plane dicam quod sentio, Hypallagen esse: et institam dictam pro stola, et uestem intelligendam uel institam uel limbum: ut illud Vergilij: Date classibus austros. Verum cui nostra haec sententia non placet, habet nostri annotatoris longe elegantiolem, quam ipse non intelligo, nec illum intellexisse puto.

¶ Quidam notus homo, cum exiret fornice: maeste Virtute esto, inquit, sententia dia Catonis.

Esto, aduerbium consentientis uel approbantis, inquit Acron, quod mihi displicet, puto enim positum pro sis. Quod uero et Porphyrius cum Acrone, Catonem intelligunt Censorinum, mihi non fit uerisimile. Poeta enim de suo loquitur tempore. Notus in gens homo, nimirum de quo praeterquam quae nominare ad huc uiuentem nolebat sentiens. Censorinus autem Cato ante seculum decesserat. Praeterea duorum Catonum tempora et mores facile de Uticensi conuincunt.

¶ Audire est operae pretium, procedere recte

Qui moechis non uultis.) Audire uero est operae pretium triplicem Acronis hic expositionem, quarum ultima haud dubie a nugatore aliquo assuta est. Sicut non ita multo post, de Villio Syllae genero. Illud autem ridiculum magis, quod caudam salacem salsam esse putat

Et quidā, intelligo, maritus: & demeteret, adultero. Nā ut adulter sibi demessuerit, nō uidetur uerisimile. Quamquam etiam locus ita legi poterat: quin etiam illud Accidit, ut cuidam testis, caudamq; salacem Demeteret ferro. Verum quid opus est poëtae immutare lectionem, cū sensus alioqui facile elici queat?

¶ - Atq; etiam melius per sepe togatæ.

Togatam uocare uidetur infamem ac repudiatam, uidelicet meretricem. Nam alioqui in uerbo sequenti gestat, sensus non procederet. Est autem mire uersus sermo, cum antea de nobili loqueretur, statim hic meretricis comparisonem facit ad ipsam.

¶ - Ne corporis optima lynceis

Contemplare oculis.) D. Erasmus in adagio, Hypsæa cæcior, legit lyncei in genitiuo, à nominatiuo Lynceus. Præterea contemplans pro contemplare, quæ lectio placet. De Lynceo Valerius Max. lib. 1. cap. 8. ubi de miraculis. Acron ait trans parietem hunc uidisse. Sed assumentum est impostoris ut puto.

¶ Si interdicta petes uallo circumdata.

Idem Acron exponit, uallo circumdata, id est, custodijs munita, circumdata satellitibus. Melius Badius hoc de uestium ac comitum multitudine exposuit.

¶ - Positum sic tangere nolit.

Illud sic, δεικτικῶς intelligendum. Acron exponit sic, ad comedendum paratum: Porphyrion autem appositum in cœna. Ego cum de uiuente intelligo loqui lepore, uel

re uel infirmo uel non fugiente.

¶ - quem

Quid latura sibi: quid sit dolitura negatum

Quærerere plus prodest? Ordinem esse puto, quæ
negatum sibi Quid sit latura, quid dolitura, plus pro
dest querere, & abscindere inane solido.

¶ - miseram se conscia clamet

Cruribus: hæc metuat doti,) Porphyrion pro an
cilla exponit quæ sit conscia dominæ in hoc adulterij fa
cinore. Vt Satyra. 7. sequentis libri. Quò te demisit pec
cati conscia herilis Contractum. Landinus quoq; tale
quiddam prodidit. Sed mediatricem uocat. Quare exponen
dum, Hæc ancilla metuat cruribus, uxor deprensa doti,
ego mihi, hoc est, uel uitæ meæ, uel ne pereat nūmi, &c.

SATYRA TERTIA.

¶ - Modo summa

Voce, modo hac resonās, quæ chordis quatuor ima.

Summa exponit Acron, id est, cautissima. Sed id lie
brariorū uitio corruptum puto pro acutissima. Ceterū
quod sequitur, quæ summa hypate sit, et quæ quinta sit ne
te, quare quattuor, id est post quattuor, ac per hoc quin
ta, exponendum, hoc uerum deliramentum est. Rectius
Porphyrion, à Tetrachordo (inquit) hoc sumptum uir
detur, in quo est grauissimi soni chorda quæ hypate di
citur. Notum est quinque esse tetrachorda apud musicos
hypaton, meson, synemmenon, diezeugmenon, ac hyperbol

perbolæon, singula diateffaron cōsonantia constituta;
 At ego existimo in lyra hunc lusisse quæ quatuor chor-
 dis cōstabat, indeq; Tetrachordos appellata: in qua ima
 chorda etiam hypate dici poterat, & nete summa, quæ
 nostra etate singulæ diapente, nonnunquam diateffar-
 on consonantia distant. Cum Acronis opinione de hys
 pate est Politianus Miscellaneorum capite ultimo. Sed
 in his rebus Politiano quantum Acroni tribuo.

¶ Quāuis crassa queat, decies centena dedisses.
 Quamuis pro quantumuis accepisse uidetur, et decies
 centena intelligendum milia HS. Vt sit integrum
 decies centena millia nummūm uel sestertiūm. Qui faci-
 ciunt Coronatorū. 25000. Budæana supputatiōe. Quæ
 Acron exposuit ducenta millia, Badius autem mille nūm-
 mūm, uterq; non recte. Huic parco autem et paucis cō-
 tento ἐἰρονικῶς dixit, cum prodigum etiam in priore
 Satyra descripsisset, & obiter hoc quoq; innuit loco.

¶ - imò alia haud fortasse minora.) Haud legen-
 dum, non, et, ut nō recte legit Badius. Nec minus errant
 qui aut legunt. Sed Badius & hoc loco et priore secutus
 uidetur Landinum, qui utroq; loco hallucinatur.

¶ Quàm aut aquila aut serpens Epidaurius.
 Aldinus codex habet ut pro aut priore, sed geminan-
 dum aut, nemo dubitat. Cæterum cum omnis serpens ca-
 cute uideat, Epidaurius de historia Romana additū uia-
 detur. De Epidauro aut insula ait Acron accersitū Aescu-
 lapij simulachrū, cum Epidaurus ciuitas sit Pelopon-
 nesi. Incul-

nesi. Inculcat hoc item ipse Porphyrius: Vnde & Acron hausit, nisi codices fallant.

¶ - num qua tibi uitiorum in seuerit olim
Natura)

¶ Hic rursus seuerus annotator noster Poëta uerba immutare non dubitat: Num tibi quid uitiorum & cæ. durum et absonum iudicans si poëta diceret, num aliqua natura: Quasi, qua coniungendum sit cum natura, nõ cum mala. Elegans sanè iudex. Inuenit tamen, qui hoc loco eum sequendum putaret, Badium.

¶ Cum genus hoc inter uitæ uersetur, ubi acris Inuidia.) Aulam notat, & homines in ea misere degētes, atq; eò omnia hæc uerba sunt torquenda: quod Acronem neglexisse uideo, & quosdam alios.

¶ - Labeone insanior, inter
Sanos dicitur: quanto hoc furiosius.

Distinguendum est ante Labeone, non post insanior. Cæterum Acron ad illud, Quanto hoc furiosius, Quod fecit (inquit) dominus, quàm quod seruus admittit: cum Horatius ad sequentia respexerit, iam iam dicturus: Paulum deliquit amicus, odisti & fugis. Cætera in parenthesi dicta sunt, à nullo commentatorum exacte discussa. Sunt autem à Poëta aduersus Stoicos dicta uerba, qui peccata omnia paria faciebant, ergo paulum delinquere, non admittebant. Videbantur autem in hoc insuaues acerbicq; rerum iudices contra omnium & opinionem, & usum. Vnde & πρῶτον δόξω

δοξος hoc creditum, atq; à Cicerone quoq; tertio loco tractatum. Tu igitur (inquit poëta) nisi concedas amici paululū peccare posse, habere, ut Stoici, insuavis ac acerbus. Atq; hic est uerus horum uerborum sensus.

¶ Nec uincet ratio hoc.) Mirum quàm hoc loco corruptus sit Acronis commentarius, & sibi cōtrarius ad ea quæ præcedunt de natura. Quæ omnia qui emendare uolet, idem iungat uulpes & mulgeat hircos. Ad illud autem: Ne scutica dignū horribili sectere flagello supplet, non uereor: quod postea tertio sequitur uersu, sed inepte huc refertur, ut recte annotauit Badius. Stoicos enim in hanc duntaxat partem peccare ait, & leuia peccata, æque atq; magna puniebant: quod Horatius reprehendit.

¶ - Ut Alfenus uaser.) Post uaser distinguendum. Dicere aut debuit Varus, ut puto, sed irrisorie uaser dixit. Nam P. Alfenus Varus Cos. fuit anno ab urbe cond. 754. quo tempore Horatius nescio an adhuc uixerit. Potest tamen de eo antea scripsisse, & multis temporibus reptandū eò erat, præsertim qui humili natus erat loco. Quod uero tertio inde sequitur uersu: sic optimus omnis Est opifex: construendum est, omnis sapiens est optimus artifex.

SATYRA .IIII.

¶ - Erat quod tollere uelles.) Erat (inquit Acron) quod uelles imitari: quod ex Porphyrione accipisse

pisse uidetur. Nam & ille nonnulla esse in Lucillio dixisse uidetur, quæ uelis inde excerpere, & pro tuis habere. Sed ipse Poëta Satyra .10. contrarium sensisse uidetur ubi ait de Lucilio:

At dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem

Plura quidem tollenda relinquendis:

Et Quintilianus li. 10. eodem pacto Horatium intellexisse uidetur: etiam si aliter de Lucilio iudicet.

¶ Agedum pauca accipe contra.) Audi tu qui reprehendis Satyricos Poëtas (inquit Acron) nõ q̄ Horatius multũ reticet, sed quod uidetur cõsciũ peccatorũ. Hæc uerba ego non intelligo. Sed corrupta puto.

¶ Ambulet ante

Noctem cum facibus.) Ante noctem cum facibus (idẽ inquit) pro per noctẽ aut ante tempus noctis, quæ cæci sunt amatores, quia utuntur facibus eo tempore, quo non est utendum. Hæc ille. Ante pro per etsi inusitatum est, tamẽ propemodũ magis placet, quàm quæ sequuntur.

¶ Sulcius acer

Ambulat, & Caprius, rauci male,

Et Acron & Porphyriõn plurali numero rauci legunt. Quod etsi aliquo pacto intelligi queat, malim tamen legere, raucus male: Videlicet, ut Sulcium acrem, hunc autẽ raucum appellarit, quod nos olim admonuit D. Erasmus præceptor noster. Notarũt hoc etiam alij.

¶ Nulla taberna meos habeat, neq; pila tabellos.
Supplendum puto coniunctiõem cum. Mirum uero cum noster

cum nostri grāmatici tam copiosi sint in supplendis uerbis, cur hic ita dormitarint. Esto, inquit, ut tu sis similis Cœli Byrri' que latronum, ego non sim similis Sulcij aut Caprij: cur igitur metuis me? cum nulla taberna meos habeat, neq; pila libellos. Hoc meum est iudicium, sequatur quisq; quod uidebitur

¶ - auidos uicinum funus ut egros.

Exanimat.) Quæ Porphyrion hoc loco adducit, placent. Aeron non contentus ijs, sua assuit nugamenta de auaris. Badius cupidos uitæ exponit, sed sequar Porphyrionem.

SATYRA QUINTA.

¶ - huc appelle, trecentos inseris.

Verba sunt nauæ (inquit Porphyrion) irascentis, cum plures naui imponantur quàm pepigerat, id est, patet erat. Alijs uidentur hæc puerorum uerba ad nauem tam nimis cupidum multos accipere, quod etiamnum hodie in consuetudine habent, quanquam in conductâ nauî fortassis habebit locus Porphyrionis expositio.

¶ - ac missæ pastum retinacula mule

Nauta) Synchysis est, præterea missæ mule gignendi' ne an dandi casus sit, per ambiguum. Porphyrion uero ait: Postquam obdormierunt uiatores, ducit nauta mulam disiunctam pastum, ac nauis retinacula ad saxum ligat. Hæc ille, ex quibus uerbis per Syllepsim accipimus uiatores eos, qui nauî uehebantur.

Prætere

¶ *Prætextam & latum clauum, prunæq; batillū.*

Acron nihil hic notat, q̄ prætextam purpureā exponens, quæ in pectore extenditur senatorum: quæ uerba corrupta puto, & mutila. Porphyrius clarius hæc exposuit, Luscu Poëtæ risui fuisse, quod magnipenderet indutū se esse lato clauo ac prætexta, et de balneis publicis prunas sibi domum à mediastinis afferri. Landinus per Batillum uasculum intellexit: prunas autem intelligi quibus ferrum candescat ad inurendam reis notam. Hæc ille mihi consinxisse uidetur, & secutus tamen est cum Badius. At Batillum ex Plinio li. 33. ca. 8. apparet ferreum esse instrumentum palæ similitudine, quo priuæ præbentur. Nam ubi de duabus argenti differentiis incipit, Batillis (inquit) ferreis candentibus ramento imposito, quod candidū permaneat, probatur. Hæc Plinius uerba belle cum Porphyrius conueniunt. Fieri autem potest, ut Landinus Catillum legerit, ut quidam alij.

¶ *Quæ superest Caudi cauponas.* Obscurus est sermo. Porphyrius autem, à Capua (inquit) profectus in Cocceij Neruæ uilla mansisse se indicat, quæ est supra tabernas Caudij oppidi. Hæc ille. Quæ uerba, si recte intelligo, innuunt non fuisse Caudij poëtam & comites, sed supra Cadium, extra uiam in Cocceij uilla. Poëta tamen more suo cauponas eius oppidi taxat, apud quas aliàs diuertit. Nam Venusiam hæc etiam ducebat uia. Quod autem alij superest exponunt, id est, excedit, quasi qui in Cocceij uilla melius accepti fuerint

Suerint, q̄ in Caudinis cauponis, frigidū mihi uidetur.

¶ Campanā in morbū, in faciem permulta iocatus. Ordo est: Permulta iocatus in Campanum morbum, in faciē. Nō igitur locutum habet, quod noster annotator in, mutat in ob, satis impudēter ut cætera solet. Quis aut̄ sit ille morbus, commentatores non satis luculenter explicant, oris uidelicet foeditatem, aut arrogantiam ut Acron. Ego propemodum adducor talem quendā fuisse morbum, qualem hodie neapolitanum uocant, ex eadem regione in has natiōes nostra ætate à militibus nō sine clade multorum hominū allatū, qui multorum faciē, corpusq; miserrimis cicatricibus deturpare solet. Quē ego nō minus nociuum quā lepram puto, multiq; boni uiri in ea sunt opinione. Porphyrius uero putat ore immundo fuisse Campanos, atq; inde uideri quibusdam Oscos dictos, quasi obscenos, quā opinionem ridet Festus Pompeius. Porro Oscos ultra Circæos in Campania habitasse author est Plinius li. 3. ca. 5.

¶ - rogabat Deniq; cur nunquam fugisset. Nunq̄ legendū puto, nō, unq̄. Est autem manifesta Ironia & sermo perquam obscurus. innuit enim neq; cum libra farris contentū, neq; gracilem, neq; pusillū, ideoq; sepe fugisse: et librā farris cōtemptim dixit pro demensso, cum Demenssum quaternos contineret modios, ut author est Donatus in primam Phormionis scenam.

¶ Nam uaga per ueterē dilapso flamma culinā. Dilapso legit Acron, ut sit adiectiuum ad Vulcano, quod

quod placet. Noster bellus annotator rursus hic ausus est adijcere uerbum, est: præterea ad finem uersus coiunctione, & legit enim dilapsa est flamma culinā, et Vulcano summū propabat labere tectū. Vbiq; deest illi aliqd, ubiq; hiat sententiæ iūctura. Sed hic nostræ ætatis emergendi modus est p̄ summā optimorū authorū iniuriā.

¶ Conuiuias auidos cœnam, seruosq; timentis.

Et hic locus obscuritatē habet ob ambiguitatem participij timentis, sit' ne Seruorum an comuiuarum epitheton. Deinde, qui rapere cœnam, qui extinguere uelle intelligantur, cum dicat omneis uideres, qui timeant & qui timeantur, et quid timeant. Commentatores ferè silent, nec ego coniecturas meas ubiq; adferre possū.

¶ Nam Canusi lapidosus, aquæ non ditior urna, Equuntutiū Canusio præfert: Nā in Equuntutio ait bonū esse panē, Canusij lapidosum, et qui nō urna aquæ ditior, significās æque Canusij malā esse aquā atq; Equuntutij. Quāq; illud ditior, qd referat, panē inne an locum, ambiguum est. De loco etsi uidetur durū, nō est tamen omnino absurdū, q̄ppe qd uerbū proximo seq̄tur uersu.

¶ Inde Rubos fesi) In Rubos, habebant aliqui libri, sed errant. Seruius li. 1. Georgicon ad illud Vergilij: Nūc facilis rubea texatur fiscina uirga, exponit, que circa Rubos Italiæ abundat, plurimāq; nascatur: allegatq; hanc locū Horatij. Mācinellus de sanguineo uirgulto intelligi posse putat. Quare Seruius ad hoc oppidū deducat a diectiui appellatiōem equidem mirabar. fortè quod ru-

teus, a, um, nō sit uox latina, nisi à rubis: quanquam rubra etiā in Vergilio legi possit. Sed iudicent hoc doctiores. Rubos autem Italiae oppidum omnes habent, quod nemo opinor ignorat: Landinus Campaniae ait: Ego Apuliae puto, inter Canusium & Bariū: nota etiā apud Ptolemaeum nomina, maxime uero ex hoc itinere.

SATYRA SEXTA.

¶ Non, quia Meccenas Lydorū et c.) Nō quia habes (inqt Acron) Hetruscos fincis, quos incoluit quicquid Lydorū fuit, et quae sequuntur reliqua. Si ea Acronis sunt ac nō alicuius impostoris, nā ille egregie ineptus est, qui nō modo nō explicat nobis authoris sensum, sed etiā corripit, quod quia alij etiam notarunt, à nobis omittitur.

¶ Ante potestatem Tulli.

Tulli pro Tullij. Nam Seruium Tullium Sextum Romanorum regem innuit. Acron autem non apposite allegat Vergilij uerba Acneidos sexto: Ocia qui rumpet patriae, residesq; mouebit Tullus in arma uiros: cū Vergilius ibidem de tertio Romanorum rege, nempe Tullio Hostilio loquatur, Qui utiq; non ignobilis fuit. Baedius autē scribit: Tullus unus fuit ex septem Regibus Romae seruilis conditionis: Tullius autem orator insignis: Sed de eo nō fit hic mentio Hæc ille, dignum notatu scilicet: quasi nullus alius Tullius quàm Cicero fuerit. At Tullus Romanorum Rex non fuit seruilis conditionis, tertius nempe. Tullius autem uidelicet sextus, de quo hic lo-

hic loquitur, fuit utiq; In commentarijs itaq; non oportuit hæc corrūpere. In carmīe propter Syn.eresim utiq; ita ponere licuit, quanquam ego hæc Syn.eresim passa, uelim ubiq; duplici ij scribi, si usus reciperet, Tullij, Valerij, & cæ. ut Dij & ijdem.

¶ Inuidia accreuit: priuato quæ minor esset.

Hæc Acron interrogatiue legisse uidetur, mihi magis placet simplex enuntiatio exempli causa eius quod præcessit.

¶ Vt si qui ægrotet, quo morbo Barrus.

Hoc in loco noster annotator carmina pessime corripit, ineptissimeq; legit ad hūc modū: Vt si quis ægrotet quo morbo? ut Barrus haberi si cupiat formosus. Tantam audaciam non uidi multis annis in quoquam, Sed scilicet tanto audaciores sumus, quanto ignauiores. Nō uidit is carminis legem, si quis pro qui legerit, id neuitiquam habere locum. Octauum autem hinc carmen, Dij boni quā eleganter secat, Vt Tullus Rex non multo dissimilius Metium Suffetium. Curare enim ad præcedentia, querere autem ad sequentia referri putat.

¶ Tú ne Syri, Damæ, aut Dionysij filius.

Colloquium est irati atque indignātis populi in ambitiosum quendā. Tú ne filius Syri (inquit populus) aut Damæ, aut Dionysij, audes deijcere è saxo ciues? aut tradere Cadmo? Respondet ambitiosus: qđ ni audeam? cū collegā habeā Nouiū uno post me gradu humilioris conditionis, qđpe liber ego, etiā si libertino patre natus, cū No

uius aliquando seruus fuerit, nūc libertus? Obijcit rursus populus, scilicet ob hoc superbiendum tibi, quod Nouiū præcellis? atq; ob hoc te Paulo aut Messalæ æquandū censes? Respondet rursus ambitiosus, aliquid esse præcellere Nouium. Quippe qui tam clamorosus sit, ut quilibet aliam magnam uocē superare queat. Tandem quasi placatus populus, uictusq; saltē hoc nos tenet, respōdet, alioq; insurrecturi aduersus te, sed uicisti. Est aut amara ironia, & per transitum amare etiam tactus Nouius.

¶ Nunc quia Mecenas tibi sum conuictor.

Quod tibi sum cōuictor homo libertino patre natus, plures reprehendunt, sed immerito. Quod aut Tribunus militum, forsitan merito: nam hoc illi dissimile est, hoc magno loco natis melius conueniebat, quæ fortuna mihi non contigit. Illud à uirtute procedit, quæ utiq; mihi cōtigit. Quare iniuste mihi amicitiam tuam obijciūt. Atq; hic est uerus sensus horum uerborum.

¶ - ac mala lustra.) Mala lustra autem (inquit) Porphyrion) perpetuo epitheto dixit. Nec enim sunt bona, ut ad discretionem eorū mala dixerit. Hæc ille. Quæ Acron autem adducit de lustris, ubi præda uidetur inclusa, mihi nō placet. Longe autem ineptissimum quod annotator noster ait, lustra Horatium pro temporibus posuisse. Quæ uero ratio commouerit eum, nihil nos mouet. Catonis enim uerba sunt laudantis eum, qui maluit rem cum scorto habere, quàm cum maritata.

¶ - si & uiuo charus amicis.) Post amicis nō ponemus

nemus colon punctum. Nam hyperbaton nondum finitum est, quod sexto ab hinc uersu coeperat. Est enim sensus: Quod purus ac insons sum, quod charus amicis, debeo hoc patri meo, qui horum omnium est causa.

¶ - magni

Quo pueri magnis è Centurionibus orti.

Pulchra nominũ collusio magni pueri, è magnis nati Centurionibus. Flauium autem Calculatorem sui temporis notat, aut Romanorum potius mores, quemadmodum in arte dixerat:

Romani pueri longis rationibus assentem

Discunt in partes centum deducere.

Quæ de Flauio in Porphyrione leguntur, corrupta sunt, nec à nobis restituta.

¶ - Astat echinus

Vilis, cum patera guttus.) Quidã, q̄ nimis asyndeta hæc uisa sint, legunt echino, et uilis coniungunt cū guttus. Vellem autem à commentatoribus diligentius explicata hæc nomina. In Porphyrione quædam corrupta sunt, in Acrone confusa: quippe quædam etiam falsa, ut guttus genus unguenti, cum uasis sit genus. Atqui apud me non est certũ utram lectionem magis probem. Campanam supellectilem intelligo fictilia potius, quàm ænea. Nam hic omnia humilia describit, ut patet de escis porro, cicere, & lagano.

SATYRA VII.

Hybrida quo pacto sit Persius ultus.

Hibrida quare dixerit Poëta, Acron ut minimum quinq; describit rationes: Sed scilicet foecunda est ignorantia. melior est Ratio Plinij li. 8. ca. 13. Et ex eo planum, cum is esset diuersis natus parentibus.

¶ (Sifennas Barros) Acron Sifennam Barrum unum facit, Porphyriion duos, quāquam in Porphyriione Varus legitur errore ut puto codicū. Barri meminit priore epistola ut hominis libidinosi. Mea quidem opinione Horatius Sifennam Barrū unum intellexit non duos, alioqui dixisset Sifennas Barrosq; ut egs præcurreret albis, quod & carmen patitur. Meminit D. Eras. in adagio: Equis albis præcurrere. Illud autem conuenit, quod tertio dein sequitur uersu, ab Acrone per præteritū perfectum expositum est. Sed non mirū, cum Glauci & Diomedis permutatio apud Homerum Iliados. 3. notissima, ibidem diuersa narretur. Sed elegantissimum est quod de aurea securi fabulatur idem Acron. Magis eo in loco Porphyriion placet de abruptis atq; nimis altis locis Poëtam loqui, ad quæ non facile eatur ad cædendum ligna. Deniq; quæ ad finem huius satyræ de Cuculo dicuntur, maxime intelliguntur ex Plinij libro 18. capite. 26. quæ uerba eleganter D. Erasmus tractat in Adagio, Cuculus.

SATYRA VIII.

¶ (Nam fures dextra coërcet.) Quia fustē tenens figuratur, inquit Acron. At in Priapæis falcem habere fingitur

fingitur. Quod autem post aliquot uersus de cippo dicitur: Mille pedes in fronte: ad uiam uersum intelligitur, introrsum autem trecentos. Est nihilominus longitudo secundum mille, latitudo secundum trecentos pedes intelligenda: Siquidem omni in re maiori distantie longitudo attribuitur, ut author est Ptol. li. 1. Geographiæ, ca. 6. Acron tamē contra exponit. Illud autē quod postea de luna rubente dicitur, ne foret his testis, post magna latere sepulchra, idem Acron de Veneficis intelligit. Sed quomodo ea latere uolebant, ne essent conscia? Illud Caliendrum etiam satis diuerse à commentatoribus expositum. At si dentes apposititios Canidiæ ut uetulae per iocum ac risum excidisse intelligimus, quadrat nimirū & Saganæ supposititiū crinem, quem pro naturalibus capillis accipiebat, excidisse, id quod innuit Acron. Nam quod Gibbā Porphyriion ait, nō intelligo.

SATYRA IX.

¶ Si bene me noui, non Viscum pluris amicum.

In Porphyriionis cōmentario, ut pleriq; habent codices, Tuscus pro Viscus legitur: ita ut quibusdam Tucca designari uisus sit. Sed Viscorum mentio est etiam sequenti Satyra non ita longe à fine, ut nō sit tutum quicquam mutare ad codicū, qui corruptissimi sunt, fidem. Sed & Varum pro Varium pleriq; habet codices. Verum de his duobus li. 1. Odarū diximus, ode. 24. quæ quidem scire potuimus.

Garrulus

¶ Garrulus hunc quando consumet cunq;

Et Acron & Porphyrius κατὰ τὰ ἴσθησις disjunctā dictionem quandocunq; prolatam asserunt: quid autem hoc loco significet, non explicant. Tu uide an non pro aliquando sit posita, aut quādoq;. Natiuam enim significationem hoc loco sensus uix admittet.

¶ - Quod ni fecisset, perdere litem.) In commentario Acronis, ad hæc uerba adijcitur: adesto mihi: quæ quid sibi uelint, comminisci nō potui. Continuo post, ad hæc poëtæ uerba: Et propero quo scis: omiſſa est negatio. Et legendum in Acronis commentario: Non oblitus est Horatius, q; dixit sibi uisendū esse nescio quem: Nisi aliter legerit poëtæ uerba Acron. Rursus statim post, ad illa uerba: Meccenas quomodo tecum: deest, ait: sed agit legendum. Illa autem. Nemo dexterius fortuna est usus: poëtæ uerba sunt, laudātis modestiam Meccenatis. Qui cum fortunæ beneficio potuisset longe maior esse, noluit. Cæterum Badius sæpe poëtæ uerba dat garrulo, & contra. Porphyrius admonet olim duobus punctis interſtincta fuisse, quæ sanè hodie non apparent. Verū ea omnia prosequi non est nostri instituti.

¶ - Hodie trigesima sabbata, uin' tu.

Acron quatuor expositiones hic adfert, ut est copiosus, quoties nihil certi adferre potest, quarum utinam una sit uera. Iudæi autem quomodo Næomenias dicunt, cum ea uox sit græca? Atqui hoc non mirandum, cum oppedere exponat contra pedem opponere. Badius uero sub

ro subtilius scilicet, obtemperare. Illud autem, curtis, Acron exponit, quæ pellicula imminuti sunt. Quia Moses Rex Iudæorum, cuius legibus reguntur, negligentia medicinalis effectus, & ne solus esset notabilis, omnibus circumcidi uoluit. Hec ille. Elegans sanè organum Acron per quod ueritatis lucem opprimere conatus est demon. Nota autem latinitatem siue Acronis siue impostoris alicuius, negligentia medicinalis effectus, pro, indigēs medicina: & notabilis, qui pellicula careret, atq; inde omnes ad id coactos, quàm elegās persuasio Diaboli, ut culpetur Moseos factum, quæ à Deo edoctus atq; iussus erat.

¶ Et licet antestari.

Antestari legendum, quasi ex circumstantibus aliquem testem facere, idq; auris attactæ monitione. Vide D. Erasmi in adagio Aurem uellere. Quidam temere mutauerant in attestari, parum memores et quædam alia apud ueteres ad eam esse formam, ut Anquirere apud Liuium.

¶ Sic me seruauit Apollo.

Acron hic filet. Porphyrion de Homericis sumptum testatur: allegat autem ad hoc Lucilium, quæ uerba adeo corrupta sunt, ut ego restituere nequiuerim. Cæterum locus esse uidetur Iliados quinto, ubi Apollo è Diomedis manibus eripit Aenean. Quidam ad Apollinem in iudiciali foro referunt: ad quem in ius garrulus ille ab aduersario tractus est, atq; ita liberatus Horatius.

SATYRA DECIMA.

¶ Quæ ab initio huius Satyræ octo sunt carmina,
in pleo

in plerisque libris non habentur. At ea uidentur uel Horatij uel similia eius. Ablata tamen uideri possunt etiam Poëte consilio, quod notauerat quendam ex humili genere factum potentem: cum Poëta ipse libertino patre natus esset. Legendum autem in uersu sexto Exornatus, non exhortatus: ad eum sensum quo Terentianus Chremes de Syro: adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut dum uiuat, meminerit semper mei.

¶ - nam sic

Et Laberi Mimos, ut pulchra poemata, mirer.

Si dico Lucillum ideo bonum Poëtam quod habet facetias, idem mihi dicendum est de Laberio mimographo. Hæc Acron. Quare illud, nam sic, alij non recte mutarunt in, non sic, ut Badius excudit. Acronis autem uerba hic cito, ut menti poëtae congrua, alioqui me non haberet subscribentem. Et sanè in hac Satyra aliquot locis bina, aliquot terna uidebis Acronis commentaria, aliquando contraria. Ut de Pitholeonte quem nunc Rhodium facit, nunc de Canusio, ut ipse loquitur. Item Luteum Rheni caput, bifariam exponit, prorsus contrario sensu. Priore ita. Non quia luteum caput habet (inquit) Rhenus, sed quod luteum facit ipse describendo male. Et hæc placet expositio. Altera, Luteum (inquit) ad naturam fluminis retulit, quoniam semper turbidum est, et ad uitium Alpini Poëtae. Hoc falsum est de Rheno. Est etiam contra Poëtae sensum et mentem.

¶ - Forte epos acer Ut nemo, Varius ducit.

Hoc loco

¶ Hoc loco ex Acronis commentario non facile expedies, utrum Varii molle ac facetum tribuat, an Vergilio. Doctiores autem omnes Vergilio attribuunt. Porphyrius etiam facetum exponit, elegans. Meo iudicio Vergilio dare uult Poeta naturæ illam simplicitatem, qua uehementer enituit. Quintilianus etiam pro exemplo adducit hoc ex primo Aeneidos carmen:

Miratur molem Aeneas, magalia quondam.

Sed incredibile est quam hoc loco insaniat annotator noster. Nam epodum legendum contendit pro epos: & rura pro rure. Et molle ac facetum ad Varium refert, hoc sensu: Nemo ducit Epodum s. carmen molle atque facetum ut acer Varius. Camoene gaudentes annuerant rura Vergilio. Hic uere cuculus mediæ de Epodo corripit, et magna audacia Poetae sensum inuertit, sed piget amplius de eo loqui.

¶ - & Græcis intacti carminis author.

Hoc ideo dictum (inquit Porphyrius) quia nulli Græcorum hexametris uersibus hoc genus operis scripserunt. Acron idem cum dicat, admiscet tamen alia propemodum ab his dissona.

ANNOTATIONVM GLAREANI
IN Q. HORATII SERMO-
NUM LIBRVM PRI-
MVM FINIS.

IN Q. HORATII SER.

MONVM LIB. II. HEN.

GLAREANI ANNOT.

SATYRA PRIMA.

¶ Missus ad hoc pulsus (uetus est ut fama) Sabellis.

Abellos manifeste accipit pro Samnitibus. Verisimile est enim bello Samnitico hoc oppidum à Samnitibus possessum, deinde eis pulsus, Romanos suos illuc misisse colonos aduersus Appulos Lucanosq; præsidium, ut de Luceria patet li. 9. ab urbe cond. apud Liuiũ. Id hac de causa admonemus, quod sæpe aliàs in hunc Poëtam Sabellũ exponunt Marsum nostri commentatores.

¶ Ceruius Iratus leges minitatur & urnam, Vergilius li. 1. Aeneidos uno item carmine breuiter utrũq; complexus est: Partibus æquabat iustis, aut sorte trahebat. Vt hic Horatius per leges intelligat in certis rebus latam sententiam: per urnam, in rebus dubijs. Et hunc locum recte explicuit Badius.

¶ - Scæua uiuacem crede nepoti Matrem.) At hunc non recte: Scæuam enim mulierem putauit et Nepotem generis cõmunis: cũ locus totus ironicos sit dictus ut testatur Porphyrius. Scæua autem filius matrẽ ueneno extinxit, in cuius manũ iocatur Horatius, piam dicendo, quippe Scæua non dextera, sed ueneno pugnat.

bat. Illud, mala, quod quarto sequitur uersu, Badium fefellit. Sed id uel ad dextram referri potest, uel quod malim ad cicuta. Nam cicuta nominatiui est casus, quasi poëta dicat, innocens est Scæuæ dextera, mala cicuta tollet anum uitiato melle.

¶ - & qui

Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen.

Africanum Scipionem (inquit Acron) dicit, qui Africam funditus, Numantiamq; deleuit: unde postea Numantinus dictus est. Hæc ille. De posteriore Poëta loquitur Africano Aemyliano, qui Carthaginem (non Africam ut Acron habet) Numantiamq; deleuit, Et Africanum nomen etiam adoptione habuit. Numantinus aut ubi dicatur, nō memini. Ex his autem constat Lucillum uixisse tertio bello punico: cum Ennius secundo. Et Ennium superioris Africani bella scripsisse, Lucillum priuatam uitā, in gratiā inferioris Scipionis ut puto: quod ideo admonemus, quod ferè commentatores hæc confundant. Ergo oppressa hic exponendum extincta. C. aut Lælius est, à quo Ciceronis dialogus de amicitia nomen habet, Scipioni Aemyliano amicissimus, Cos. anno ab urbe con. 414. Quo tempore multi uixere Metelli etiam consulares: de quo autem Lucillius scripserit, certum nobis non constat, de Lupo adhuc minus.

¶ Si mala condideris in quenquam carmina.

Condideris legendū secunda persona: futurū enim frequēter producitur, quāuis etiam quandoq; corripitur, uic

tur uicinitate præteriti & significatione, & terminat
 tione. Et mala pro maledica dixit, cum Horatius pro ui
 tiosa repetat, ut & Acron & Porphyrion annotarunt.
 Sed Horatij uerba post esto, incipiunt. Cæterum Badius
 hic non recte facit nouam interrogationem: Sed si quis
 condiderit bona, quid de eo? Respondet Trebatius, talis
 laudatur Cæsare iudice. Hæc ita Badius. Verum iudice
 præcedit non solum uerbum laudatur, sed etiam condi
 derit. Quod lector statim uidebit. Vltimum autem car
 men in postremis uerbis difficultatem habet: num poë
 ta de se secunda persona pro qua uis usus sit, an missus
 de Trebatio, pro frustratus positum intelligamus. Por
 phyrion etiam Tabulæ, id est, subsellia exponit, quod
 ego non intelligo: nisi ultimum carmen Trebatio poë
 tius demus.

SATYRA II.

¶ - sed quem præcepit Ofellus
 Rusticus) Recte Badius hic Acronis ineptias
 arguit: sunt enim oppido futiles. Nec satis mirari pos
 sum, quis has nugas tam eleganti poëtæ assuerit.
 Multo dignissimus erat Horatius, ut alios haberet com
 mentatores: sed hoc eius fuit fatum.

¶ Carne tamen quamuis distat nihil hac magis illa.
 Quæ hoc in loco Porphyrion adfert, impostoris ali
 cuius esse puto.

¶ Donec uos author docuit Prætorius.) Mirum
 quam

Quam hoc loco nec secū, nec inter se conueniāt Acron et Porphyrion. Acron ait Asellium prætorem designari; alios tamē Sempronium uelle. Porphyrion Plotiū Plan- cum prætorium, cui statim subnectit Rufum prætoriū. Plin. lib. x. ubi de ciconijs nihil eius rei meminit. Corne- lium tamen Nepotem Augusti principatu mortuū, scri- psisse ait Ciconias magis placere quā grues, nihil ad- dens, ipsēne primus eius rei inuētor esset, an alius q̄spiā.

¶ (Hac urget lupus, hac canis angit) Quidam ad animalis naturam referunt: sed uidetur Horatius ad Lupum Rutilium, de quo priore Satyra: & Auidienū Canem, de quo hic, retulisse, per Rutilium uoracē ac lu- xuriosum, per Auidienum sordidum innuens.

¶ In neutram partem cultus miser.

In neutram partem, hoc est, neq; sordide, neq; nimis splendide: hoc recte Badius. Sed illud, miser, pro misere uel anxie positum uidetur: ut, misere amat. Est enim mi- sere cultus luxuriosus in unam partem: sordidus in al- teram morose, atque etiam misere. Porro luxuriosi ex- emplum uidetur Albutius seuus in seruos, quod in con- uuijs apparandis non satis festinarent, muniaq; obi- rent, quæ illis ipse iniunxisset. Auari autem ac sordidi exemplum Neuius, qui cōuiuis unctam, id est, sordidam præbebat aquam.

¶ Rancidum aprum antiqui laudabant.

In laudabant argutia est: laudabant (inquit) non quia nasus illis nullus erat, id est, non q; ignorarent ran-

cidā esse factam ex conseruatione longiore. Sed credo
hac mente. &c.

¶ Non ego, narrantem, temere edi.

Acron cum paulo ante proscriptum fecisset Ofellū, et
ab initio Stoicum quendam philosophum, hic concionan-
tem tamen recte intellexit. At cui connectat aduerbium
temere, dubitauit. Ego ad edi referendum puto, non ad
narrantem. Et narrantem uidetur παρατατικῶς ad
modum græcum: latine enim uix ita inclusis. Et noui
recte dixit repetendum esse Acron.

S A T Y R A . III.

¶ - Postquam omnis res mea Ianum

Ad medium.) Iani statuæ tres erant (inquit idē)
ad unam illarum solebant conuenire creditores & fœ-
neratores, alij ad reddendum, alij ad locandum fœnus.
Hæc ille. Porphyriion aut ait, omnes ad Ianum in Basili-
ca stabāt fœneratores. At lib. 1. epist. 1. & Acron & Por-
phyriion fatentur duas esse ad Basilicam Pauli. Verū quæ
Horatius medium ait, uidentur fuisse tres. Meminit Cice-
ro ad finem li. 2. Officiorū. Sed toto hoc genere de quæ-
renda, de collocanda pecunia, etiam de utenda, commo-
dius à quibusdam optimis uiris ad mediū Ianum seden-
tibus, quàm ab ullis philosophis ulla in schola disputa-
tur. Vbi male legitur ad mediū ianue, ineptiusq; ab cō-
mentatoribus in hemicyclo exponitur. Hunc locum pri-
mus eruit nobis D. Erasmus Roterodamus, uir natus ad
hoc, ut

hoc, ut errores ex optimorum auihorum libris tollat, quemadmodum monstra ex mundo Hercules.

¶ Cum Ilionam edormit.) Quæ hic Acron adfert de Iliona, ut loco fratris, filium posuerit, ita ut Polymnestor deceptus filium trucidauerit, abs quo conficta sint, imò à quo recepta, mirari satis nequeo. Ego fabulæ nomen Ilione fuisse puto, & Fusium uel eius, uel Hecubes personam, Catienum Polydori obtruncati egiisse. Quod ex hoc carmine apparet, quod in Acronis commentario citatur: Mater te appello, soror ó surge & sepeli me: in Porphyriionis commento aliter legitur, quasi octonarius Iambicus. Sed non solum ibidem hic est error. Ea omnia sanare nec possumus, nec nostri est propositi.

¶ Nescio an Anticyram.) Multum Anticyræ (inquit Acron) dandum est auaris: quasi Anticyra herba sit, quod planè puto illum existimasse: quippe qui paulo post dicat: posuit aut Anticyram pro medicamine. Simile est quod paulo post exponit: Dare centum, id est duascentas libras, nouem modios grani. Hæc ille. Quis pateretur hæc à puero, si quem quis audiret ita delirantem? Nunc æditis libris in authorem tam uetustum ac elegantem taleis nugas pro enarrationibus legimus.

¶ - Is intestabilis & sacer esto) Intestabiles (inquit Acron) appellabantur, quorum testimonium nõ ualebat. Porphyriion aut, Antiqui eos (inquit) quos in testimonium dimitti nolebant, intestabiles uocabant. Hæc ille.

Multa similia Iurisperiti. Badius autem intestabilis exponit, id est, testamenti expers, & rerum mearum: idque propius uero hoc loco. Non possum autem satis mirari insignem impudentiam nostri annotatoris, qui tres dictiones ex una facit, stabilis in te: et ambo nominatiui casus censet. Præterea post uestrum, adijcit aut, contra & sensum, & mentem authoris. Huic tam audaci corruptori modestius quàm oportuit respondit Badius, Ideo ea repetere super sedebimus.

¶ - quorsum insanus? quid enim Ajax

Fecit?) Badius putat hæc Agamemnonis esse uerba: at ego puto plebeij, qui dicat Agamemnoni: quo genere insanix laborauit Ajax qui eum insanum appellas, cum tu sis non minus insanus? quod statim probabit.

¶ - ac Thusci turba impia uici.) Mira est contentio authorum de hoc uico, ubi, & qua parte ciuitatis, quando ceperit, & quare eius turba hic impia dicatur, quos omnes componere non est nostri instituti. Hoc autem risti, quod Annii quidam Viterbiensis, egregie stomachatus est in Liuium, & in Dionysium Halicarnasum, sub Romulo, authore Varrone, non sub Porseta, huius uici nomen fuisse, ut illi uoluere, contendat. Deinde turbam impiam dici, quod patriam reliquerint, alioqui religiosissimos: quasi poeta, non sua respexerit tempora: & à septingentis annis mutatio mira fieri potuit: nimirum ut tota Roma mutata fuerat ex sobria in ebriam, ita et uicus hic ex religioso in impium. In Acronis uero commentarijs Aricinis legendum, pro Hercinijs.

Sume

¶ Sume tibi decies, tibi tantūdem, tibi triplex.

Vt in decies intelligimus centena millia HS., ita in triplex intelligo tricies centena millia HS. hoc est, ter decies, siue ter tantum quantū uel uenatori, uel piscatori. Ratioq; subiungitur: Vnde uxor media currit de nocte uocata, uel citata, ut Porphyrius legisse uidetur. Badius hæc exponit quasi idem sit tricies HS. & triginta sestertia: item decies HS. & decem sestertia: cum Budæus, ingens Gallie nostræ ornamentū, hæc in immensum differre non minus luculenter quàm erudite ostenderit.

¶ Quid? cum Picenis excerpens semina pomis.

Inter Picenum & Picentem hoc interest, Picenū uas dicimus, Picentem, hominem. Hæc Acron: quæ ego corrupta puto. Picenum enim regio est prope Umbros, Anconam usq; tensa. Picentes uero uicini Lucanis ac Hirpinis, ab alteris originem duxere, ut Strabo author est libro quinto ad finem.

¶ - atq; ignem gladio scrutare.

Pythagoricum est, inquit Porphyrius. Desiderius Erasmus Roterodamus trifariam hoc ab authoribus magnis usurpatum docet in Adagionum uolumine, ubi de Pythagoræ Symbolis. Cæterum Poëta hoc loco ut ostendat amatorem insanum magis puero ædificante casas, hoc ait, Pueri lusum, stultum illum quidem, sed innocuum, neque quicquam periculi aduehentem: Amatoris autem stultitiam sepe cruorem adducere, sepe etiam ad crudelitatem prouocare: id quod & de

Mario continuo probat. Præterea Ceritus nomen quidam ἀπὸ τῆς κέρρατος deductum putant, Sed ego malim cum Nonio dictum asserere, Cerritum quasi Cerritum, id est Cereris ira percussum, atq; ideo primam longam, ut in ferrem pro fererem.

¶ Chrysippus ponit fœcunda in gente Meneni.

Menenius (inquit Porphyrion) fuit illis temporibus insanus uel certe plebeius, qui tamen uideri uoluit à Menenio illo, qui senatum et populum in gratiam reduxit. Hæc ille. Significat igitur Menenium in hoc stultum, & altioris originis esse uoluit quàm erat. locus autem in Porphyrione corruptus erat.

¶ Stoice post damnum sic uendas) In, sic, uideatur esse argutia, q. d. ita precor ut omnia uendas pluris, modo mihi dixeris qua labore stulticia, ut sic te Diua potens Cypri. deinde satyrica reprehensio in, post damnũ.

¶ Aedificas, hoc est longos imitaris.

Insaniam ostendit quod ædificet, deinde quod breuis longos imitetur, innuit pauperem illum uelle æquare se diuitibus, quod etiam insanie genus non uulgare, etiamsi frequentissimum uulgatissimumq;.

¶ Maior dimidio.

Quidam putant hæc Pulli respondentis uerba esse, qui dicere uelit matri uitulum dimidio maiorem fuisse quàm ipsa esset cum se semel inflasset, sed mihi continuatus uidetur sermo matris, quasi quæ putet immane monstrum quod dimidio maius esset quàm ipsa inflata: ita enim

enim ipsi uisum est, & procedit optime iocus apologi ad pusilli hominis existimationem, quam de se concipit.

¶ Non dico horrendam rabiem.

Mira loci huius uariatio tum lectione, tum expositione: quidam dicam pro dico legunt, quidam desine, quidam desino, Ceterum multæ expositiones esse possunt, est tamē uelut duorū concertantium ac conuitantium sermo, ita ut prope simul loqui uideantur. Damascippus igitur rogatus, egregie Horatio Stulticiam obijcit, quod ædificet, quod carmina faciat, quod cultum censu maiorem ostendet, Deniq; quod & in amorem furiat. Horatius contra, Damascippū admonet ut suis se teneat, adiecturus fortassis aliquid, nisi Damascippus obturbasset. Tandem Horatius tanquam offensus ac iam abiens, pronuntiat Damascippum maiorem esse stultum. Quidā etiam hæc uerba, non dicam horrendam rabiem, ita intelligunt quasi dicat, horrendam rabiem obticeo, quia desino, Sed cultum maiorem censu, mille furores puellarum puerorūq; dicam. Potest etiam, iam desine Horatius, ut interturbans dicere, ut reliqua omnia interturbantur.

SATYRA QUARTA.

¶ - nanq; marem cohibent callosa uitellum.

Obscure est hoc dictum, Acron exponit marem, id est fortem, durū, noster annotator pro meliore. Sed sensum tamen non explicant. Propius uero uidetur, quod Badius ait, marem uitellum, unde masculus nascatur si sup
E S ponatur

ponatur, & cohibent pro, in se tenent. Illud callosa maxime explicatum hoc loco uelim: nam callos multos habentia non satisfacit ad sensum eliciendum.

¶ & quibus asis

Languidus in cubitum.

Hæc uerba coniungenda sunt, nec distinguenda post asis. Assos enim quosdam cibos ita aliquando placere ait, ut languidum conuiuam rursus excitent inuitentque ad edendum, qui iam ad nullum cibum amplius surrecturus uidebatur. Languidus igitur, hoc est satur, & reponet, id est rursus se erigit à thoro, ut comedat. In Umber autem alia incipit præceptio. Badius sequentia recte exposuit, contra insignem nostri annotatoris impudentiam & hallucinationem, quæ Umber hoc loco hominis non a pri epitheton esse existimauit. Sed illa priora male disiunxit idem Badius. Nam post asis colon posuit, & sequens carmen sequenti de Apro præceptio connexuit, quod non placet.

¶ Vineæ summittit capreas non semper eduleis.

Capreas pro hædis exponit Porphyrius, si codex non errat, quod equidem suspicor, quemadmodum & paulo ante corrupta sunt quæ de Vitelli genere, & fungis scripsit, ac de nutricum Peloridumque comparatione. Cæterum si ob uites Baccho caper omnibus aris cæditur, ut est apud Maronem, non uideo, quomodo hic locus de animali intelligatur.

¶ Venucula conuenit ollis.

Plinius

Plinius li. 14. ca. 2. Venuculam uocat ollis aptissimam, alludens ad hunc Horatij locum, ut opinor. Cærum de alece et eius generis alijs quæ paulo post hic Poëta numerat, uide eundem Plinium li. 31. ca. 8. Horatius genere neutro usurpauit ut Plautus. Sed Plinius fœmi-

¶ Ten' lapides uarios lutulenta radere.

Badius de lapidibus in poculis intellexit, et palmam de manu. Porphyrius de marmore dictum scribit. Vnde non dubito pro uarios, legendum parios, ut admonuit nos D. Erasmus Præceptor noster. Et palmam de scopis intelligendum. Et est sensus elegans ad illud: immane est uitium dare millia terna Macello.

¶ Angustoq; uagos pisces urgere Catino.

Sic non decere ait pulchra sedilia sordidis commaculare scobinis & Tyriis uesteis dare circum illota toralia. Quare cum Porphyrius hic sensus de marmoribus intelligendus, non de lapidibus in poculis.

SATYRA QUINTA.

O Lærtiade quicquid dicam aut erit aut non.

¶ Post non, distinguendum, & à sequente uersu noua sententia incipienda. Badius non attētus ad munus hoc ab Ioue Tiresiæ datum, etenim pro certe exponit, quasi aduerbium sit, & nō potius coniūctio rationalis, & magnus Apollo non donat diuinare mihi, contra authoris & sensum, & mentem. Notum est ridiculum hoc Tiresiæ uaticinium apud omnes.

ergo

¶ - ergo nunc Dama sodalis.) Omnino Dama legendum, ut in codice Aldino habetur. Annotator noster hoc in loco rursus ostendit se nullius esse iudicij nuzgatore, cum uelit legendum esse, clama. Sed quia huic Badius satis respondit, nos omittimus.

SATYRA SEXTA.

¶ Si ueneror stultus nihil horum) Veneror pro honoror exponit Badius, non recte meo iudicio: honoro tolerabilius esset. Sed quidam suspicantur legendum, uenior, non ueneror. Idq; etiam placuit D. Erasmo. Denormat autem, uersu sequenti & Acron, & Porphyrion legunt, quod item placet.

¶ Matutine pater, seu Iane libentius audis.

Pudet me legere quæ hoc loco narrat Acron: adeo ineptit. Et septimo deinde uersu: Interiore diem gyro, exponendum, breuiore supra horizonta, uel supra terram circulo. Badius de epicyclo intellexit, quasi sol etiã epicyclum habeat. Acronis commētarius hoc loco quid dicat uix intelligitur.

¶ De re communi scribe magna) Recte Badius hunc uersum restituit: De re communi & magna scribe atq; nouate. Somniauit hoc quoq; annotator noster, sed assequitur, ut solet, & recte reprehenditur à Badio.

¶ - ad puteal cras) Porphyrion in Epistolam uicesimam libri primi: Puteal (ait) Libonis, sedes prætoris fuit prope arcum Fabianum, dictum q; à Libone illic primunt

primum tribunal & subsellia collocata sint. Dionysius lib. 3. sub finem, ubi de Neuiio Actio (ita enim ipse nominat) eius columnam ante curiam prope sacrum templum fuisse scribit, parumq; ab eo distantem aram, cui cos ipsa, & nouacula insculpta sint. Locum autem à Romanis Puteum uocari, meminit & Cicero de Diuinationibus. Sed de his satis.

¶ - noster ludos spectauerat) Hic noster annotator Landinum irridet, quod coniunxerit, noster filius fortunæ: nec tamen ipse explicat sensum. Acronis enim uerba hic non satisfaciunt lectori. Sed hoc uult dicere poeta: Quoties Meccenas uel ludos spectauerat, uel unquam luserat, omnes statim dicebant me fortunæ filiū, nescientes Meccenatem me non uti nisi ad ludicra, non ad seria. Atq; hic sensus etiam placuit D. Erasmo. Badius non multum aberat à scopo, sed illic non permansit.

¶ - simul domus alta molossis) Simul pro, statim ut, more huius poetæ, & multorum aliorum authorum accipitur. Badius exponit pro pariter. Molossis autem Epiroticis canibus recte idem exponit, quod Acron male pro Creticis extulit.

SATYRA VII.

¶ Nō dicet hodie quorsum hæc tam putida tendat. Quidam tandem legunt pro tendant. Cæterū Acron ait Horatij esse uerba, cum possint etiam serui esse, tanquam mirantis heri silentium.

Etenim

¶ Etenim fateor me dixerit ille.

Quasi Horatij uerba sunt, inquit Acron. Porphyria autem ait, seruum hoc dicere sub Horatij persona, quod mihi quoq; probatur. q. d. seruus, tanto melior sum te, quod fatear meum peccatum, cum tu hoc non fatearis, imò uerbis decoris obuoluas uitium.

¶ Peccat ne superne) Porphyria exponit, quia superior peccat. Ladinus, quasi leuius. D. Erasmus putat superne pro externe positum. q. d. non peccat palam. Et sane poeta conatur ostendere mulierem imbecillitate, non deserta opera peccare.

¶ Quis nam igitur liber) Acron ait esse Horatij uerba. Sed possunt etiam serui Dauis esse, tanquam secum raucinantis apud herum. Neq; enim herus nunc tam placidus est ut ab Dauo doceri uelit. Quippe qui paulo post & lapidem & sagittas postulet.

¶ Vel cum pausiaca torpes insane tabella.

Pausae pictoris meminit Plinius libro. 21. cap. 2. Porro quae sequuntur uerba ambigua sunt, Quod quidam Fuluium Rutubam ac Placideianum gladiatores fuisse existiment, quos in pariete pictos Dauus aspexerit, quo sensu Acron uidetur exposuisse illud, contento poplite. Alij hos tres pictores fuisse eius temporis putant, quorum picturam sit ammiratus Dauus. Causam addunt, quod antea Pausiae fiat mentio ueteris pictoris, nunc horum ut nouorum. Et sane laudem annexam habet haec pictura. Pausiae nullam, nisi quod uetusta sit. Vnde egregie seruus

seruus Heri iudiciū irridet, cum non omnino uetera sint meliora. Contento autem poplite intelligo satyricos aut iocose dictum in Placideianum, contractum altero crure. Badius separat Placideianum in aduerbium placide ac lanum, Cui ego non subscribo.

SATYRA VIII.

¶ Alcon chium maris expers) Ergo expers (inquit Acron) quod per terram, non per mare aduectū est, Quasi ex insula uinū illud uolauerit scilicet. Rectius Badius hoc exponit, maris expers, id est, nō habens corruptionem aut admixtionem aliquam ex mari.

¶ Summus ego, & prope me Viscus.

Conuiuas octo nominat Fundanius, se in summo, ab altero autem latere Viscum, & Varium, & Vibidium cū Seruilio Balatrone. Ab altero rursus latere Meccenatē cum duobus umbris Nomentano ac Portio, è quibus Nomentanus supra Meccenatem sedebat, proxime Fundanium, ut ex sequentibus clarius patet, quippe qui Fundaniū gula mysteria tam anxie doceret. Quare ego distinguendum puto post Vibidius. Nam sequentia, Quos Meccenas adduxerat umbras, de Nomentano ac Portio intelligenda, non de Seruilio ac Vibidio, etiamsi in Porphyrii commentario aliter legitur: ea tamen corrupta sunt, ut nostri habent codices.

ANNOTATIONVM GLAR.

IN II. SERM. FINIS.

EPISTOLA PRIMÁ.

¶ Est quodam prodire tenus.

St, Landinus exponit pro licet, quod proe-
batur: quodam aut magis placet propter
tenus, quam quoddam, ut habent impressi
libri. Quiddam propter idem tenus, locum
hic non habet. Proximo autem uersu legendum genere
masculino, miseroq; Cupidine, authore D. Erasmo proe-
ceptore nostro. Apud hunc enim poetam haud aliter
reperias ut puto.

¶ (Quis circum pagos, &c.) Tria haec carmina
interrogatiuum habent punctum ad finem, non in me-
dio secundi post olympia. Est autem sensus, pugiles exi-
gui, nempe circa pagos & compita, ne utiquam contem-
nerent, imò cuperent coronari in Olympicis, si qui-
dem spem haberent sine puluere, hoc est, labore, dulcem
se posse palmã acquirere, hoc est uictoriam, At illa absq;
labore nõ contingit, Qui igitur nolit sudare, ut humiles
pugiles, nõ potest sperare uictoriã in Olympicis, Ita tu
quoq; qui non uis discere et audire, Ne cures ea, quae stul-
te miraris & optas, nunquam speres animo te quicto cu-
pidinibusq; uacuum, ullum reportaturum triumphum.
lachrymos

¶ - lachrymosa poemata Puppi.

Quæ Acron de poeta Puppio scribit placent, quæ autem alij de puppi altiore naus parte adducunt, inepta sunt. Verisimilius est, eos qui in quatuordecim primis sedebant ordi. ibus, quia propiores theatri pulpito erant, facilius audire potuisse Poëtarum fabulas: per transitū autē notat Puppiū, ut inter miserabiles Poëtas, qui tamen sæpius aui. ius à populo audiebantur, ¶ boni Poëta, Propterea non tanti esse eo in loco sedere, ut ideo rem male facias. Quæ uero Acron citat carmina Trimetra sunt Iambica hoc modo:

Elebunt amici, & morte bene noti mea.

Nam Puppius me uiuo lachrymatus est.

¶ Cras ferramenta Teanum.

Teanā (inquit Acron) ciuitas est certe abundans optimis fabris, & sartoribus. Hæc ille. Miror quis hæc ita assuerit, cū Teanū Sidicinorū sit oppidū in Campania: & aliud item in Apulia. Idem paulo ante censum equestrem quadringentorū milliū æris ait, cū Porphyriō censum equestrem faciat quadringentorū sestertiorum, ut omnes alij classici. Illud autem, cras, Badius exponit postridie quàm Baias aduenerit, quod mihi non probatur, sed indefinitum puto, pro breui tamen tempore.

¶ Ad summam sapiens uno minor est Ioue, diues.

Vno Ioue Acron bifariam exponit, uel quia moritur uel quod in cælo nō est: Badius autem, quia smortalis est, & aegritudinibus subiectus. Ego credo dictū, uno

loue minor, q. d. omneis alios uel superat uel æquat.

EPISTOLA IIII.

¶ Scribere quod Cassi Parmensis.

Quæ hoc loco de Cassio scribunt & Acron & Porphyrius haud scio quàm probem. Ego propèmodum adducar ut credam de eo Cassio Horatium loqui, de quo Satyra ultima libri prioris sermonum, Vbi Poëta Heruscum uocat, quod hi duo Parmensem exponunt.

EPISTOLA QVINTA.

¶ Vina bibes iterum Tauro diffusa.

De T. Statilio Tauro hoc intelligo, qui Cos. primum fuit Anno ab urbe cond. 728. cum Cæsare Augusto. Cæterum iterum Consulem, alicubi subrogatum puto. Nam in Catalogo non refertur.

EPISTOLA SEXTA.

¶ - eget æris Cappadocum Rex.

Philippus Beroaldus multis uerbis ostendere conatur per Cappadocum regem non intelligendum Cappadociae regem, sed pro eo qui maximam habeat familiam seruatorum. Et sepe apud luculentos scriptores, atq; adeo apud hunc Poëtam Regem pro diuite usurpari. Hæc ille. quæ si ita habet quomodo intelligemus diuitem, qui eget æris? Mancipius, inquis, diues erat, non pecunia: atqui hoc non uidetur uerisimile: magis autem credibile est Regem Cappadocum populo abundasse, non etiam pecunia, quod etiamnum nostra ætate pluribus Regibus accidit. Ideoq;

Id. eoq; in Cappadocum regem Poëta scomma potius crediderim, quod ea tempestate Romæ bene licebat.

¶ - & cogat transpondera dextram Porrigere.

Pondera (inquit Acron) lapides qui porriguntur per uias, uel qui per latera expositi altiores sunt, & est sensus, qui manum porrigant transituro. Hæc ille. Sed uerba sunt obscura. Landinus exponit, trans pondera id est trans turbam quæ se obijcit, quæ pondus affert transmissæ dextræ. Sed neq; hæc uerba intelligo. Vterq; sanè ad hoc tendit ut nomenclator ille cõductus sit, qui uiam domino faciat per turbam. Badius cum præcedentia exposuisset de suffragijs extorquēdis, cum ad pondera deuentum est, trans pondera exponit, id est, trans molem densæ turbæ, aut trans pondera lapidum in uia iacentium. Itaq; nec ipse mihi uisus est intellexisse. Ineptissimum autem est quod annotator noster exponit, & cogat, inquit, dextram scilicet clientum uel subditorum transporrigere pondera, id est grauia munera ac dona. Sed ut tandem desinam, hoc loco læuum non seruum legendū est; ut seruum nomenclatorem intelligamus, qui Domini læuum fodiat latus & cogat Dominum transseuntibus porrigere manum etiam transpondera, quæ aliquando in uia transeuntes separant: dicens hæc uerba: hic multum in Fabia gente ualet, ille Velina, ergo manus ei præbenda. Hæc ex D. Erasmo, ut pleraq; alia.

EPISTOLA X.

Et male perrumpet furtim fastigia uictrix.

¶ Badius mala legit, exponitq; uiolenta. Sed idem uestigia, non fastigia habet. In codice item Landini uerba fastigia inuenio, at sensu non minus obscuro. Alij male ad uictrix referunt, ut male uictrix pro pertinaciter uictrix dicta intelligamus: & fastigia, ad fastigia legunt, ut sit sensus, quantumuis recuruemus arborem (nā inde est sumpta metaphora) ipsam tamen contra quam uolumus, ad fastigia peruenire.

EPISTOLA XII.

¶ Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest. Variè hoc & distinguitur, & intelligitur: quidam post bonis, quidam ante distinguunt. Sed certe omnis ambiguitas est in duabus his uocibus, annona & bonis. Nam annona amicorum intelligi potest, uel quemadmodum Plautus in Trinummio ait: Neq; quicquam hic uile nūc est, Nisi mores mali: uel pro prouentu amicis proponendo. Ita bonis ambiguum, uel uiris, uel sumptibus: ac ex his ut minimum quatuor sensus elicere non erit difficile ingenioso lectori. Et habet hic poëta quædam talia, ut antea sæpe admonuimus, ubi Grammatici rixentur.

EPISTOLA XV.

Si ulla alia inter Horatij Epistolas intellectu difficilis est, certe hæc una est: et haud scio quàm bene ab expositoribus percepta: nam male expositam, non est dubium. Hyperbaton ab initio eius ad finem admonent: sed hoc quoq; admonuisse oportuit, quoties in medio repetendum

tendum. Poëta cum prius uel Cumas uel Baias lauatum
 iret, ut ad loca consueta & nota omnibus, nunc Medici
 Musæ usus consilio, mutare uult locum, & uel Velia, uel
 Salerni lauare. Vallam igitur rogat, ut eorum locorum
 peritum, de cœli qualitate Velia & Salerni. Causam
 autem cur quærat adnectit: Quia mutandus locus est,
 & equus præteragendus diuersoria nota. Hoc etiã sci-
 re cupit, utro in loco maior rerum copia, ac salubrior:
 qđ Porphyrion de Baijs ac Cumis intellexit: quasi poë-
 ta eò ire cupiat: Ego uero de Velia ac Salerno eũ loqui
 intelligo, quod sequentia omnia planè ostendunt: Tra-
 ctus uter plures lepores: & utra magis pisces.

EPISTOLA XVI.

¶ Hæc epistola uidetur uelut appendix præceden-
 tis. Nam penultimus uersus apostrophen habet ad Val-
 lam. Proscindit autem satyrice Menium, quem eundem
 esse Porphyrion credidit, de quo Satyra. 3. libri primi
 Sermonum: Menius absentem Nouium dum carperet:
 Cui ego planè subscribo, ut in primã Satyram eiusdem
 libri annotauimus.

¶ Hic ubi nequitia fautoribus, & timidis nil.

Quidam timidis mutauerant in tumidis, quod non
 quadrat. Nam erant olim Parasiti quidam etiam Syco-
 phanta. Describit aut̃ Menium uoracem, sed aliud atq;
 aliud sentientē, ut uel abiectis ac uilibus cibus uel splen-
 didioribus utebatur. Illud etiam Aldinus codex muta-
 uit, si

uit, si qui comedunt bona, in bene: Cum Menius dicat se non mirari, si qui comedendo absumant bona. Atque ita etiam legit D. Erasmus, & Badius, quanquam Badius duodecimo huius epistolæ uersu Bestius legit, pro Menius, non recte ut puto.

EPISTOLA XVII.

¶ - Augusti laudes agnoscere possis.

Hæc uerba si enuntiatiue legantur, hoc sensu dicuntur, ut non dubitet Poëta cantatissima carmina etiam Quintium de Augusto, nõ de se dicta intelligere. Si autem interrogatiue, ut legit Porphyrius, agnoscere pro sibi adscribere sumptum uidetur. Et ad hæc quidem uerba retulit Poëta quæ tertio deinde ponit uersu, Responsões ne tuo dic sodes nomine: q. d. ad Augusti laudes si les & bene, hic fortassis non siles, quanquam uane item: qui enim tibi hodie laudem illam tribuit, cras demere potest.

EPISTOLA XVIII.

¶ - Ferentinum ire iubebo.

Liuius libro primo aquæ Ferentinæ meminit, libro secundo capitis ferentini, At libro. 7. Ferentinũ Herniacorum oppidũ facit, quod captũ à Romanis paulo ante singulare T. Manlij Torquati cum Gallo certamen scribit. Plinius. li. 3. ca. 5. Ferentinum inter Hetruriæ oppida prope Fesulas ponit: paulo post Ferentines ex agro falerno numerat. Strabo li. 5. Ferentiũ in uia Latina posuit.

suit. Quod si uerum est, haud dubie de Hernicorum opido loquitur hic Poëta. Badius Thuscum Ferentinum in uia Latina ponit, Sed errat.

EPISTOLA XIX.

¶ Brundusium Numicimelius uia ducit an Appi-Contentionis de lana caprina duo uidentur exempla à Poëta posita. Alterum de gladiatorum præstantia, alterum de meliore itinere uel Numicia uel Appia uia. Straboli. tres numerat uias Appiam, Latinam, ac Valeriam, quarum Valeria in Marsos ducit. Relinquitur igitur ut per Numitiã uiam intelligamus Latinam, etiamsi non liqueat cur ita dicatur. Nam à Numico siue Numicio fluuio, mi syllaba longa est, quæ hic corripitur præter consuetudinem & huius & aliorum Poëtarum: Quamquam exempla Poëtae eiusmodi sint, ut facile etiam circa ipsa grammaticis de lana caprina contentio incidere possit, quale est de Docilis & Numico, altero, proprium ne sit an adiectiuum: altero, corruptum ne an licentia usurpatum.

EPISTOLA XX.

Longa est Acronis nostri ab initio huius epistolæ præfatio. In qua inter cætera hæc ait: trahens occasionem ipse Cratinus ex Homero & Ennio: Quasi uero Cratinus, quem Græcum fuisse opinor, Ennium legerit. Paulo post Catonem Uticensem ait Cos. Romæ

norum in tonsa barba & capillis mansisse, ut terribilior appareret hostibus. Vtrunq; demiror ubi Acron legerit, & Cos. fuisse, & ea de causa barbam nutriisse.

¶ Decipit exemplar uitij imitabile.

Manifeste amphibolon protulit. Intelligitur tamen. Illud autem quod statim sequitur, lectione uariatum inuenio. Nam pro quod si, alij legunt quid si, & carmen totum sequens interrogatiue, quod tamen enuntiatiue quoq; legi poterat. Item post aliquot uersus: Hunc ego non alio dictum prius ore latinis: Porphyrionis commentarius de Architocho exponit, sed corruptum arbitror. Badius recte de Alcæo exposuit.

EPISTOLA VLTIMA.

¶ Aut fugies Vticam, aut uinctus mitteris Ilerdam.

Ac per hoc (inquit Porphyrion) bellorum ciuilium causa ad huc illic Romanum exercitum detineri significat. Hæc ille. Quæ quàm uera sint non uideo. Nam non uennio ante, finis bello ciuili impositus erat ab Augusto, nisi ob timorem rursus nascentis belli illic detinebantur, quod uidetur uerisimile.

¶ Me quater undenos sciat impleuisse decembres.

Hi Coss. fuere Anno ab Vrbe Cond. 733. de quibus si subtraxeris annos .689. quando L. Manlius Torquatus cum L. Aurelio. Cotta Cos. fuit, & quando natus est Horatius, ut li. 3. Carminū ipse cecinit Poëta: O nata me cū consule Manlio, relinquuntur anni. 44. etas Horatij.

Finis Annotationum in primum Epistolarum.

IN Q. HORATII EPI

STOLARVM LIBRVM II.

HEN. GLAR. ANNOT.

EPISTOLA AD AVGVSTVM.

¶ Scriptores trutina.

TN eadem etate (inquit Acron) quia Græci poëte antiquiores sunt quàm Latinis. Quæ uerba sensum non explicant. Melius Porphyrion, eadem trutina, exponit, eodem examine. Et ad illud: Venimus ad summum fortune: ita idem Porphyrion ait: Nō habet (inquit) quod nobis amplius fortuna iam præstet, ergo & perfecti poëte sumus: sed hoc intelligi, quàm dici à se maluit. Hæc ille. Alijs poëta per ironiam loqui uidetur. Sed ex Porphyrione hoc eum dicere puto: Si alijs in artibus uincimus Græcos, postquam uenimus ad summum fortune, uidetur hoc etiam de poëtis, aut de poëmatis: sed Populi Romani iudicium in hoc falsum est.

¶ - memini quæ plagosum mihi paruo Orbiliū.)

Hic Seruius apud Acronem, apud Porphyrionem Sæuus dicitur: Sed poterat hoc errore librariorum accidisse. Badius autem in commentario suo, q; coniunctionem male legit pro quæ relatiuo, cū tamen alioqui Horatii carmen recte excudisset.

¶ Quatuor, aut plures aulae premuntur in horas.
 Hæc uerba prioribus annectit Acron, & postea eum
 secuti Landinus ac Badius. Ad tres uel ad quatuor ho-
 ras (inquit Acron) populus intentus erat, dum poetæ re-
 citant carmina in scena: post uero uulgaris populus, qui
 potius delectabatur ludis quam carminibus, exorabat
 magistros bestiarum, ut adducerent in theatrum, aut ur-
 sum, aut leonem, Hæc ille: Cū poeta hoc dicere uelit: Dū
 populo bellorum simulachrum, aut pompa triumphalis
 ostenditur, quatuor horis non fatigari: at si comœdiam,
 longe citius.

¶ Accersas & egere uetes.) Quod de accerso ac
 eius deriuatione ait Acron, etiam alij tradunt: de arcesso
 autem Priscianum allegat, ut mihi nō sit dubium longo
 post Porphyrionem tempore uixisse Acronem, quanta
 quam certum tempus scire non possumus.

¶ - Incultis qui uersibus & male natis.
 Porphyrion, si codex nō fallit, supplet pro, ut sit, pro
 incultis uersibus: cum sit datiui casus. Dicimus enim, ti-
 bi refero acceptum. Philippæos aut̄ intelligit numisma-
 trium ducatorum hodie.

¶ Bæotum crasso iurares aëre natum.
 Crasso aëre legendum existimo, nō, in crasso: Et Bæo-
 tum accusatiuus est, non genitiuus pluralis. Alexandri
 iudicium de pictore ac sculptore probat poeta: de Che-
 rilo non item. Quod si (inquit) Alexander ad eum mos-
 dum præcepisset de Cherilo, ut nemo alius præter Che-
 rilum

Nilum ipsum describeret, merito iurares Alexandrum
 natum Bœotum crasso aëre. Sapiens ille annotator, de
 quo nunc toties, longum hic commentus est commentū,
 in quo si uspiam alibi, certe hoc loco ostendit se glorio-
 sulum ac nullius iudicij. Putat enim Bœotios nequaquā
 stupidos ac hebetes dictos: & illud, crassum aërem, de
 quibusdam Bœotijs, non omnibus dici posse. Quasi qui
 dicat Bœoticum ingenium pro stupido, is omnes Bœo-
 tios stupidos uocauerit. Sed mirum hic Bœotijs timuit:
 cum Βοιωτιδῶς v̄d̄e etiam in prouerbium uenerit. Et
 Plutarchus ipse Bœotius, quiduis potius quā stupi-
 dus, hoc referat: & Pindarus in Olympicis Bœotice
 suis meminerit pro homine stolido. Idem annotator
 negat Bœotos dici, sed Bœotios, cum Homerus ubique
 Βοιωτῶν uocet, quos alij Βοιωτῖδῶς. Nec simile est,
 quod ille de Brutijs ac Heluetijs adducit exemplum: ne-
 mo enim hos Brutos uel Heluetos uocat. Ineptissimum
 autem est de Boetho quodā poëta intelligi, de quo Stra-
 bolib. 14. differit: cum Βοηθῶς prima syllaba sit corre-
 pta. Sed multis argumentis colligo hunc nescisse græce,
 qui tamen in hunc poëtam censuram adeo acrem insti-
 tuit, ut multos Aristarchos uicerit.

¶ (Ne rubeam pingui donatus munere.) Cū dicit,
 pingui, ridet. Ego, inqt, nolim decorari turpibus uersi-
 bus, ne pingui. i. stolide cōposito munere donatus rubeā,
 & cū meo scriptore, hoc est laudatore deferar in uicum
 uendentē thus, etc. multo porrò minus tu ó Auguste id
 uoles.

Epist

EPISTOLA AD FLORVM.

¶ Argilla quiduis imitabitur uia.

Imitabatur (inquit Acron) quidam imitabitur les-
gunt, deest à puero alienum, melius ergo legimus imitab-
beris, & quæ sequuntur. Si Acron hæc, quæ hic adeo con-
fusa narrantur, ita scripsit, non uideo quid de eo dice-
re debeam: sed temporum iniuria corrupta uideri pote-
rant, si non ubiq; sibi similis uideretur. Imitabitur hic
legendum, non imitabatur, non imitaberis. Quod care-
men ipsum ac sensus satis indicant.

¶ Post hoc uehemens lupus & sibi.

Lupus sibi (idem inquit) quia perdere poterat per
negligentiam. Hec ille. Porphyriionis autem uerba mis-
tila sunt. At ego puto sibi non ad lupus iungendum, sed
ad iratus. Item ad illud: Luculli miles: Porphyriion ait,
Valerianus Seruilianus exercitus: sed ea uerba etiã cor-
rupta sunt. Nõ enim de toto loquitur exercitu, sed de uno
quoopiã milite. Neq; enim in singulos uiginti millia HS.
erogare Lucullus potuisset quantumuis diues. Acron
ex Porphyriionis uerbis deceptus idẽ credidit. Porphy-
riion haud dubie propriũ militis posuit, q̄ Tribunus ex-
ercitus aut aliud qd fuit, de quo Poëta paulo post dictu-
rus est: quantumuis rusticus ibit: quanquam eo in loco
amphibolon est, utrum catus quantumuis rusticus, in-
quit, an quantumuis rusticus ibit.

Prætulca

¶ Prætulerim scriptor.

Aut ironia est, aut amara interrogatio, q. d. ego nequam prætulerim. Exemplum autem Argiui ab aduersario ita adducitur, ut Pyrrhi à Thrasone apud Terentium: solent enim stolidi homines ignauiae suae exempla prætendere.

¶ - Tamen uteris monitoribus ijsdem) Ego interrogatiue legerē, si quidem uteris futurū est, nō præsens.

¶ Cur alter fratrum.

Duo hic Commentarij sub Porphyriionis nomine leguntur, Sed hoc sepius nunc factum.

¶ Naturæ Deus humanæ mortalis.

Badius exponit, Genius existens deus naturæ mortalis s. humanæ, mutabilis, id est uarius in unumquodq; caput. Hæc ille. At ego puto mortalis in unumquodq; caput construendum, & uultu mutabilis, ut significet genium cum homine interire. Nec hoc mirum apud hunc poetam, qui animæ immortalitatem non credidit, nimirum cui fides Christiana nullam fidem fecerat.

¶ Terrores magicos.) Magos dicimus quasi magnos, à magnis rebus quas se perficere posse iactāt, ita Porphyriion. Hoc ab impostore aliquo adiectum Porphyriioni. Magus enim Persica est dictio, qua suos ipsi sapientes uocabant, ut nemo ignorat.

1015731

PERORATIO.

Habes hic Candide Lector, meas in Horatium, aut
uerius in eius Commentatores annotationes, nullo alio
quam publice iuuandi bona studia proposito. In quo
hoc potissimum cauendum existimaui, ne prolixitate ulli
molestus essem: sed ut perpetuo rem ipsam tractarem,
et ut pleraque iudicio tuo committerem. Est enim lubricum
huiusmodi negocium, etiamsi utile. Tu studium
hoc nostrum boni consule, ac laboribus nostris
faueas, te etiam atque etiam obsecro.

Vale. Friburgi Brisgoiae. Anno
à Christo nato M. D.

XXXIII.

EXCVSVM FRIBV RGI BRIS
GOIAE APVD IOANNEM
FABRVM EMMEVM
IVLIACENSEM.

MI...
JULII...
FABRI...